

รายงานประจำปี ๒๕๔๗

ANNUAL REPORT 2004

ANIMAL NUTRITION DIVISION

กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รวบรวมและจัดทำโดย

กลุ่มพัฒนาระบบจัดการอาหารสัตว์

รหัส ๐๐๓ - ๐๓ - ๔๘

คำนำ

รายงานประจำปี ๒๕๕๗ เล่มนี้ จัดทำและรวบรวมโดยกองอาหารสัตว์ ในหนังสือเล่มนี้ ได้รวบรวมสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ กิจกรรมนาหญ้า งานพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานวิจัย โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ และโครงการอื่นๆ ที่กองอาหารสัตว์ได้ดำเนินการมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ โดยเจ้าหน้าที่ของกองอาหารสัตว์ประจำอยู่ที่ส่วนกลาง และปฏิบัติงานอยู่ส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ ๘ แห่ง สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ๒๑ แห่ง จุดประสงค์เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลด้านอาหารสัตว์ให้กับผู้สนใจ โดยจัดส่งให้หน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์ และหน่วยงานราชการอื่นๆ นอกจากรายงานเล่มนี้แล้ว กองอาหารสัตว์ยังเพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านอาหารสัตว์ ผ่านทางเว็บไซต์ของกองอาหารสัตว์ ที่ www.dld.go.th/nutrition/ อีกด้วย

(นายจิระวัชร เต็มสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการกองอาหารสัตว์

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สารบัญ

หน้า

หน้าที่และความรับผิดชอบ

หน้าที่ความรับผิดชอบ	1
----------------------------	---

อัตรากำลัง

ข้าราชการ	9
-----------------	---

ลูกจ้างประจำ	10
--------------------	----

ลูกจ้างชั่วคราว	10
-----------------------	----

แผนงาน/งาน/โครงการที่กองอาหารสัตว์รับผิดชอบ	11
---	----

แผนปฏิบัติงาน	12
---------------------	----

งบประมาณ	16
----------------	----

ผลการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2547

งานบริหารทั่วไปของส่วนกลางกองอาหารสัตว์	25
---	----

กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์

การผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์

- การผลิตเมล็ดพันธุ์.....	26
---------------------------	----

- การทำความสะอาดและปรับปรุงสภาพและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	28
--	----

- การใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	29
--	----

- การพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	30
--	----

- ผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	32
--	----

- การผลิตท่อนพันธุ์/กล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์.....	36
--	----

การผลิตและการใช้เลปียงสัตว์

- การผลิตเลปียงสัตว์	37
----------------------------	----

- การใช้เลปียงสัตว์	37
---------------------------	----

- เลปียงสัตว์คงเหลือของศูนย์วิจัยฯ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์	41
--	----

กิจกรรมนาหญ้าและพัฒนาอาชีพผลิตเลปียงสัตว์เพื่อการจำหน่ายปี 2547

- ผลการดำเนินงาน.....	45
-----------------------	----

กิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีอาหารสัตว์

- จัดตั้งหมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์	55
---	----

- สาธิตเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์	55
--	----

- สาธิตเทคโนโลยีการเพาะเล็มแปลงพืชอาหารสัตว์	55
--	----

- สาธิตการผลิตอาหารข้น.....	55
-----------------------------	----

- สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	55
----------------------------------	----

- สาริตถการใช้เลปียงสัตว์.....	55
- สาริตเทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์.....	56

กิจกรรมวิจัยกองอาหารสัตว์

- ผลการศึกษาวิจัยด้านอาหารสัตว์	69
- ผลการศึกษาวิจัยด้านพืชอาหารสัตว์	74
- ผลการดำเนินงานโครงการหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์ปี 2547	78

กิจกรรมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- โครงการทับทิมสยาม 03	85
- โครงการทับทิมสยาม 05	86
- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	86
- โครงการผลิตอาหารช้างสำคัญ	86
- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	86
- โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์และกล้วยน้ำว้าเลี้ยงช้างต้น จ.เพชรบุรี.....	88
- โครงการวิจัย(มูลนิธิโครงการหลวง) จ.ลำปาง.....	88
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	89
- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	89
- โครงการพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์หมู่บ้านปศุสัตว์ – เกษตรมูโนะ	90
- โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ	91
- โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะนมบริเวณรอบ ๆ พระตำหนักทักษิณราชธานี.....	92
- โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์บริเวณรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	92
- โครงการโคนมสวนจิตรลดา	92

โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

- โครงการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อย(LLSP)	95
--	----

โครงการอื่น ๆ

- โครงการธนาคารโค – กระบือ ปี 2547	99
- การผลิตและจัดส่งหญ้าแห้งให้สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์(สทป.).....	101
- งานสารสนเทศของกองอาหารสัตว์	102

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	สถานที่ตั้งและเขตพื้นที่ปฏิบัติงานกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์/ สถานีพัฒนาอาหารสัตว์	4
ตารางที่ 2	อัตรากำลังข้าราชการของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547	9
ตารางที่ 3	อัตรากำลังประจำกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547	10
ตารางที่ 4	อัตรากำลังชั่วคราวจากงานพัฒนาการปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์....	10
ตารางที่ 5	งบประมาณที่ได้รับและรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2547 จำแนกตามกิจกรรม	16
ตารางที่ 6	งบประมาณที่ได้รับและรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2547 จำแนกตามหมวดรายจ่าย	16
ตารางที่ 7	การใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2547 รวมกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และกิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ จำแนกตามหมวดรายจ่าย	17
ตารางที่ 8	การใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2547 กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์.....	19
ตารางที่ 9	การใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2547 กิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์.....	20
ตารางที่ 10	ผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไป(เฉพาะส่วนกลาง).....	25
ตารางที่ 11	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ชั้นเมล็ดพันธุ์หลักและชั้นเมล็ดพันธุ์ขยาย ผลิตโดยศูนย์/สถานี ปีงบประมาณ 2547	27
ตารางที่ 12	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ชั้นพันธุ์รับรองผลิตโดยเกษตรกร ปีงบประมาณ 2547.....	27
ตารางที่ 13	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2547 (แยกตามชนิดพันธุ์)	28
ตารางที่ 14	ผลการปรับปรุงสภาพและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปีงบประมาณ 2547	29
ตารางที่ 15	แสดงเมล็ดพันธุ์คงเหลือปีงบประมาณ 2547 แยกตามชนิดพันธุ์	30
ตารางที่ 16	รายรับ-รายจ่าย โครงการพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2547	31
ตารางที่ 17	ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2547	32
ตารางที่ 18	แสดงผลการผลิตเสบียงสัตว์ปี 2547	37
ตารางที่ 19	แสดงการให้เสบียงสัตว์ในปี 2547	37
ตารางที่ 20	แสดงผลการให้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี 2547	38

	หน้า
ตารางที่ 21 แสดงผลการสนับสนุนเสบียงสัตว์ช่วยเหลือภัยแล้ง ปี 2547	40
ตารางที่ 22 แสดงการสำรวจเสบียงสัตว์สำหรับใช้ ปี 2547	41
ตารางที่ 23 แสดงผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสบียงสัตว์กิจกรรมนาหญ้าฯ รายจังหวัด ปีงบประมาณ 2547	47
ตารางที่ 24 แสดงผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสบียงสัตว์กิจกรรมนาหญ้าฯ รายเดือน ปีงบประมาณ 2547	50
ตารางที่ 25 หมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์	56
ตารางที่ 26 กิจกรรมสาธิตเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์	58
ตารางที่ 27 สาธิตเทคโนโลยีการทะเล็มแปลงพืชอาหารสัตว์	59
ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์ทะเล็ม	61
ตารางที่ 29 คุณค่าทางอาหารสัตว์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง.....	79
ตารางที่ 30 สรุปผลการปฏิบัติงานการเลี้ยงฟื้นฟูสภาพโค-กระบือ ของธนาคารโค-กระบือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2547	100
ตารางที่ 31 ผลการจัดส่งหญ้าแห้งให้สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2547	101

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	แผนภูมิแสดงโครงสร้างของกรมปศุสัตว์เฉพาะในส่วนของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์	3
ภาพที่ 2	แสดงอัตรากำลังของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ปี 2547 จำแนกตามประเภทของอัตรากำลัง	9
ภาพที่ 3	แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2547 รวมกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และกิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ ตามหมวดรายจ่าย	17
ภาพที่ 4	กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์จำหน่าย(CS) ที่ผลิตโดยเกษตรกร ปี 2545/2546/2547 กับมาตรฐาน	33
ภาพที่ 5	กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความงอกของเมล็ดพันธุ์จำหน่าย(CS) ที่ผลิตโดยเกษตรกร ปี 2545/2546/2547 กับมาตรฐาน	34
ภาพที่ 6	กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ขยาย(RS)ที่ผลิตในศูนย์ฯ/สถานีฯ ปี 2545/2546/2547 กับมาตรฐาน	35
ภาพที่ 7	กราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความงอกของเมล็ดพันธุ์ขยาย(RS)ที่ผลิตในศูนย์ฯ/สถานีฯ ปี 2545/2546/2547 กับมาตรฐาน	36
ภาพที่ 8	ภาพรวม การผลิตและการใช้เสบียงสัตว์ปี 2547	42
ภาพที่ 9	ภาพเกษตรกรปลูกหญ้าแพงโกส่า.....	45
ภาพที่ 10	แสดงสัดส่วนการผลิตเสบียงสัตว์ชนิดต่าง ๆ กิจกรรมนาหญ้า ปี 2547	46
ภาพที่ 11	กราฟแสดงปริมาณผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสบียงสัตว์ของเกษตรกร รายเดือน กิจกรรมนาหญ้า ปีงบประมาณ 2547	51

วิสัยทัศน์

**“กองอาหารสัตว์ มุ่งมั่นพัฒนาพืชอาหารสัตว์ให้เป็น
พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ และเป็นแหล่งผลิต
เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่สำคัญของโลก”**

หน้าที่และความรับผิดชอบ

กองอาหารสัตว์ เป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาด้านอาหารสัตว์ และพืชอาหารสัตว์
2. พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ และพืชอาหารสัตว์
3. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

มีหน่วยงานย่อยที่อยู่ภายใต้การบริหารของผู้อำนวยการกองอาหารสัตว์ มี 34 หน่วยงาน ประกอบด้วย 1 งาน 4 กลุ่ม 8 ศูนย์ และ 21 สถานี มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. งานบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณและงานธุรการทั่วไป
2. ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านการเงิน การบัญชี วัสดุ ครุภัณฑ์ การบริหารงานบุคคล การติดต่อประสานงาน และงานสถิติข้อมูล
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน งบประมาณ และเร่งรัดติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของกองอาหารสัตว์

2. กลุ่มวิเคราะห์อาหารสัตว์และพืชอาหารสัตว์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับ คุณค่าทางโภชนาการอาหารสัตว์ เทคโนโลยีชีวภาพด้านอาหารสัตว์ และความอุดมสมบูรณ์ของดินและคุณภาพของน้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์
2. วิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบและประเมินคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสัตว์ คุณภาพของดินน้ำเพื่อสนับสนุนงานวิจัยและงานทดสอบเทคโนโลยี
3. กำหนดมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และเสบียงสัตว์ (Postharvest)
4. กำหนดและประสานแผนงานวิจัย วิเคราะห์และตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสัตว์ คุณภาพดิน น้ำ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับคุณภาพอาหารสัตว์ และการวิเคราะห์อาหารสัตว์

3. กลุ่มวิจัยอาหารสัตว์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยความต้องการสารอาหารของสัตว์แต่ละชนิด พัฒนารูปแบบและวิธีการให้อาหารสัตว์ ประเมินการใช้ประโยชน์ของวัตถุดิบอาหารสัตว์ และวัตถุดิบอื่นที่นำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์
2. กำหนดและประสานแผนงานวิจัยด้านอาหารสัตว์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์

4. กลุ่มวิจัยพืชอาหารสัตว์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ การใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์ การขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และอนุรักษ์พันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง
2. กำหนดมาตรฐานแปลงผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์
3. กำหนดและประสานแผนงานวิจัยพืชอาหารสัตว์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพืชอาหารสัตว์ ให้กับนักวิชาการ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกรผู้สนใจ

5. กลุ่มพัฒนาระบบจัดการอาหารสัตว์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

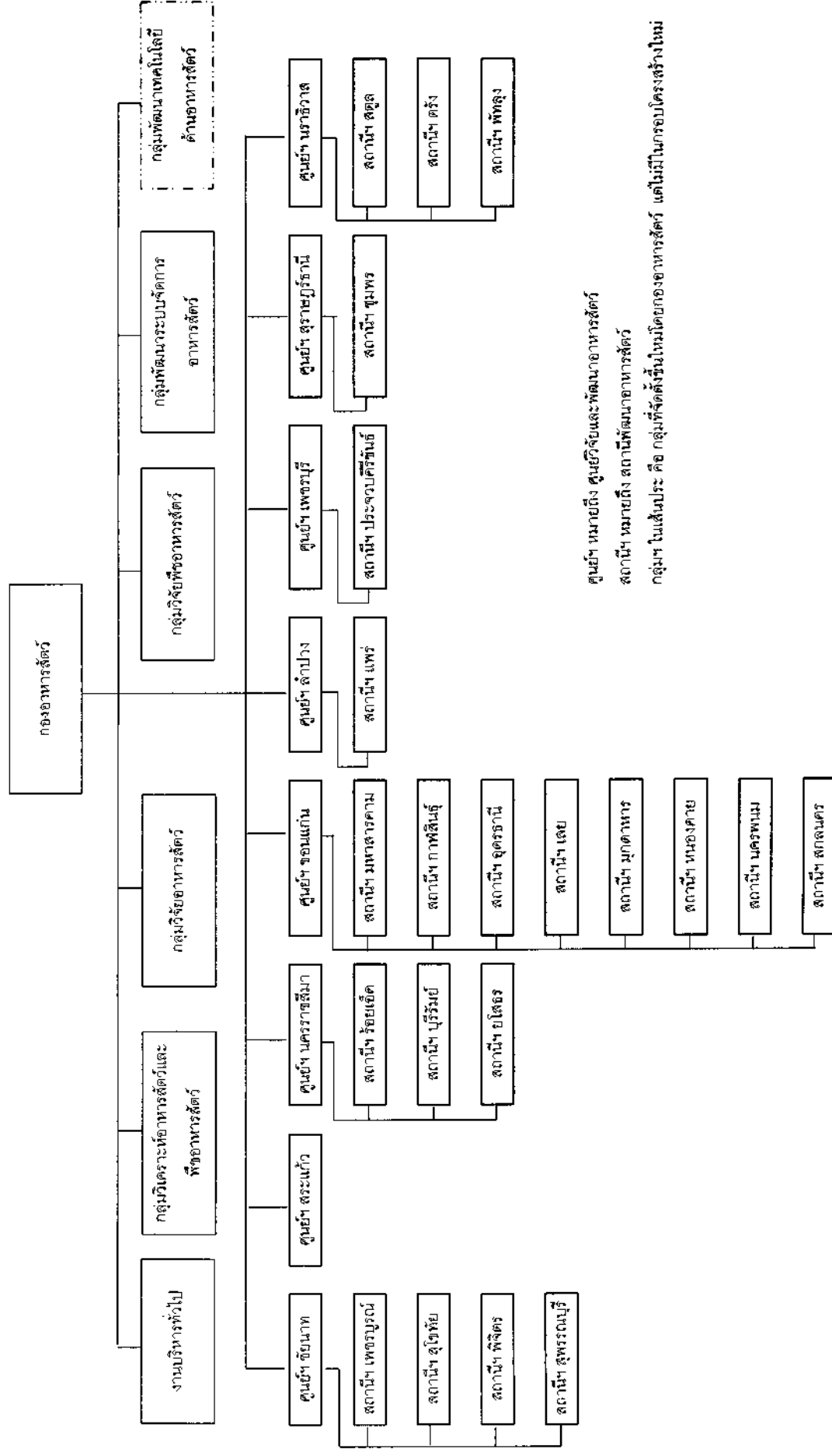
1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาระบบจัดการอาหารสัตว์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสัตว์และแก้ไขปัญหาด้านอาหารสัตว์ของเกษตรกรในภาพรวมของประเทศ
2. กำหนดและประสานแผนงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ งานผลิตเล็บียงสัตว์ และงานวิจัยระบบจัดการอาหารสัตว์
3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ งานผลิตเล็บียงสัตว์ และระบบจัดการอาหารสัตว์

6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ (8 ศูนย์) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. วิจัยและทดสอบเทคโนโลยีอาหารสัตว์ เพื่อแก้ไขปัญหาและปรับให้เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
2. วางแผนพัฒนาและปฏิบัติงานผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก เมล็ดพันธุ์ขยาย เมล็ดพันธุ์จำหน่าย และเล็บียงสัตว์ให้เพียงพอสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ กำกับ ดูแล และพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์ และตลาดเล็บียงสัตว์
3. ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
4. วิเคราะห์คุณค่าทางอาหารสัตว์ (เฉพาะศูนย์ฯ นครราชสีมา, ขอนแก่นและมหาสารคาม) ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (เฉพาะศูนย์ฯ ขอนแก่นและนครราชสีมา)

7. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ (21 สถานี) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย เมล็ดพันธุ์จำหน่าย และเล็บียงสัตว์ให้เพียงพอสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ กำกับ ดูแล และพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์ และตลาดเล็บียงสัตว์
2. พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
3. ตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (เฉพาะสถานีฯ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด)

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างของกรมปศุสัตว์ เฉพาะในส่วนของการผลิต ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์

ตารางที่ 1 สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกองอาหารสัตว์

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์ - FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
กองอาหารสัตว์	กรมปศุสัตว์ พญาไท กรุงเทพฯ 10400 e-mail : andddid@hotmail.com	ทั่วราชอาณาจักรไทย และประสานงานกับต่างประเทศ
ผู้อำนวยการกองอาหารสัตว์	โทร. 0-2653-4487 FAX 0-2653-4933 email : chirawak@dld.go.th	
งานบริหารทั่วไป	โทร. 0-2653-4488, 0-2653-4444 ต่อ 3413-5 FAX 0-2653-4933 email : nutrition1@dld.go.th	
กลุ่มพัฒนาระบบจัดการอาหารสัตว์	โทร. 0-2653-4489, 0-2653-4444 ต่อ 3412 email : nutrition5@dld.go.th	
กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์	โทร. 0-2653-4489, 0-2653-4444 ต่อ 3416 email : nutrition2@dld.go.th	
กลุ่มงานวิจัยพืชอาหารสัตว์	โทร. 0-2653-4491, 0-2653-4444 ต่อ 3441-2 email : nutrition4@dld.go.th	
กลุ่มงานวิจัยอาหารสัตว์	โทร. 0-2653-4490, 0-2653-4444 ต่อ 3431-2 email : nutrition3@dld.go.th	
กลุ่มงานวิเคราะห์อาหารสัตว์และพืชอาหารสัตว์	ถ. ติวานนท์ ต. บางกะปิ อ. เมือง จ. ปทุมธานี 12000 โทร. 0-2963-9203, 0-2967-9758 FAX 0-2963-9206 email : nutrition6@dld.go.th	
เขต 1 และ เขต 6		
1. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ ชัยนาท	เขื่อนเจ้าพระยา อ.สรรพยา จ. ชัยนาท 17000 โทร. 0-5641-1162 FAX 0-5642-6521 email : nccn_cnt@dld.go.th	พระนครศรีอยุธยา, กรุงเทพฯ, สระบุรี สุพรรณบุรี, ชัยนาท, สิงห์บุรี, ลพบุรี, ช่างทอง ปทุมธานี, นนทบุรี, พิจิตร, สุโขทัย, ตาก กำแพงเพชร, พิจิตร, เพชรบูรณ์, นครสวรรค์, อุทัยธานี และอุดรธานี

ตารางที่ 1 สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกองอาหารสัตว์ (ต่อ)

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์ - FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
2. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ สุพรรณบุรี	อ.ด่านช้าง จ. สุพรรณบุรี 72180 โทร. 0-3548-1147 email : nssp_spr@dld.go.th	สุพรรณบุรี, อ่างทอง, ชัยนาท
3. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ เพชรบูรณ์	อ. เมือง จ. เพชรบูรณ์ 67000 โทร. 0-5672-1558 email : nspn_pbn@dld.go.th	เพชรบูรณ์, ชัยนาท
4. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ สุโขทัย	อ. ศรีมาศ จ. สุโขทัย 64160 โทร. 0-5561-3952 FAX 0-5561-2874 email : nssk_skt@dld.go.th	สุโขทัย, กำแพงเพชร, ชัยนาท, ตาก, อุตรดิตถ์
5. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ พิจิตร	อ. ตะพานหิน จ. พิจิตร 66110 โทร. 0-5661-3526 email : nspl_pic@dld.go.th	พิจิตร, พิษณุโลก, ชัยนาท
เขต 2		
6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ สระแก้ว	อ. คลองหาด จ. สระแก้ว 27260 โทร. 0-3725-1755 email : ncsr_srk@dld.go.th	ปราจีนบุรี, จันทบุรี, ระยอง, ตราด, ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, สระแก้ว, นครนายก, สมุทรปราการ
เขต 3		
7. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ นครราชสีมา	อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา 30130 โทร. 0-4431-1612 FAX 0-4431-4776 email : ncna_nak@dld.go.th	นครราชสีมา, ชัยภูมิ, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี, ยโสธร, ร้อยเอ็ด, อำนาจเจริญ
8. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ร้อยเอ็ด	อ. สุวรรณภูมิ จ. ร้อยเอ็ด 45130 โทร. 0-4358-1454 email : nsth_roi@dld.go.th	ร้อยเอ็ด, นครราชสีมา
9. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ บุรีรัมย์	อ. ปะคำ จ. บุรีรัมย์ 31220 โทร. 0-4464-6077 email : nsbr_brr@dld.go.th	บุรีรัมย์, นครราชสีมา, สุรินทร์, ศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกองอาหารสัตว์ (ต่อ)

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์ - FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
10. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ยโสธร	อ. คำเขื่อนแก้ว จ. ยโสธร 35110 โทร. 0-4579-1578 FAX 0-4579-1072 email : nsys_yst@dld.go.th	ยโสธร, อุบลราชธานี, นครราชสีมา, อำนาจเจริญ
เขต 4		
11. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ ขอนแก่น	สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ. ขอนแก่น 40260 โทร. 0-4326-1123 FAX 0-4326-1087 email : nckk_kkn@dld.go.th	ขอนแก่น, เลย, อุดรธานี, หนองคาย, สกลนคร, หนองบัวลำภู, นครพนม, มุกดาหาร, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์
12. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ มหาสารคาม	อ. เวียงขิณ จ. มหาสารคาม 44160 โทร. 0-4378-1322 email : nscy_kkn@dld.go.th	มหาสารคาม, ขอนแก่น
13. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ กาฬสินธุ์	อ. เมือง จ. กาฬสินธุ์ 46000 โทร. 0-4381-3295 email : nskl_kls@dld.go.th	กาฬสินธุ์, ขอนแก่น
14. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ อุดรธานี	อ. กุดจับ จ. อุดรธานี 41250 โทร. 0-4229-1206 FAX 0-4229-1210 email : nsul_uth@dld.go.th	อุดรธานี, ขอนแก่น, หนองบัวลำภู
15. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ เลย	อ. วังสะพุง จ. เลย 42130 โทร. 0-4281-2839 email : nslo_loe@dld.go.th	เลย, ขอนแก่น
16. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ มุกดาหาร	อ. เมือง จ. มุกดาหาร 49000 โทร. 0-4261-1673 email : nsma_man@dld.go.th	มุกดาหาร, ขอนแก่น
17. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ หนองคาย	อ. เมือง จ. หนองคาย 43000 โทร. 0-4242-1373 email : nsno_nok@dld.go.th	หนองคาย, ขอนแก่น

ตารางที่ 1 สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกองอาหารสัตว์ (ต่อ)

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์ - FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
18. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ นครพนม	อ. ท่าอุเทน จ. นครพนม 48120 โทร. 0-4258-1285 email : nsko_kop@dld.go.th	นครพนม, ขอนแก่น
19. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ สกลนคร	อ. เมือง จ. สกลนคร 47000 โทร. 0-4275-4266 email : nssn_sno@dld.go.th	สกลนคร, ขอนแก่น
เขต 5		
20. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ ลำปาง	อ. ห้างฉัตร จ. ลำปาง 52190 โทร. 0-5422-2695 Fax: 0-5426-8647 email : ncto_lpg@dld.go.th	ลำปาง, ลำพูน, เชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน, เชียงราย, พะเยา, น่าน, แพร่
21. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ แพร่	อ. ร้องกวาง จ. แพร่ 54140 โทร. 0-5452-2268 email : nspr_pre@dld.go.th	แพร่, น่าน, อุตรดิตถ์, ลำปาง
เขต 7		
22. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ เพชรบุรี	อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี 76120 โทร. 0-3259-4051 FAX 0-3259-4052 email : ncpb_pbr@dld.go.th	เพชรบุรี, ราชบุรี, กาญจนบุรี, นครปฐม, สมุทรสาคร, ประจวบคีรีขันธ์, สมุทรสงคราม
23. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ประจวบคีรีขันธ์	อ. กุยบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ 77150 โทร. 0-3268-1990-1 email : nspk_pkk@dld.go.th	ประจวบคีรีขันธ์, เพชรบุรี
เขต 8		
24. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ สุราษฎร์ธานี	อ. ท่าฉาง จ. สุราษฎร์ธานี 84150 โทร. 0-7729-2094 email : nsur_urt@dld.go.th	สุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช, ชุมพร, ระนอง, กระบี่, พังงา, ภูเก็ต
25. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ชุมพร	อ. ท่าแซะ จ. ชุมพร 86140 โทร. 0-7761-1063 email : nscm_cmp@dld.go.th	ชุมพร, สุราษฎร์ธานี, ระนอง

ตารางที่ 1 สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกองอาหารสัตว์ (ต่อ)

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์ - FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
เขต 9		
26. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ นราธิวาส	อ. ตากใบ จ. นราธิวาส 96110 โทร. 0-7351-5178 email : ncna_naw@dld.go.th	นราธิวาส, บัตตานี, ยะลา, สตูล, สงขลา, ตรัง, พัทลุง
27. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ สตูล	อ. ควนกาหลง จ. สตูล 91130 โทร. 0-7479-7070 email : nssa_sat@dld.go.th	สตูล, สงขลา, นราธิวาส
28. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ตรัง	อ. เมือง จ. ตรัง 92000 โทร. 0-7528-4150 email : nstr_trg@dld.go.th	ตรัง, นราธิวาส
29. สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ พัทลุง	อ. ศรีบรรพต จ. พัทลุง 93190 โทร. 0-7468-9143, 0-7468-9499 email : nspa_pal@dld.go.th	พัทลุง, นราธิวาส

ลูกจ้างประจำ

ในปีงบประมาณ 2547 กองอาหารสัตว์มีลูกจ้างประจำในสังกัด จำนวน 10 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 2.40 ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์มี จำนวน 164 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 39.43 และ สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มี จำนวน 242 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 58.17 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อัตราลูกจ้างประจำกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547

หน่วยงาน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
กองอาหารสัตว์	10	2.40
ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์	164	39.43
สถานีพัฒนาอาหารสัตว์	242	58.17
รวม	416	100

ลูกจ้างชั่วคราว

กองอาหารสัตว์ได้รับงบประมาณค่าจ้างชั่วคราวทั้งสิ้น 1,199 อัตรา เป็นงบประมาณจากงาน พัฒนาการปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ดังตารางที่ 4 โดยอัตราลูกจ้างชั่วคราวดังกล่าว กระจายอยู่ตามศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ 8 แห่ง และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ 21 แห่ง

ตารางที่ 4 อัตราลูกจ้างชั่วคราว จากงานพัฒนาการปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์

ประเภท	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
งานพัฒนาการปศุสัตว์		
กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์		
ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน		
- มีวุฒิ	67	5
- คนงาน	91	8
ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน		
- คนงาน	1,041	87
รวม	1,199	100

แผนงาน/งาน/โครงการ ที่กองอาหารสัตว์รับผิดชอบ

แผนงานส่งเสริมการผลิตการเกษตร

งานพัฒนาการปศุสัตว์ (งานหลัก)

- กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์
- กิจกรรมวิจัยอาหารสัตว์

งานส่งเสริมและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร (งานรอง)

- งานพัฒนาปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

งานอื่นๆ

- โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ
- โครงการพิเศษอื่นๆ

แผนปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2547

ก. แผนงาน ส่งเสริมการผลิตการเกษตร

1) งาน พัฒนาการปศุสัตว์

1.1) กิจกรรมหลัก พัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์

วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และเลปียงสัตว์ ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ
- เพื่อผลิตเลปียงสัตว์สำรองไว้ช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อประสบภัยธรรมชาติ
- เพื่อพัฒนาอาชีพผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และเลปียงสัตว์ จำหน่ายให้เป็นอาชีพที่มั่นคงสำหรับเกษตรกร
- เพื่อคัดเลือกและพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์เรื่องใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาด้านอาหารสัตว์ของเกษตรกร
- เพื่อพัฒนาคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และเลปียงสัตว์ให้ได้มาตรฐานสากล และสามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้

เป้าหมาย กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ประกอบด้วย 6 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. ผลิตเมล็ดพันธุ์ ท่อนพันธุ์ และกล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์

1.1 เมล็ดพันธุ์คัด (Breeder Seed, BS)	11	พันธุ์
1.2 ผลิตเมล็ดพันธุ์หลัก (Foundation Seed, FS)	1,000	ก.ก.
1.3 ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยาย (Registered Seed, RS)	49,000	ก.ก.
1.4 ผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่าย (Certified Seed, CS) โดยเกษตรกร	100,000	ก.ก.
1.5 ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	4,120	ตัวอย่าง
	11,680	รายการ
1.6 ผลิตท่อนพันธุ์พืชอาหารสัตว์	990,000	ก.ก.
1.7 ผลิตกล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์	270,000	ถุง

2. ผลิตเลปียงสัตว์

2.1 ผลิตถั่วแห้ง	300,000	ก.ก.
2.2 ผลิตหญ้าแห้ง	5,000,000	ก.ก.
2.4 ผลิตถั่วหมัก	50,000	ก.ก.
2.5 ผลิตหญ้าหมัก	500,000	ก.ก.
2.6 ผลิตหญ้าสด	3,090,000	ก.ก.
2.7 สนับสนุนเกษตรกรผลิตเลปียงสัตว์	3,630	ราย

3. พัฒนาอาชีพผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์เพื่อการจำหน่าย	305,000	ตัน
4. นาหญ้าและพัฒนาอาชีพผลิตเสบียงสัตว์เพื่อการจำหน่าย	60,000	ตัน
5. พัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์		
5.1 พัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์	10	เรื่อง
5.2 พัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเล็ม	24	เรื่อง
5.3 พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตอาหารข้น	2	เรื่อง
5.4 พัฒนาเทคโนโลยีการใช้เล็บบึงสัตว์	8	เรื่อง
5.5 พัฒนาเทคโนโลยีการรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์	29	เรื่อง
5.6 พัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกับ JICA	3	เรื่อง
6. บริการวิชาการด้านอาหารสัตว์		
6.1 สาธิตเทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์	580	ราย
6.2 บริการคำนวณสูตรอาหารสัตว์	2,850	ราย
6.3 บริการวิเคราะห์อาหารสัตว์	1,550	ตัวอย่าง
	4,650	รายการ
6.4 หมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์	29	หมู่บ้าน
6.5 แนะนำด้านอาหารสัตว์	33,500	ราย
6.6 ผลิตสื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์	95	เรื่อง
6.7 บริการสื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์	60,000	ฉบับ
6.8 ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เจ้าหน้าที่	2/186	ครั้ง/ราย
6.9 ฝึกอบรมเกษตรกร	10/300	ครั้ง/ราย
6.10 จัดนิทรรศการด้านอาหารสัตว์	29	ครั้ง
6.11 เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ด้านอาหารสัตว์	29/29	เรื่อง/ครั้ง

1.2) กิจกรรมหลัก วิจัยอาหารสัตว์

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้พันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพและให้ผลผลิตสูงที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย และข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ด้านอาหารสัตว์ที่จะสามารถนำไปพัฒนาสูตรอาหารสัตว์ และวิธีการให้อาหารสัตว์ที่เหมาะสม ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์สู่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการปศุสัตว์

เป้าหมาย

1) วิจัยด้านอาหารสัตว์	43 เรื่อง
2) ทดสอบเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์	16 เรื่อง
3) ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์	1 โครงการ

2) งานส่งเสริมและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร (งานรอง)

งานพัฒนาพัฒนาปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.1) กิจกรรม โครงการพระราชดำริ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการปศุสัตว์แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ
1) งานส่งเสริมการปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริทัพบก 03	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สระแก้ว
2) งานส่งเสริมการปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริทัพบก 05	
3) โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สกลนคร ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น
4) โครงการผลิตอาหารช้างสำคัญ	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สกลนคร
5) โครงการห้วยน้ำหยาด	
6) โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรี
7) โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สุราษฎร์ธานี
8) โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส
9) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์บริเวณรอบๆ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
10) โครงการพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ	
11) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะนมบริเวณรอบ ๆ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์	
12) ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ	

กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ
13) โครงการผลิตเลปียงสัตว์สำหรับฟาร์มโคนม สวนจิตรลดา	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ปากช่อง
14) โครงการพระราชดำริตำบลสุขเดือนห้า กิ่งอ.เนินขาม จ.ชัยนาท	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ชัยนาท
15) โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ลำปาง
16) โครงการฟาร์มตัวอย่าง	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์พัทลุง
17) โครงการหมู่บ้านเลี้ยงโค-กระบือ พระราชทาน จ.บุรีรัมย์	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์บุรีรัมย์

3) งานอื่นๆ

3.1) โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

- โครงการความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์กับ JICA โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- โครงการความร่วมมือวิจัยทางการเกษตรระหว่างกรมปศุสัตว์และศูนย์วิจัยการเกษตรนานาชาติแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น (JIRCAS)

3.2) โครงการพิเศษ

- โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ
- การผลิตเลปียงสัตว์ให้กองผสมเทียม
- งานสารสนเทศ กองอาหารสัตว์

งบประมาณ

ปีงบประมาณ 2547 กองอาหารสัตว์ ได้รับงบประมาณ หมวดค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ให้สอยและวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค ไม่รวมเงินเดือนและค่าจ้างประจำ กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ 72,765,600 บาท และกิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ 4,106,600 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 76,872,200 บาท ใช้จ่ายไปทั้งสิ้น 77,278,752.11 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.53 เปอร์เซ็นต์ของเงินงบประมาณที่ได้รับทั้งหมด แยกเป็นกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ 73,807,121.60 บาทและกิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ 3,471,630.51 บาท ดังตารางที่ 5 และแสดงรายละเอียดแยกตามหมวดรายจ่ายไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 5 งบประมาณที่ได้รับ และรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ ปี 2547 จำแนกตามกิจกรรม

แผนงาน	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)	รายจ่ายจริง (บาท)	เปอร์เซ็นต์ การใช้จ่ายเงิน
แผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิต ด้านการเกษตร			
- กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์	72,765,600	73,807,121.60	101.44
- กิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์	4,106,600	3,471,630.51	84.54
รวม	76,872,200	77,278,752.11	100.53

ตารางที่ 6 งบประมาณที่ได้รับและรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2547 จำแนกตามหมวดรายจ่าย

ประเภทงาน	เงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้าง ชั่วคราว	ค่าตอบแทน ให้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณ- ูปโภค	รวม
กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์					
งบประมาณได้รับปี 2547		29,037,900	40,695,800	3,031,900	72,765,600
รายจ่ายจริงปี 2547	99,606,361.43	30,606,111.89	40,291,117.84	2,909,891.87	73,807,121.60
คงเหลือ		-1,568,211.89	404,682.16	122,008.13	-1,041,521.60
กิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์					
งบประมาณได้รับปี 2547			4,106,600		4,106,600
รายจ่ายจริงปี 2547			3,471,630.51		3,471,630.51
คงเหลือ			634,969.49		634,969.49

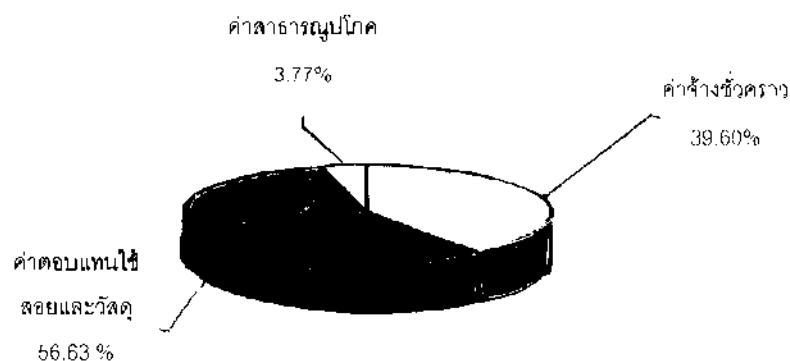
หมายเหตุ หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำไม่ได้รับแจ้งยอดเงินงบประมาณที่ได้รับ และรายจ่ายจริง ค่าจ้างชั่วคราวเกินงบประมาณได้รับเนื่องจากมีการปรับอัตราค่าจ้างเพิ่มขึ้น

เมื่อรวมเงินงบประมาณที่กองอาหารสัตว์ได้รับจากกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์และ
กิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ โดยจำแนกตามหมวดรายจ่าย (ตารางที่ 7) ปรากฏว่ากองอาหารสัตว์ใช้เงิน
เงินในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุใช้จ่ายไปทั้งสิ้น 43,762,748.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.68
ของงบประมาณที่ได้รับ และหมวดค่าจ้างชั่วคราว มีการใช้จ่ายไป 30,606,111.89 บาท คิดเป็นร้อยละ
105.40 และค่าสาธารณูปโภคใช้ไป 2,909,891.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.98

ตารางที่ 7 การใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2547 รวมกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และกิจกรรม
พัฒนาพันธุ์สัตว์ จำแนกตามหมวดรายจ่าย

หมวดรายจ่าย	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)	จ่ายจริง (บาท)	เปอร์เซ็นต์ การใช้จ่ายเงิน
เงินเดือนและค่าจ้างประจำ		99,606,361.43	
ค่าจ้างชั่วคราว	29,037,900	30,606,111.89	105.40
ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	44,802,400	43,762,748.35	97.68
ค่าสาธารณูปโภค	3,031,900	2,909,891.87	95.98
รวม	76,872,200	77,278,752.11	100.53

เปรียบเทียบสัดส่วนการใช้จ่ายเงินงบประมาณหมวดต่าง ๆ ของกองอาหารสัตว์ปีงบประมาณ
2547 กองอาหารสัตว์ใช้เงินในหมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ เป็นเงิน 43,762,748.35 บาท คิด
เป็นร้อยละ 56.63 รองลงมาเป็นหมวดค่าจ้างชั่วคราว เป็นเงิน 30,606,111.89 บาท คิดเป็นร้อยละ
39.6 และค่าสาธารณูปโภค เป็นเงิน 2,909,891.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.77

ภาพที่ 3 แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2547 รวมกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์และ
กิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ตามหมวดรายจ่าย

เมื่อเทียบสัดส่วนการใช้จ่ายเงินกิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของหน่วยงานต่าง ๆ ดังตารางที่ 8 ปรากฏว่า กองอาหารสัตว์ ใช้จ่ายเงินไป 12,107,478.29 บาท คิดเป็น 6.98 % หน่วยงานในเขต 1 และ 6 ใช้จ่ายเงิน 22,665,701.09 บาท คิดเป็น 13.07 %, หน่วยงานในเขต 2 ใช้จ่ายเงิน 6,697,266.68 บาท คิดเป็น 3.86 %, หน่วยงานในเขต 3 ใช้จ่ายเงิน 31,496,083.20 บาท คิดเป็น 18.16 %, หน่วยงานในเขต 4 ใช้จ่ายเงิน 52,396,892.87 บาท คิดเป็น 30.22 %, หน่วยงานในเขต 5 ใช้จ่ายเงิน 11,712,092.28 บาท คิดเป็น 6.75 %, หน่วยงานในเขต 7 ใช้จ่ายเงิน 11,594,214.22 บาท คิดเป็น 6.69 %, หน่วยงานในเขต 8 ใช้จ่ายเงิน 8,385,926.37 บาท คิดเป็น 4.84 %, หน่วยงานในเขต 9 ใช้จ่ายเงิน 16,357,828.03 บาท คิดเป็น 9.43 %

ส่วนการใช้จ่ายเงินกิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์ของหน่วยงานต่างๆ แสดงในตารางที่ 9 ปรากฏว่า กองอาหารสัตว์ ใช้จ่ายเงินไป 558,388.65 บาท คิดเป็น 16.09 % หน่วยงานในเขต 1 และ 6 ใช้จ่ายเงิน 409,837.27 บาท คิดเป็น 11.81 %, หน่วยงานในเขต 2 ใช้จ่ายเงิน 121,299.80 บาท คิดเป็น 3.49 %, หน่วยงานในเขต 3 ใช้จ่ายเงิน 552,064.16 บาท คิดเป็น 15.90 %, หน่วยงานในเขต 4 ใช้จ่ายเงิน 811,730.72 บาท คิดเป็น 23.38 %, หน่วยงานในเขต 5 ใช้จ่ายเงิน 277,258.70 บาท คิดเป็น 7.99 %, หน่วยงานในเขต 7 ใช้จ่ายเงิน 225,297.40 บาท คิดเป็น 6.49 %, หน่วยงานในเขต 8 ใช้จ่ายเงิน 228,588.33 บาท คิดเป็น 6.58 %, หน่วยงานในเขต 9 ใช้จ่ายเงิน 287,165.48 บาท คิดเป็น 8.27 %

ตารางที่ 8 การใช้เงินงบประมาณปี 2547 กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์

เขต	หน่วยงาน	เงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้าง ชั่วคราว	ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณ ูปโภค	รวม
	1. กองอาหารสัตว์	9,651,180.00	251,870.00	2,204,428.29		12,107,478.29
	รวม	9,651,180.00	251,870.00	2,204,428.29	0.00	12,107,478.29
1 และ 6	1. ศูนย์ฯ ชัยนาท	5,621,720.00	975,637.10	1,449,442.49	131,625.91	8,178,425.50
	2. สถานีฯ เพชรบูรณ์	3,184,872.00	610,417.85	682,821.98	97,463.61	4,575,575.44
	3. สถานีฯ สุโขทัย	2,555,806.00	799,789.97	768,080.62	57,938.65	4,181,615.24
	4. สถานีฯ พิจิตร	1,070,300.00	1,167,921.32	520,200.31	72,699.09	2,831,120.72
	5. สถานีฯ สุพรรณบุรี	710,493.06	1,489,265.37	633,966.25	65,239.51	2,898,964.19
	รวม	13,143,191.06	5,043,031.61	4,054,511.65	424,966.77	22,665,701.09
2	1. ศูนย์ฯ สระแก้ว	4,024,750.97	1,485,775.99	1,076,040.58	110,699.14	6,697,266.68
	รวม	4,024,750.97	1,485,775.99	1,076,040.58	110,699.14	6,697,266.68
3	1. ศูนย์ฯ นครราชสีมา	8,561,730.00	2,173,475.05	3,468,552.11	282,672.27	14,486,429.43
	2. สถานีฯ ร้อยเอ็ด	4,513,906.00	1,430,004.60	1,429,742.98	120,817.51	7,494,471.09
	3. สถานีฯ บุรีรัมย์	1,136,130.00	1,698,949.10	1,788,481.92	120,196.15	4,743,757.17
	4. สถานีฯ โสธร	2,634,372.91	819,606.12	1,258,941.53	58,504.95	4,771,425.51
	รวม	16,846,138.91	6,122,034.87	7,945,718.54	582,190.88	31,496,083.20
4	1. ศูนย์ฯ ขอนแก่น	5,812,140.67	1,644,055.65	3,963,753.39	283,199.79	11,703,149.50
	2. สถานีฯ มหาสารคาม	4,443,126.00	1,702,711.00	2,654,490.94	139,698.76	8,940,026.70
	3. สถานีฯ กาฬสินธุ์	2,307,716.00	471,735.50	495,648.31	41,996.45	3,317,096.26
	4. สถานีฯ อุดรธานี	4,275,150.67	1,245,087.49	1,026,635.00	82,281.13	6,629,154.29
	5. สถานีฯ เลย	3,638,450.00	753,357.07	811,952.85	59,712.66	5,263,472.58
	6. สถานีฯ มุกดาหาร	1,578,084.20	458,050.50	1,703,713.19	97,772.10	3,837,619.99
	7. สถานีฯ หนองคาย	3,279,595.77	464,402.75	482,132.20	64,196.59	4,290,327.31
	8. สถานีฯ นครพนม	2,844,720.00	630,341.85	972,309.50	100,941.05	4,548,312.40
	9. สถานีฯ สกลนคร	1,859,352.00	718,857.86	1,182,823.98	106,700.00	3,867,733.84
	รวม	30,038,335.31	8,088,599.67	13,293,459.36	976,498.53	52,396,892.87
5	1. ศูนย์ฯ ลำปาง	5,088,477.33	732,926.00	1,426,277.11	79,603.22	7,327,283.66
	2. สถานีฯ แพร่	2,849,104.00	540,470.15	934,363.05	60,871.42	4,384,808.62
	รวม	7,937,581.33	1,273,396.15	2,360,640.16	140,474.64	11,712,092.28
7	1. ศูนย์ฯ เพชรบุรี	5,162,197.00	974,308.00	1,742,342.26	155,171.43	8,034,018.69
	2. สถานีฯ ประจวบฯ	1,310,202.00	1,500,410.34	682,989.90	66,593.29	3,560,195.53
	รวม	6,472,399.00	2,474,718.34	2,425,332.16	221,764.72	11,594,214.22

เขต	หน่วยงาน	เงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้าง ชั่วคราว	ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณ ูปโภค	รวม
8	1. สถานีสุราษฎร์ธานี	1,060,910.00	1,609,744.30	1,438,039.04	92,299.80	4,200,993.14
	2. สถานีชุมพร	2,715,681.61	737,219.16	676,838.20	55,194.26	4,184,933.23
	รวม	3,776,591.61	2,346,963.46	2,114,877.24	147,494.06	8,385,926.37
9	1. ศูนย์ฯ นราธิวาส	4,014,074.00	833,710.55	2,607,843.41	121,564.40	7,577,192.36
	2. สถานีตรัง	1,435,665.16	609,360.75	678,681.14	62,233.80	2,785,940.85
	3. สถานีสตูล	2,266,454.08	602,831.25	925,739.00	52,241.93	3,847,266.26
	4. สถานีพัทลุง		1,473,819.25	603,846.31	69,763.00	2,147,428.56
	รวม	7,716,193.24	3,519,721.80	4,816,109.86	305,803.13	16,357,828.03

ตารางที่ 9 การใช้เงินงบประมาณปี 2547 กิจกรรมพัฒนาพันธุ์สัตว์

เขต	หน่วยงาน	เงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้าง ชั่วคราว	ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณ ูปโภค	รวม
	1. กองอาหารสัตว์			558,388.65		558,388.65
	รวม	0.00	0.00	558,388.65	0.00	558,388.65
1 และ 6	1. ศูนย์ฯ ชัยนาท			158,578.38		158,578.38
	2. สถานีเพชรบูรณ์			21,477.00		21,477.00
	3. สถานีสุโขทัย			98,285.00		98,285.00
	4. สถานีพิจิตร			51,400.00		51,400.00
	5. สถานีสุพรรณบุรี			80,096.89		80,096.89
	รวม	0.00	0.00	409,837.27	0.00	409,837.27
2	1. ศูนย์ฯ สระแก้ว			121,299.80		121,299.80
	รวม	0.00	0.00	121,299.80	0.00	121,299.80
3	1. ศูนย์ฯ นครราชสีมา			335,467.75		335,467.75
	2. สถานีร้อยเอ็ด			75,099.00		75,099.00
	3. สถานีบุรีรัมย์			51,397.90		51,397.90
	4. สถานียโสธร			90,099.51		90,099.51
	รวม	0.00	0.00	552,064.16	0.00	552,064.16
4	1. ศูนย์ฯ ขอนแก่น			389,905.51		389,905.51
	2. สถานีมหาสารคาม			107,783.70		107,783.70
	3. สถานีกาฬสินธุ์			52,250.00		52,250.00
	4. สถานีอุดรธานี			58,389.93		58,389.93
	5. สถานีมุกดาหาร			12,780.00		12,780.00
	6. สถานีหนองคาย			58,963.10		58,963.10

เขต	หน่วยงาน	เงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้าง ชั่วคราว	ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณ ูปโภค	รวม
	7.สถานีนครพนม			80,040.38		80,040.38
	8.สถานีสกลนคร			51,618.10		51,618.10
	รวม	0.00	0.00	811,730.72	0.00	811,730.72
5	1. ศูนย์ฯ ลำปาง			211,462.70		211,462.70
	2. สถานีน้แพร่			65,796.00		65,796.00
	รวม	0.00	0.00	277,258.70	0.00	277,258.70
7	1. ศูนย์ฯเพชรบุรี			173,898.40		173,898.40
	2.สถานีน้ประจวบฯ			51,399.00		51,399.00
	รวม	0.00	0.00	225,297.40	0.00	225,297.40
8	1.สถานีน้สุราษฎร์ธานี			169,594.33		169,594.33
	2. สถานีน้ชุมพร			58,994.00		58,994.00
	รวม	0.00	0.00	228,588.33	0.00	228,588.33
9	1. ศูนย์ฯ นราธิวาส			166,891.48		166,891.48
	2.สถานีน้ตรัง			51,400.00		51,400.00
	3.สถานีน้สตูล			17,474.00		17,474.00
	4.สถานีน้พัทลุง			51,400.00		51,400.00
	รวม	0.00	0.00	287,165.48	0.00	287,165.48

ผลการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2547

งานบริหารทั่วไปของส่วนกลางกองอาหารสัตว์

กองอาหารสัตว์เฉพาะในส่วนกลาง มีผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปปีงบประมาณ 2547 จำแนกตามชนิดงานที่ปฏิบัติแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 10 ผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไป (เฉพาะในส่วนกลาง กองอาหารสัตว์)

รายการ	หน่วย	ผลงาน
1. งานสารบรรณ		
1.1 ลงทะเบียนรับหนังสือ	เรื่อง	8,015
1.2 ลงทะเบียนส่งหนังสือ	เรื่อง	5,078
1.3 จัดพิมพ์หนังสือ รายงาน โครงการวิจัย	หน้า	449
1.4 พิมพ์บันทึก ครุฑ	หน้า	1,242
2. งานแผนงาน/ประเมินผล		
2.1 จัดทำแผนงานการปฏิบัติงาน	แผนงาน	2
2.2 จัดทำผลงาน/รายงานประจำเดือน	รายงาน	24
2.3 จัดทำสถิติผลการปฏิบัติงาน	รายงาน	24
2.4 จัดทำรายงานผลงานวิจัยและรายงานประจำปี	เรื่อง/เล่ม	2/580
3. งานการเงิน/งบประมาณ		
3.1 จัดทำงบประมาณประจำปี	หน่วยงาน	29
3.2 จัดสรรเงินให้หน่วยงานต่าง ๆ	หน่วยงาน	29
3.3 โอนเงินงบประมาณเบิกจ่ายส่วนภูมิภาค	ครั้ง/หน่วยงาน	4/29
3.4 จัดทำรายงานแสดงรายจ่ายเงินงบประมาณประจำเดือน	รายงาน	12
4. งานพัสดุ		
4.1 การจัดซื้อและควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ	เรื่อง	81
4.2 การตรวจสอบพัสดุประจำปี	ครั้ง	1
4.3 จัดทำทะเบียนรับจ่ายพัสดุ	รายการ	149
5. ใรเนี่ยวและถ่ายเอกสาร		
5.1 ใรเนี่ยวเอกสาร	แผ่น	95,000
5.2 ถ่ายเอกสาร	แผ่น	40,500

กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์

กิจกรรมพัฒนาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และเลียงสัตว์ ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ อีกทั้งผลิตเลียงสัตว์สำรองไว้ช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อประสบภัยธรรมชาติ พัฒนาอาชีพผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และอาชีพผลิตเลียงสัตว์จำหน่ายให้เป็นอาชีพที่มั่นคงสำหรับเกษตรกร คัดเลือกและพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์เรื่องใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาด้านอาหารสัตว์ของเกษตรกร และเพื่อพัฒนาคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และเลียงสัตว์ให้ได้มาตรฐานสากลและสามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้ สำหรับผลการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2547 มีดังนี้

การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

1. ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

กรมปศุสัตว์ โดยกองอาหารสัตว์ได้ดำเนินการปรับปรุงและคัดเลือกพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีให้ผลผลิตสูงเหมาะสมกับประเทศไทย เรียกว่าเมล็ดพันธุ์คัด (Breeder Seed ; BS) และนำเมล็ดพันธุ์คัดไปปลูกขยายพันธุ์ให้มีปริมาณมากขึ้น และให้คงลักษณะที่ดีของสายพันธุ์ไว้ เรียกว่าเมล็ดพันธุ์หลัก (Foundation Seed ; FS) และเมล็ดพันธุ์ขยาย (Registered Seed ; RS) โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของนักวิชาการ จากนั้นเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์จะซื้อหรือนำเมล็ดพันธุ์เข้ามาแลกเปลี่ยนขยายจากกรมปศุสัตว์ นำไปปลูกผลิตเมล็ดชั้นพันธุ์รับรอง (Certified Seed ; CS) ต่อไป เมล็ดพันธุ์รับรองที่เกษตรกรผลิตได้ทั้งหมดจะถูกส่งเข้าโรงงานของกรมปศุสัตว์ เพื่อทำความสะอาดและควบคุมคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ เสร็จแล้วจะแบ่งบรรจุเมล็ดพันธุ์ออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ใช้งบประมาณของกรมปศุสัตว์ซื้อไว้สำหรับใช้ในกิจกรรมของกรมปศุสัตว์ เรียกว่า เมล็ดงบ กอส. เมล็ดพันธุ์ส่วนที่สองเป็นเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรซึ่งกำหนดแผนการผลิตร่วมกัน ระหว่างชมรมผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์แห่งประเทศไทยกับกรมปศุสัตว์ เรียกว่า เมล็ดพัฒนาตลาด เมล็ดพันธุ์ส่วนนี้ชมรมฯ และหน่วยงานของกรมปศุสัตว์จะช่วยกันขายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ทั่วไป แล้วนำเงินส่งให้เกษตรกรผู้ผลิตฯ โดยกรมปศุสัตว์จะช่วยประสานงานและให้คำแนะนำเรื่องการตลาดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

ในปีงบประมาณ 2547 กองอาหารสัตว์สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ได้ผลผลิตใกล้เคียงกับเป้าหมาย กล่าวคือ การผลิตเมล็ดพันธุ์โดยศูนย์ฯ / สถานีฯ ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้รวมทั้งสิ้น 41,866 กิโลกรัม คิดเป็น 83.7 เปอร์เซ็นต์ ของเป้าหมาย (ตารางที่ 11) ส่วนการผลิตเมล็ดพันธุ์โดยเกษตรกรนั้น สามารถผลิตได้เกินเป้าหมาย ซึ่งรวมผลิตได้ทั้งสิ้น 436,324.10 กิโลกรัม คิดเป็น 107.7 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 12) โดยแยกรายละเอียดผลการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามชนิดพันธุ์ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 11 ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ชั้นพันธุ์หลักและชั้นพันธุ์ขยาย ผลิตโดยศูนย์ฯ / สถานีฯ ปีงบประมาณ 2547

ชนิด/ชั้นเมล็ดพันธุ์	แผน (กิโลกรัม)	ผล (กิโลกรัม)	คิดเป็น (เปอร์เซ็นต์)
พันธุ์หญ้า			
- ชั้นพันธุ์หลัก (FS)	540	620	114.8
- ชั้นพันธุ์ขยาย (RS)	33,050	34,725	105.1
พันธุ์ถั่ว			
- ชั้นพันธุ์หลัก (FS)	460	250	54.3
- ชั้นพันธุ์ขยาย (RS)	15,950	6,271	39.3
รวม	50,000	41,866	83.7

ตารางที่ 12 ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ชั้นพันธุ์รับรองผลิตโดยเกษตรกร ปีงบประมาณ 2547

แผนงาน/ชนิดพันธุ์	แผน (กิโลกรัม)	ผล (กิโลกรัม)	คิดเป็น (เปอร์เซ็นต์)
แผนงานกองอาหารสัตว์			
- พันธุ์หญ้า	60,000	60,000	100
- พันธุ์ถั่ว	40,000	38,051	95.1
รวม	100,000	98,051	98.1
แผนงานพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์			
- พันธุ์หญ้า	278,000	330,086.6	118.7
- พันธุ์ถั่ว	27,000	8,186.5	30.3
รวม	305,000	338,273.1	110.9
รวมทั้งสิ้น	405,000	436,324.1	107.7

ความสะอาด ปรับปรุงสภาพและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มหาสารคาม และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ร้อยเอ็ด ผลการทำ ความสะอาด ปรับปรุงสภาพเมล็ดและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547 แสดงไว้ ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการปรับปรุงสภาพและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547

หน่วยงาน	แผน (กิโลกรัม)	ผล (กิโลกรัม)	คิดเป็น (เปอร์เซ็นต์)
ศูนย์ฯ นครราชสีมา	199,000	54,313.6	27.3
ศูนย์ฯ ขอนแก่น	149,970	232,126	154.8
ศูนย์ฯ นราธิวาส	1,380	1,273	92.2
สถานีฯ มหาสารคาม	37,650	27,980	74.3
สถานีฯ ร้อยเอ็ด	67,000	47,129.3	70.3
รวม	455,000	362,822	79.7

3. การใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ผลิตได้ในปีงบประมาณ 2547 (ทุกแผนงาน) รวมทั้งสิ้น 362,822 กิโลกรัม และมีเมล็ดพันธุ์คงเหลือจากปีงบประมาณ 2546 จำนวน 50,351.6 กิโลกรัม กองอาหารสัตว์ได้นำไปจำหน่าย จ่ายแจกเกษตรกร หน่วยงานต่างๆ ของกรมปศุสัตว์ และ สนับสนุนหน่วยงานราชการอื่นดังนี้

3.1 จำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ตามแผนงานของกองอาหารสัตว์แก่เกษตรกรทั่วไป และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสิ้น 112,796.40 กิโลกรัม ส่งเงินเป็นรายได้แผ่นดินรวม 7,304,364.00 บาท

3.2 จำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามแผนงานพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์โดยมีเกษตรกร ผลิตและทำการจำหน่ายได้รวมทั้งสิ้น 338,273.10 กิโลกรัม คิดเป็นเงินรวม 24,579,547 บาท

3.3 จ่ายแจกเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรและหน่วยงานราชการต่างๆ รวมทั้งสิ้น 12,774.32 กิโลกรัม

3.4 กองอาหารสัตว์ใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ เพื่อปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ และเลี้ยงสัตว์ ภายในศูนย์ฯ / สถานีฯ ใช้ในโครงการทดสอบ-สาริตเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์รวม 21,353.12 กิโลกรัม

3.5 มีเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์คงเหลือและเก็บรักษาไว้ที่คลังสำรองเมล็ดพันธุ์พืชอาหาร สัตว์ของกองอาหารสัตว์ จำนวน 83,160.3 กิโลกรัม (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 เมล็ดพันธุ์คงเหลือปีงบประมาณ 2547 แยกตามชนิดพันธุ์

ชนิดพันธุ์หญ้า	จำนวน (กก.)	ชนิดพันธุ์ถั่ว	จำนวน (กก.)
ลูซี่	3,175	ฮามาต้า	25,637.5
กินนีสีม่วง	2,078	ท่าพระสไตโล	19,973.1
อะตราดัม	793.5	คาวาลเคด	24,751.6
พลีแคทูลัม	124	ไมยรา	3,482
กรีนแพนิก	559	บันดี	1,719
ซีตาเวีย	155	กระถิน	580
โรดส์	98		
ชิกแนลตั้ง	34.6		
รวม	7,017.1		76,143.2
รวมทั้งสิ้น			83,160.3

4. การพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

กรมปศุสัตว์ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์เพื่อการจำหน่ายเริ่ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นเวลากว่า 28 ปีแล้ว โดยเริ่มจากกรมปศุสัตว์นำเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ที่ให้ผลผลิตสูงจากประเทศต่างๆ มาปลูกทดสอบคัดเลือก จนได้พันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศ ไทย จากนั้นจึงนำเข้าสู่ระบบการผลิตขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณผลิตเมล็ดให้มากขึ้น ในตอนแรก เป็นการผลิตภายในพื้นที่ของกรมปศุสัตว์ก่อน แต่ปริมาณที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ งานของกรมปศุสัตว์ จึงทดลองส่งเสริมเกษตรกรให้ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ แล้วกรมปศุสัตว์ ไปรับซื้อเมล็ดพันธุ์คืนในราคาประกัน โดยใช้งบประมาณของทางราชการทั้งหมด จนกระทั่งในปี พ.ศ.2539 ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ จึงต้องปรับลดงบประมาณในการผลิต เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ลงจำนวนมาก และทำให้เป็นข้อจำกัดโควตาการรับซื้อเมล็ดพันธุ์ของ

หน่วยงานราชการ แต่ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์กลับมีสูงขึ้น ฉะนั้นเพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ใช้อย่างเพียงพอ ในปี พ.ศ. 2545 กรมปศุสัตว์จึงหารือกับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ก่อตั้งชมรมผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์แห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างระบบการตลาด เพิ่มศักยภาพการผลิต และปรับปรุงคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานสากล

โครงการพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี พ.ศ. 2547 เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ทั้งสิ้น 338,273.1 กิโลกรัม แบ่งเป็น หญ้ารูซี่ 136,885.6 กิโลกรัม หญ้ากินนีสีม่วง 140,283 กิโลกรัม หญ้าอะตราดัม 52,918 กิโลกรัม ถั่วฮามาต้า 7,946.7 กิโลกรัม และ ถั่วควาลเคด 239.80 กิโลกรัม กรมปศุสัตว์และชมรมฯ ช่วยกันขายเมล็ดพันธุ์ได้คิดเป็นเงิน 24,579,547 บาท โดยชมรมฯ มีงบรายรับ-รายจ่าย และเงินคงเหลือ ณ ปัจจุบัน แสดงไว้ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 งบรายรับ-รายจ่าย โครงการพัฒนาตลาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2547

หน่วย : บาท

1. รายรับ	- ยอดขายทั้งหมด	24,579,547.00
	- ดอกเบี้ยธนาคาร	2,854.79
	- ยอดยกมาจากปี 2546	502,282.23
รวมรายได้		25,084,684.02
2. รายจ่าย	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ	23,063,838.00
	และค่าเมล็ดพันธุ์	
	- ค่าส่วนลดให้ลูกค้ารายใหญ่	240,800.00
รวมรายจ่าย		23,304,638.00
รวมรายได้สุทธิปี 2547		1,274,909.00
ดอกเบี้ยธนาคารรวมกับรายได้ปี 2546		505,137.02
เงินคงเหลือ ณ ปัจจุบัน		1,780,046.02

5. ผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547

การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในประเทศไทย ได้รับการแนะนำ ส่งเสริม และดูแล โดยกองอาหารสัตว์ นอกจากนี้ยังมีการควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ที่ผลิตได้ โดยตรวจสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ ตามวิธีการสากล (ISTA) ได้แก่ ความชื้น ความบริสุทธิ์ ความงอก และในปี 2547 ได้ดำเนินการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์พืชอื่น เพื่อให้ถูกต้องตามหลักสากลมากขึ้น อีกทั้งได้มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ โดยแบ่งตามชั้นและชนิดเมล็ดพันธุ์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล (OECD, ISTA) ที่ประเทศผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ส่วนมากยึดถือปฏิบัติ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ เป็นการรวบรวมผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ ที่ผลิตโดยเกษตรกรและที่ผลิตโดยศูนย์/สถานี จากห้องปฏิบัติการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ ของกองอาหารสัตว์ 5 แห่ง ได้แก่ห้องปฏิบัติการ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา ขอนแก่น นราธิวาส สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มหาสารคามและร้อยเอ็ด ซึ่งผลการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของห้องปฏิบัติการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ของกองอาหารสัตว์ 5 แห่ง แสดงไว้ในตารางที่ 17 และสรุปผลการตรวจสอบคุณภาพฯ แสดงไว้ ดังรายละเอียด

ตารางที่ 17 ผลการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์
ปีงบประมาณ 2547

หน่วยงาน	ผลการปฏิบัติงาน		
	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนรายการ	% ผลงาน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา	1,093	3,940	84
ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น	1,547	5,412	81
ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส	48	115	12
สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มหาสารคาม	1,060	3,518	265
สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ร้อยเอ็ด	249	1,853	208
รวม	3,997	13,838	97

:- สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ผลิตโดยเกษตรกร (ชั้นพันธุ์รับรอง, CS)

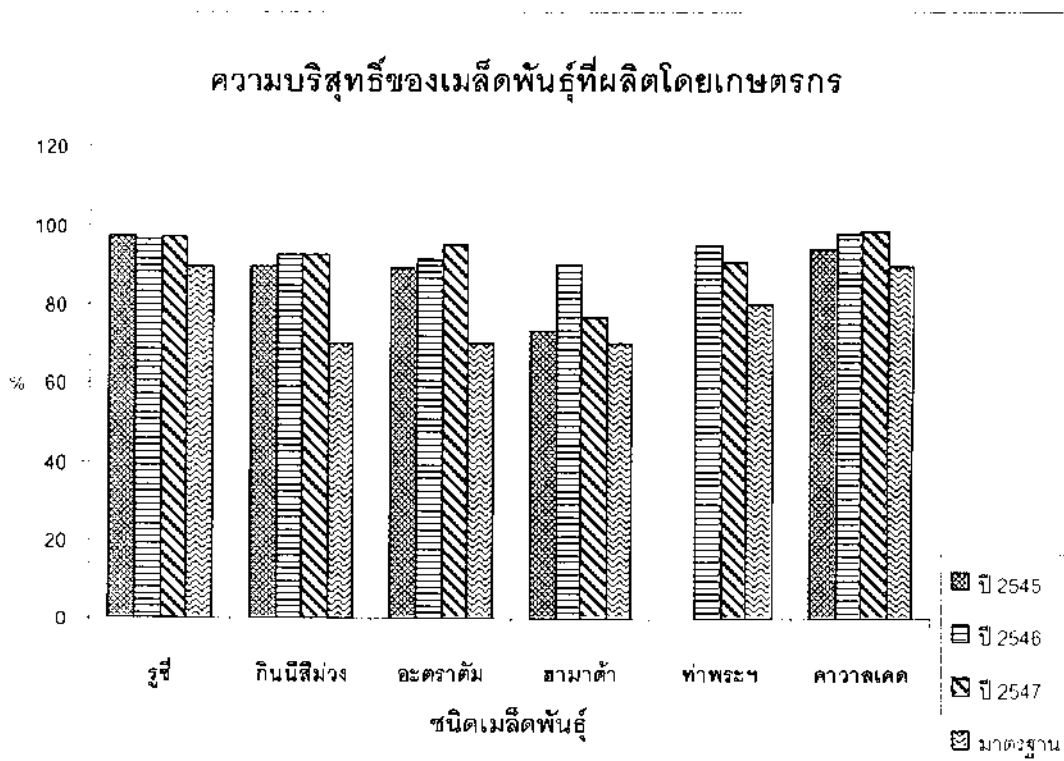
การดำเนินงานตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ผลิตโดยเกษตรกร ปี 2547 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยการสุ่มเก็บตัวอย่างเพียงครั้งเดียว คือขณะรับซื้อ ผลการตรวจสอบฯ ที่ได้จะหมายถึงคุณภาพของเมล็ดพันธุ์แต่ละชนิดที่ผลิตได้ ทำให้เกษตรกรต้องมีความพิถีพิถันมาก

กว่าเดิมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมแปลงไปจนถึงการทำความสะอาดหลังการเก็บเกี่ยว รวมทั้งการเก็บรักษาเมล็ดก่อนที่จะมีการรับซื้อ เพราะเกษตรกรจะไม่มีโอกาสแก้ไข หากตรวจพบว่ามีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน จากผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ แต่ละชนิด พบว่า

ความบริสุทธิ์และเมล็ดพันธุ์พืชอื่น ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์หญ้าเกือบทั้งหมดมีความบริสุทธิ์สูงและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีเพียงส่วนน้อยที่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งไม่เกิน 2% (ในแต่ละชนิด) ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ข้าวยังมีเมล็ดพันธุ์พืชอื่นปนบ้างแต่เป็นส่วนน้อย ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ถั่ว ยังคงมีปัญหาในเรื่องความบริสุทธิ์และเมล็ดพันธุ์พืชอื่น เช่น ถั่วฮามาต้ายังมีตัวอย่างที่ไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประมาณ 20%

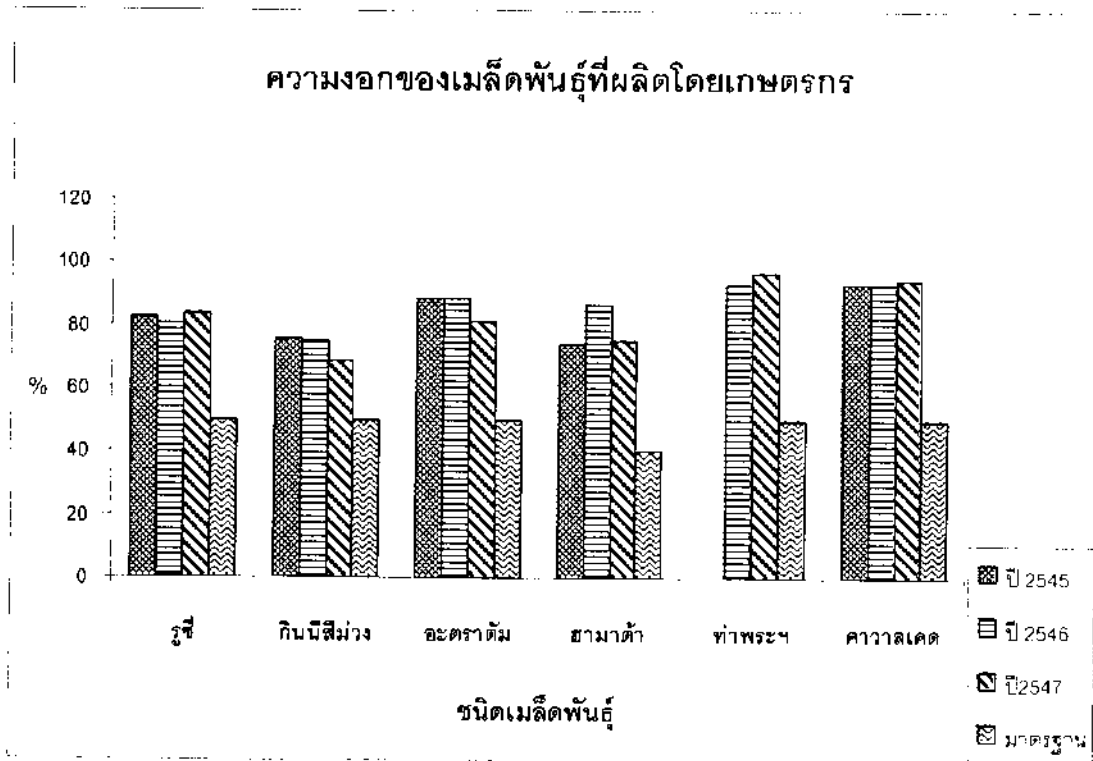
ความงอก พบว่าตัวอย่างเมล็ดพันธุ์หญ้าและเมล็ดพันธุ์ถั่วส่วนใหญ่มีความงอกสูงและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่ยังมีบางชนิดซึ่งเป็นตัวอย่างส่วนน้อยที่มีความงอกต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

แต่ในภาพรวมจะแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความบริสุทธิ์และความงอกของเมล็ดพันธุ์ฯ มีคุณภาพดีใกล้เคียงกับเมล็ดพันธุ์ CS ที่ผลิตในปี 2545 และ 2546 ทั้งมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานกำหนด ดังรูปภาพที่ 4-5

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์รับรอง (CS) ที่ผลิตโดยเกษตรกร ปี 2545 / 2546 / 2547 กับมาตรฐาน

หมายเหตุ เมล็ดพันธุ์ถั่วพาราปี 2545 ไม่มีข้อมูล

ภาพที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความมอกของเมล็ดพันธุ์รับรอง (CS) ที่ผลิตโดยเกษตรกร ปี 2545/2546/2547 กับมาตรฐาน

หมายเหตุ เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ปี 2545 ไม่มีข้อมูล

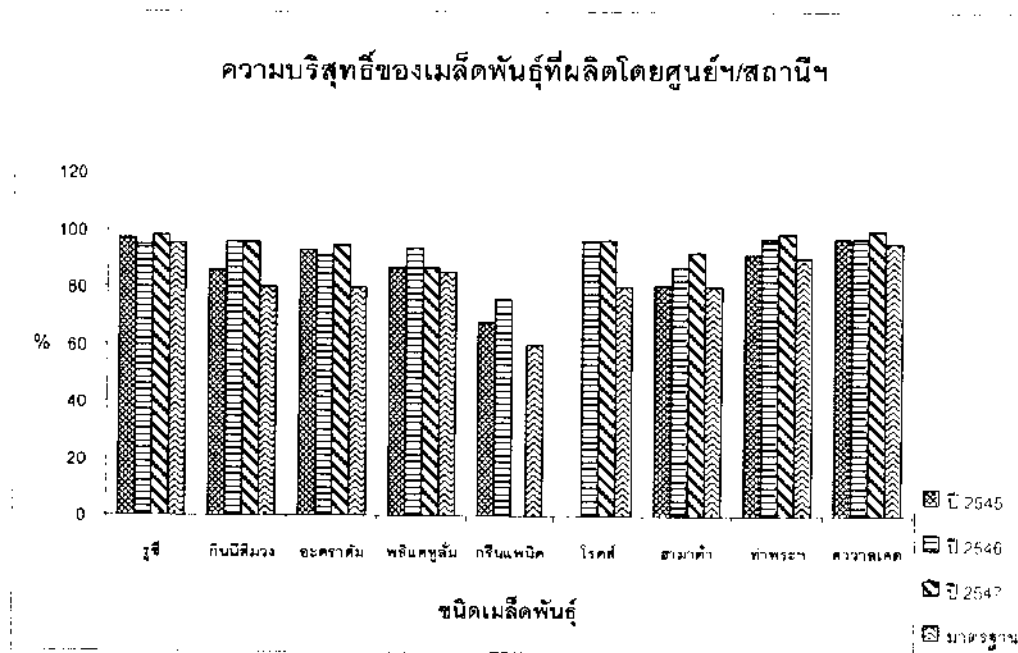
- สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ผลิตและรวบรวมโดยศูนย์ฯ / สถานีฯ (ชั้นพันธุ์ขยาย, RS)

การตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตและรวบรวมโดยศูนย์ฯ/สถานีฯ พบว่า

ความบริสุทธิ์และเมล็ดพันธุ์พืชอื่น ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์หญ้าเกือบทั้งหมดทั้งก่อนและหลังการปรับปรุงสภาพมีความบริสุทธิ์สูงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีเพียงส่วนน้อยที่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำพบเมล็ดพันธุ์พืชอื่นปนบ้างแต่เป็นเพียงส่วนน้อยที่มีปนเกินเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับ ตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ถั่วก่อนปรับปรุงสภาพส่วนใหญ่มีความบริสุทธิ์ได้มาตรฐาน แต่ยังคงมีเมล็ดพันธุ์พืชอื่นปนหลังปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเกือบทั้งหมดมีความบริสุทธิ์ได้เกณฑ์มาตรฐาน และบางส่วนยังมีเมล็ดพันธุ์พืชอื่นปนแต่เป็นส่วนน้อยที่มีปนเกินกว่ามาตรฐานที่ยอมรับ

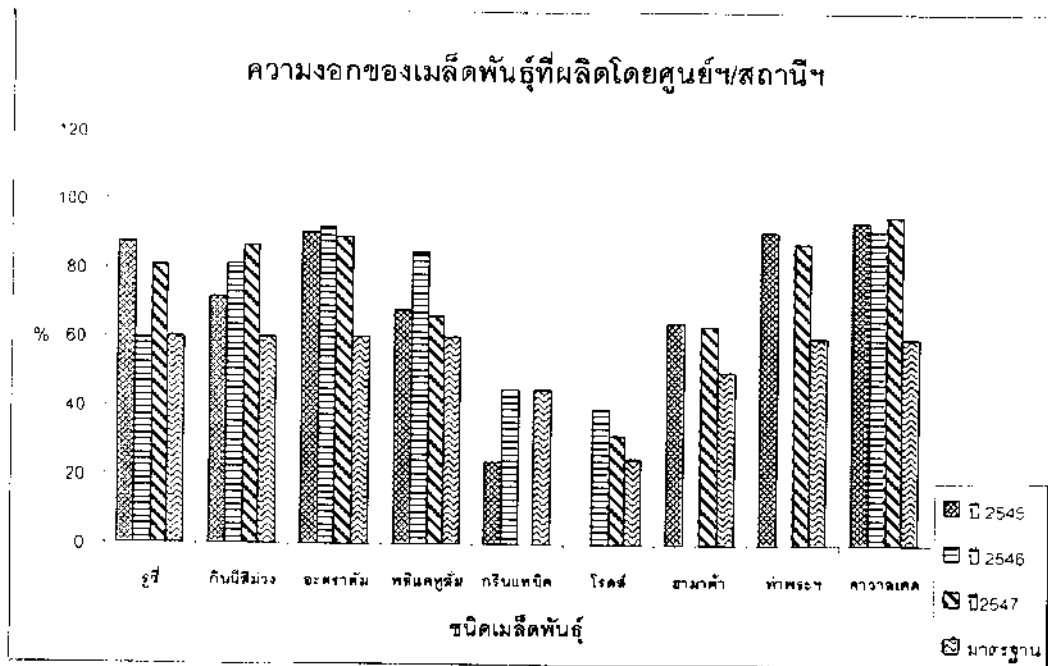
ความมอก ตัวอย่างหลังปรับปรุงสภาพ ทั้งเมล็ดพันธุ์หญ้าและเมล็ดพันธุ์ถั่วส่วนใหญ่ได้มาตรฐาน มีเพียงบางชนิดที่มีความมอกต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

แต่ในภาพรวมจะแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความบริสุทธิ์และความงอกของเมล็ดพันธุ์ฯ มีคุณภาพดีใกล้เคียงกับเมล็ดพันธุ์ RS ที่ผลิตในปี 2545 และ 2546 ทั้งมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานกำหนด ดังรูปภาพที่ 6-7

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ขยาย (RS) ที่ผลิตในศูนย์ฯ/สถานีฯ ปี 2545 / 2546 / 2547 กับมาตรฐาน

หมายเหตุ เมล็ดพันธุ์หญ้ากรีนแพนดปี 2547 และเมล็ดพันธุ์หญ้าโรดส์ ปี 2545 ไม่มีข้อมูล

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความมอกของเมล็ดพันธุ์ขยาย (RS) ที่ผลิตในศูนย์ฯ/สถานีฯ ปี 2545 / 2546 / 2547 กับมาตรฐาน

หมายเหตุ เมล็ดพันธุ์ถั่วฮามาต้า และ เมล็ดพันธุ์ถั่วพ้าพระน ปี 2546 ไม่มีข้อมูล, เมล็ดพันธุ์หญ้ากรีนแพนด้าปี 2547 และหญ้าโรดส์ ปี 2545 ไม่มีข้อมูล

การผลิตท่อนพันธุ์/กล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์

นอกจากจะผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์แล้ว กองอาหารสัตว์ยังผลิตท่อนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ไว้บริการให้กับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป ซึ่งเป็นพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ จะขยายพันธุ์โดยใช้หน่อ หรือ ท่อนพันธุ์ เท่านั้น เช่น หญ้าเนเปียร์ หญ้าแพงโกล่า หญ้าบาน่า เป็นต้น ปี 2547 มีเป้าหมายการผลิต จำนวน 990,000 กิโลกรัม สามารถจ่ายแจกให้กับเกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป ได้ 2,885 ราย จำนวน 2,308,334 กิโลกรัม เฉลี่ยรายละ 800 กิโลกรัม

สำหรับกล้าพันธุ์ มีเป้าหมายการผลิต 270,000 ถู สามารถจ่ายแจกให้กับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป จำนวน 554,000 ถู ทั้งท่อนพันธุ์และกล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์ มีไว้บริการฟรีผู้ที่สนใจสามารถขอรับบริการได้จากศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ทุกแห่งทั่วประเทศ

การผลิตเสบียงสัตว์

1. ผลผลิตเสบียงสัตว์

ปีงบประมาณ 2547 ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์/สถานีพัฒนาอาหารสัตว์รวม 29 แห่งผลิตและสำรองเสบียงสัตว์เลี้ยงสัตว์รวมทั้งสิ้น 11,445,900 กิโลกรัม คิดเป็น 128 % ของเป้าหมาย (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 แสดงผลการผลิตเสบียงสัตว์ปี 2547

ชนิดเสบียงสัตว์	แผนการผลิต (กิโลกรัม)	ผลการผลิต (กิโลกรัม)	%
1. พืชอาหารสัตว์แห้ง	5,300,000	5,386,701	102
2. พืชอาหารสัตว์หมัก	550,000	1,204,423	219
3. พืชอาหารสัตว์สด	3,090,000	4,854,776	157
รวม	8,940,000	11,445,900	128

2. การใช้เสบียงสัตว์

ในระหว่างเดือนตุลาคม 2546- เดือนกันยายน 2547 ศูนย์วิจัยฯ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ได้ใช้เสบียงสัตว์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย ภัยแล้ง ใช้ในกิจกรรมกรมฯ และจำหน่ายให้เกษตรกรทั่วไป รวมทั้งสิ้น 12,164,305 กิโลกรัม ผู้รับบริการจำนวน 21,752 ราย (ดูในตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 แสดงการใช้เสบียงสัตว์ในปี 47

รายการใช้ เสบียงสัตว์	พืชอาหารสัตว์ แห้ง (กก.)	พืชอาหารสัตว์ หมัก (กก.)	พืชอาหารสัตว์ สด (กก.)	รวม (กก.)	จำนวน (ราย)
1. อุทกภัย	2,722,723	326,118	2,889,147	5,937,988	15,250
2. ภัยแล้ง	458,741	236,220	1,955,429	2,650,390	5,013
2. กิจกรรม กรมฯ	1,888,133	441,081	0	2,329,214	154
4. จำหน่าย	993,399	243,114	10,200	1,246,713	1,335
รวม	6,062,996	1,246,533	4,854,776	12,164,305	21,752

2.1 การใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย

ระหว่างเดือนตุลาคม 2546 ถึง เดือนกันยายน 2547 ศูนย์วิจัยฯ และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ได้ใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ประสบอุทกภัยรวมทั้งสิ้น 5,937,988 กิโลกรัม คิดเป็น 38.08 % ของเสบียงสัตว์ทั้งหมด เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ รวม 15,250 ราย จังหวัดที่ได้รับการช่วยเหลือเสบียงสัตว์มากที่สุดคือ จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์และสุราษฎร์ธานี(ดูรายละเอียดได้จากตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงการใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยปี 2547

สรุปรายงานเสบียงสัตว์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ปีงบประมาณ 2547							
เขต	ที่	จังหวัด	เสบียงแห้ง (กิโลกรัม)	เสบียงหมัก (กิโลกรัม)	เสบียงสด (กิโลกรัม)	รวม (กิโลกรัม)	จำนวน (ราย)
1	1	ชัยนาท	93,000		90,000	183,000	184
	2	สุพรรณบุรี	16,648	5,340	500	22,488	192
2	3	ปราจีนบุรี	24,000			24,000	94
	4	สระแก้ว	42,000	10,500	8,000	60,500	165
	5	ฉะเชิงเทรา	5,000			5,000	18
3	6	ร้อยเอ็ด	109,365	2,000	217,007	328,372	616
	7	อุบลราชธานี	10,000			10,000	40
	8	ยโสธร	49,590		182,900	232,490	437
	9	สุรินทร์	18,500		1,700	20,200	159
	10	ศรีสะเกษ	23,750			23,750	161
	11	บุรีรัมย์			47,150	47,150	190
	12	นครราชสีมา	40,000		2,600	42,600	256
4	13	หนองคาย	21,526	10,495	14,920	46,941	256
	14	ขอนแก่น	12,000			12,000	15
	15	มุกดาหาร			35,814	35,814	89
	16	เลย	46,244		36,100	82,344	216
	17	นครพนม	81,460	5,900	16,400	103,760	746
	18	สกลนคร		16,100	72,000	88,100	146
	19	มหาสารคาม	134,305		64,600	198,905	132
	20	กาฬสินธุ์	90,465	10,000	71,539	172,004	723
	21	อุดรธานี	55,575	75,000	48,800	179,375	120

เขต	ที่	จังหวัด	เสบียงแห้ง (กิโลกรัม)	เสบียงหมัก (กิโลกรัม)	เสบียงสด (กิโลกรัม)	รวม (กิโลกรัม)	จำนวน (ราย)
5	22	เชียงราย	10,000			10,000	70
	23	แพร่	28,500	9,500	27,500	65,500	69
	24	ลำปาง	2,750		25,500	28,250	56
	25	พะเยา	4,400			4,400	43
6	26	สุโขทัย	51,876		62,000	113,876	360
	27	พิจิตร	51,460	25,160	116,500	193,120	408
	28	พิษณุโลก	64,400			64,400	92
	29	เพชรบูรณ์		4,900	127,400	132,300	304
7	30	เพชรบุรี	119,460	19,480	426,400	565,340	1,302
	31	ประจวบคีรีขันธ์	449,620		62,100	511,720	1,379
8	32	สุราษฎร์ธานี	209,130	52,293	199,950	461,403	740
	33	ชุมพร	302,988	41,950	91,810	436,748	529
9	34	นราธิวาส	88,461	15,000	219,979	323,440	1,704
	35	สตูล	179,400		238,680	418,080	1,733
	36	ตรัง	74,400	10,500	209,598	294,498	731
	37	พัทลุง	212,420	12,000	171,700	396,120	775
รวม			2,722,723	326,118	2,889,147	5,937,988	15,250

2.2 การใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรประสบภัยแล้ง

ระหว่างเดือนตุลาคม 2546 ถึง เดือนกันยายน 2547 ศูนย์วิจัยและสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ได้ให้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ประสบภัยแล้ง เนื่องจากความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศทำให้พืชอาหารสัตว์ในธรรมชาติมีไม่เพียงพอ ศูนย์วิจัยและสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ได้สนับสนุนเสบียงสัตว์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร ลดความสูญเสียและเพิ่มศักยภาพการผลิตสัตว์ของเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 2,650,390 กิโลกรัม คิดเป็น 16.99 % ของเสบียงสัตว์ทั้งหมด เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือเสบียงสัตว์ รวม 5,013 ราย จังหวัดที่ได้รับการช่วยเหลือเสบียงสัตว์มากที่สุดคือจังหวัดนครราชสีมาประจวบคีรีขันธ์ และสระแก้ว (ดูรายละเอียดได้จากตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 แสดงการสนับสนุนเสบียงสัตว์ช่วยเหลือ ภัยแล้ง ปี 47

สรุปการใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรประสบภัยแล้งปี 2547							
เขต	ที่	ศูนย์ฯ/สถานีฯ	ชนิดเสบียงสัตว์				
			เสบียงแห้ง	เสบียงหมัก	เสบียงสด	รวม	ราย
1	1	ศูนย์ฯชัยนาท	200	58,000	95,500	153,700	295
	2	สถานีฯสุพรรณบุรี	61,216	12,260	99,730	173,206	207
2	3	ศูนย์ฯสระแก้ว	3,000	65,550	168,500	237,050	464
3	4	ศูนย์ฯนครราชสีมา	53,500		460,830	514,330	902
	5	สถานีฯร้อยเอ็ด	3,000		6,050	9,050	42
	6	สถานีฯบุรีรัมย์	3,000		32,200	35,200	76
	7	สถานีฯยโสธร	9,000		89,000	98,000	84
4	8	ศูนย์ฯขอนแก่น	7,800		23,000	30,800	50
	9	สถานีฯมหาสารคาม	15,000		107,660	122,660	290
	10	สถานีฯอุดรธานี		79,000	41,000	120,000	436
	11	สถานีฯเลย	3,450		52,750	56,200	27
	12	สถานีฯมุกดาหาร			32,700	32,700	21
	13	สถานีฯหนองคาย	4,088		59,419	63,507	259
	14	สถานีฯกาฬสินธุ์	1,125		13,500	14,625	16
5	15	ศูนย์ฯลำปาง	12,550		28,000	40,550	29
	16	สถานีฯแพร่	90,922		18,500	109,422	296
6	17	สถานีฯเพชรบูรณ์	8,000		52,500	60,500	102
	18	สถานีฯพิจิตร			46,000	46,000	24
	19	สถานีฯสุโขทัย	17,100		0	17,100	144
7	20	ศูนย์ฯเพชรบุรี	94,000	2,400	51,600	63,400	93
	21	สถานีฯประจวบ	101,220	5,000	147,900	254,120	478
8	22	ศูนย์ฯสุราษฎร์ธานี			51,500	51,500	100
	23	สถานีฯชุมพร	20,920	9,620	36,000	66,540	104
9	24	ศูนย์ฯนราธิวาส	14,070	0	34,450	48,520	37
	25	สถานีฯสตูล	19,180	0	126,300	145,480	157
	26	สถานีฯตรัง		4,390	39,140	43,530	63
	27	สถานีฯพัทลุง	1,000	0	41,700	42,700	217
		รวม	458,741	236,220	1,955,429	2,650,390	5,013

2.3 การใช้เสบียงสัตว์สนับสนุนกิจกรรมกรมฯ และโครงการต่างๆ

ปีงบประมาณ 2547 ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์/สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ได้สนับสนุนเสบียงสัตว์สำหรับดำเนินการโครงการศึกษาวิจัย, โครงการทดสอบด้านปศุสัตว์สนับสนุนโครงการสาริต และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในกิจกรรมต่างๆรวมทั้งสิ้น 2,329,214 กิโลกรัม คิดเป็น 14.93 % ของเสบียงสัตว์ทั้งหมด ดังนี้

- พืชอาหารสัตว์แห้ง 1,888,133 กิโลกรัม
- พืชอาหารสัตว์หมัก 441,081 กิโลกรัม

หน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจำนวน 157 หน่วยงาน

3. การจำหน่ายเสบียงสัตว์

ศูนย์วิจัยฯและสถานีอาหารสัตว์จำหน่ายเสบียงสัตว์รวม 1,246,713 กก. คิดเป็น 7.99 % ของเสบียงสัตว์ทั้งหมด แยกเป็นแต่ละชนิด ดังนี้

- พืชอาหารสัตว์แห้ง 993,399 กิโลกรัม เป็นเงิน 1,598,979 บาท
- พืชอาหารสัตว์หมัก 243,114 กิโลกรัม เป็นเงิน 272,115.50 บาท
- พืชอาหารสัตว์สด 10,200 กิโลกรัม เป็นเงิน 3,060 บาท

รวมเป็นเงิน 1,874,153.50 บาท เกษตรกรจำนวน 1,335 ราย

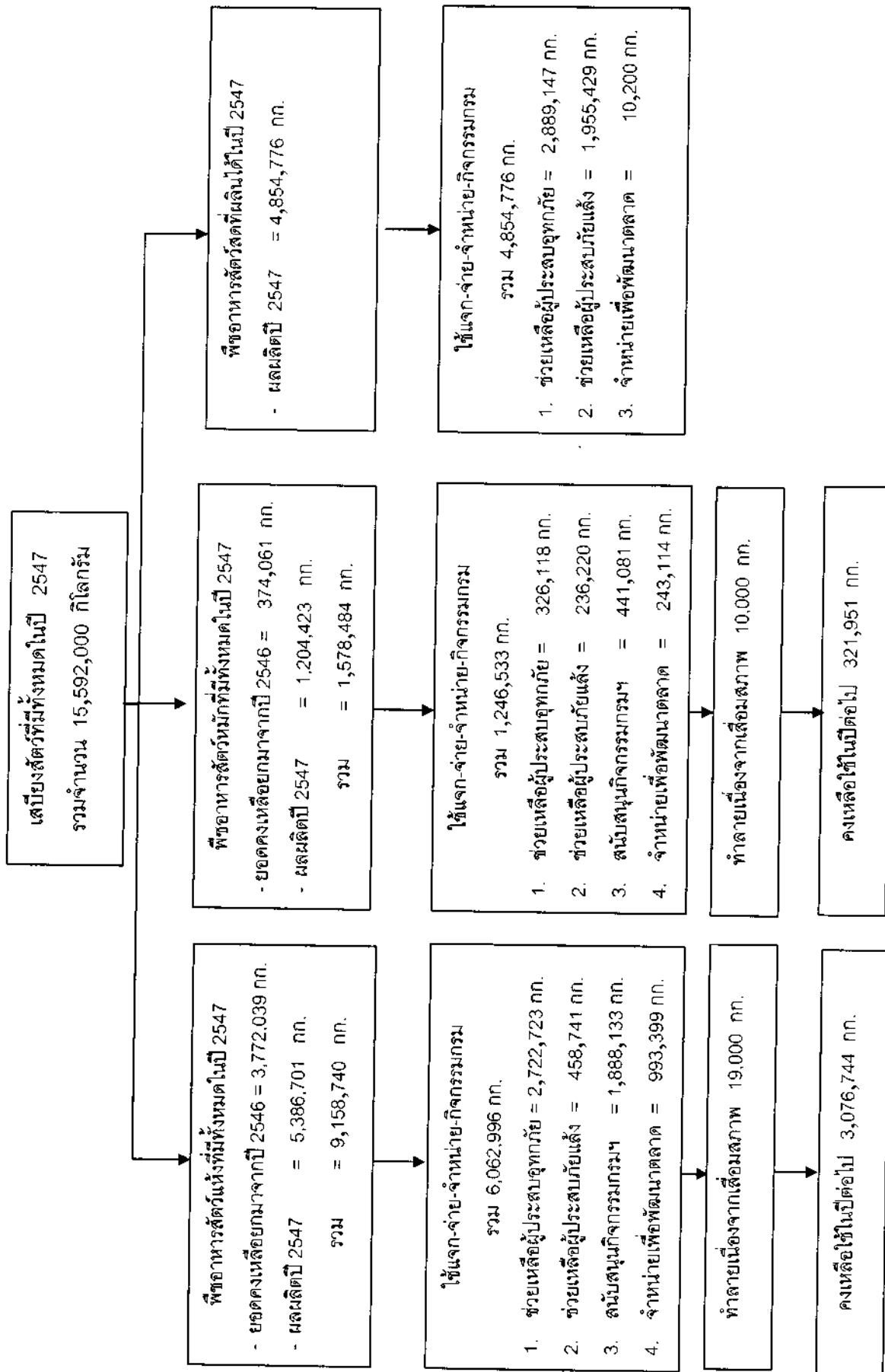
4. ทำลายเสบียงสัตว์ เนื่องจากเสบียงสัตว์ที่สำรองไว้มีการเสื่อมสภาพตามเวลาที่เก็บรักษา และถูกฝนเสียหายจำเป็นต้องทำลายโดยนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักจำนวน 29,000 กิโลกรัม เป็นเสบียงสัตว์แห้ง 19,000 กิโลกรัม,เสบียงสัตว์หมัก 10,000 กิโลกรัม คิดเป็น 0.18 % ของเสบียงสัตว์ทั้งหมด

5. เเสบียงสัตว์คงเหลือของศูนย์วิจัยฯและสถานีอาหารสัตว์

ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 ศูนย์วิจัยฯและสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ 29 แห่ง มีเสบียงสัตว์คงเหลือสำหรับช่วยเหลือเกษตรกรประสบภัยธรรมชาติยกยอดไปใช้ในปีต่อไป จำนวน 3,398,695 กิโลกรัม (ดังตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 แสดงการสำรองเสบียงสัตว์สำหรับใช้ ปี 47

ชนิด เสบียงสัตว์	คงเหลือยกมา จากปี 46 (กิโลกรัม)	ผลผลิต ปี 47 (กิโลกรัม)	รวมใช้ ปี 47 (กิโลกรัม)	ทำลาย ปี 47 (กิโลกรัม)	เสบียง คงเหลือ (กิโลกรัม)
1.พืชอาหารสัตว์แห้ง	3,772,039	5,386,701	6,062,996	19,000	3,076,744
2.พืชอาหารสัตว์หมัก	374,061	1,204,423	1,246,533	10,000	321,951
3.พืชอาหารสัตว์สด	-	4,854,776	4,854,776	-	-
รวม	4,146,100	11,445,900	12,164,305	29,000	3,398,695
รวมทั้งสิ้น	15,592,000		12,193,305		3,398,695

ภาพที่ 8 ภาพรวมการผลิตและการใช้เสบียงสัตว์ปี 2547

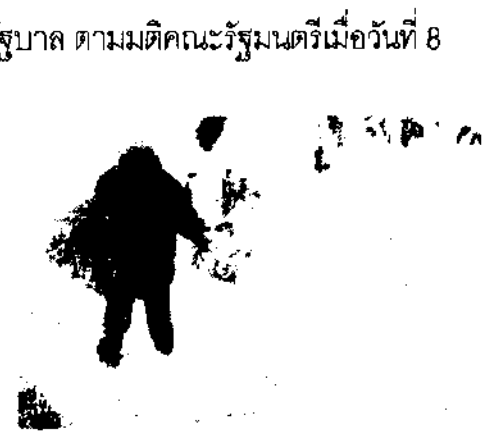
กิจกรรม

**หาหญ้าและพัฒนาอาชีพผลิตเสปียงสัตว์
เพื่อการจำหน่าย ปี 2547**

โครงการนาหญ้าและพัฒนาอาชีพผลิตเสบียงสัตว์เพื่อจำหน่ายปี 2547

โครงการนาหญ้า เกิดขึ้นจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2545 อนุมัติเงินงบประมาณจำนวน 173,350,000 บาท ซึ่งโครงการนาหญ้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาธุรกิจโคนม

วัตถุประสงค์ของโครงการนาหญ้า เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกพืชอาหารสัตว์จำหน่ายเกิดเป็นอาชีพใหม่ที่มั่นคง และให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีทางเลือกในการซื้อเสบียงสัตว์คุณภาพดีไว้ใช้เลี้ยงสัตว์ได้ตลอดทั้งปี

ภาพที่ 9 เกษตรกรปลูกหญ้าแพงโกล่า

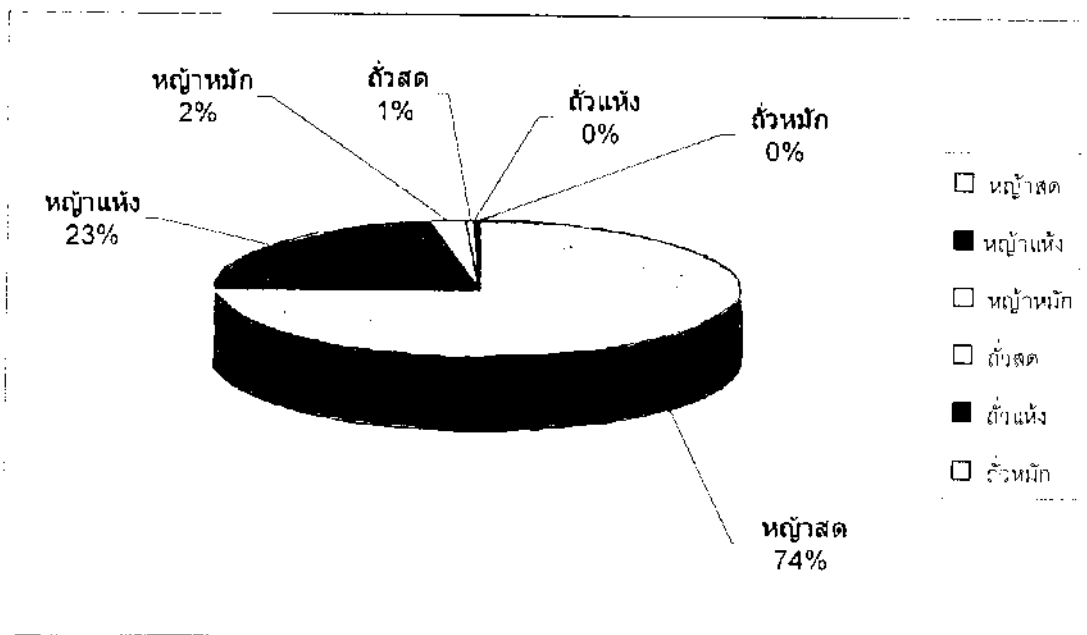
เป้าหมายการดำเนินงาน เกษตรกรสมาชิกโครงการนาหญ้าสามารถผลิตเสบียงสัตว์จำหน่ายได้จำนวน 60,000 ตันต่อปี

ผลการดำเนินงานปี 2547 ผลงานสะสมตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 ถึง เดือนกันยายน 2547 ดำเนินการในพื้นที่ 33 จังหวัด โดยมีจังหวัดสุพรรณบุรี พิษณุโลก และชัยนาท ผลิตเสบียงสัตว์จำหน่ายมากที่สุดเรียงตามลำดับ ตารางที่ 23 สรุปผลงานโครงการนาหญ้าได้ดังนี้

- 1) จำนวนกลุ่มนาหญ้าทั้งหมด 213 กลุ่ม
- 2) มีเกษตรกรเข้าเป็นสมาชิกรวมทั้งสิ้น 6,517 ราย
- 3) พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์รวมทั้งสิ้น 19,768 ไร่
- 4) ผลผลิตเสบียงสัตว์ของสมาชิกรวม 65,496,374 กิโลกรัม คิดเป็น 109 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมาย แยก

ผลผลิตตามประเภทได้ดังนี้

- ก. หญ้าสด 48,662,131 กิโลกรัม มูลค่า 34,350,822 บาท
- ข. หญ้าแห้ง 14,864,072 กิโลกรัม มูลค่า 29,111,754 บาท
- ค. หญ้าหมัก 1,389,761 กิโลกรัม มูลค่า 1,851,184 บาท
- ง. ถั่วสด 468,888 กิโลกรัม มูลค่า 416,945 บาท
- จ. ถั่วแห้ง 106,340 กิโลกรัม มูลค่า 309,988 บาท
- ฉ. ถั่วหมัก 5,000 กิโลกรัม มูลค่า 17,500 บาท

ภาพที่ 10 แสดงสัดส่วนการผลิตเสปียงสัตว์ชนิดต่างๆกิจกรรมนาหญาฯปีงบประมาณ 2547

ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นกล้วยสด ดังภาพที่ 9 เนื่องจากการตัดกล้วยสดขายสามารถตัดได้ทันทีที่มีความสะดวกกว่าการทำให้แห้งซึ่งต้องตัดไปตากแดดก่อน ถ้าฝนตกก็จะเกิดการเสียหายได้และต้องใช้แรงงานเพิ่มขึ้นด้วยข้อเสียของการขายกล้วยสดก็คือต้องมีลูกค้าประจำหากขายไม่หมดกล้วยก็จะเน่าเสียหายได้ แหล่งที่มีการขายกล้วยสดจำนวนมากๆ จะอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ยโสธร และลำปาง

5) ราคาจำหน่ายผลผลิตเสปียงสัตว์ของเกษตรกร ผันแปรตามพื้นที่และฤดูกาล จำแนกตามประเภทเสปียงสัตว์ได้ดังนี้

- ก. กล้วยสด ราคา กิโลกรัมละ 0.50 -1.30 บาท
- ข. กล้วยแห้ง ราคา กิโลกรัมละ 2.00 - 3.50 บาท
- ค. กล้วยหมัก ราคา กิโลกรัมละ 0.75 - 1.50 บาท
- ง. กล้วยสด ราคา กิโลกรัมละ 1 บาท
- จ. กล้วยแห้ง ราคา กิโลกรัมละ 3 -4 บาท
- ฉ. กล้วยหมัก ราคา กิโลกรัมละ 1.50 บาท

ตารางที่ 23 แสดงผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสียยังสวัสดิการรณนาหน้าราชย้งหวัด ป้งประมาณ 2547

จังหวัด	ผลผลิต (กก.)							มูลค่า (บาท)
	หน้าสด	หน้าแห้ง	หน้าหมัก	ถั่วสด	ถั่วแห้ง	ถั่วหมัก	รวม	
นครพนม	2,390,750	0	0	0	0	0	2,390,750	1,982,707
พิจิตร	4,712,896	1,561,758	78,545	0	0	0	6,353,199	5,172,227
สกลนคร	305,700	0	0	0	0	0	305,700	305,700
ยโสธร	5,544,030	0	0	0	0	0	5,544,030	7,067,895
อุบลราชธานี	1,783,950	0	0	12,600	0	0	1,796,550	1,948,640
ลำปาง	2,663,700	288,350	0	16,500	0	0	2,968,550	3,718,471
มหาสารคาม	340,098	81,000	0	45,900	0	0	466,998	321,194
ร้อยเอ็ด	1,323,834	3,250	0	0	0	0	1,327,084	1,362,570
สุราษฎร์ธานี	630,919	0	115,338	0	0	0	746,257	527,568
ประจวบ	553,265	118,210	187,696	0	0	0	859,171	984,616
สุพรรณบุรี	5,607,358	4,729,396	0	0	0	0	10,336,754	12,622,921
อ่างทอง	222,150	942,250	0	0	0	0	1,164,400	2,157,150
เลย	14,439	0	472	4,040	11,988	5,000	35,939	70,344

ตารางที่ 23 (ต่อ)แสดงผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเฉลี่ยสัตว์กีบกรรมนาหมัญรายจังหวัด ปีงบประมาณ 2547

จังหวัด	ผลผลิต (กก.)							มูลค่า (บาท)
	หญ้าสด	หญ้าแห้ง	หญ้าหมัก	ถั่วสด	ถั่วแห้ง	ถั่วหมัก	รวม	
ขอนแก่น	1,196,946	30	6,900	6,827	4,499	0	1,215,202	877,625
อุดรธานี	157,958	213,500	297,000	0	0	0	668,458	629,773
แพร่	47,040	77,823	0	0	0	0	124,863	241,976
อุดรดิษฐ์	7,000	0	0	0	0	0	7,000	7,000
เพชรบูรณ์	73,400	0	0	3,000	0	0	76,400	36,000
นครราชสีมา	248,000	0	0	0	0	0	248,000	49,800
สระบุรี	93,951	0	20,610	169,615	1,630	0	285,806	242,831
ลพบุรี	2,005,250	0	0	0	0	0	2,005,250	863,700
สระแก้ว	340,080	0	565,200	198,160	0	0	1,103,440	1,088,750
สุโขทัย	1,731,500	166,500	0	0	0	0	1,898,000	1,215,750
ตาก	650,050	14,350	0	0	0	0	664,400	501,325
กำแพงเพชร	4,212,400	796,440	0	0	0	0	5,008,840	3,493,383
พิษณุโลก	2,339,500	4,976,050	0	0	0	0	7,315,550	11,401,240

ตารางที่ 23 (ต่อ) แสดงผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสียเบียงสัตว์กิจกรรมนาหญ้ารายจังหวัด ปีงบประมาณ 2547

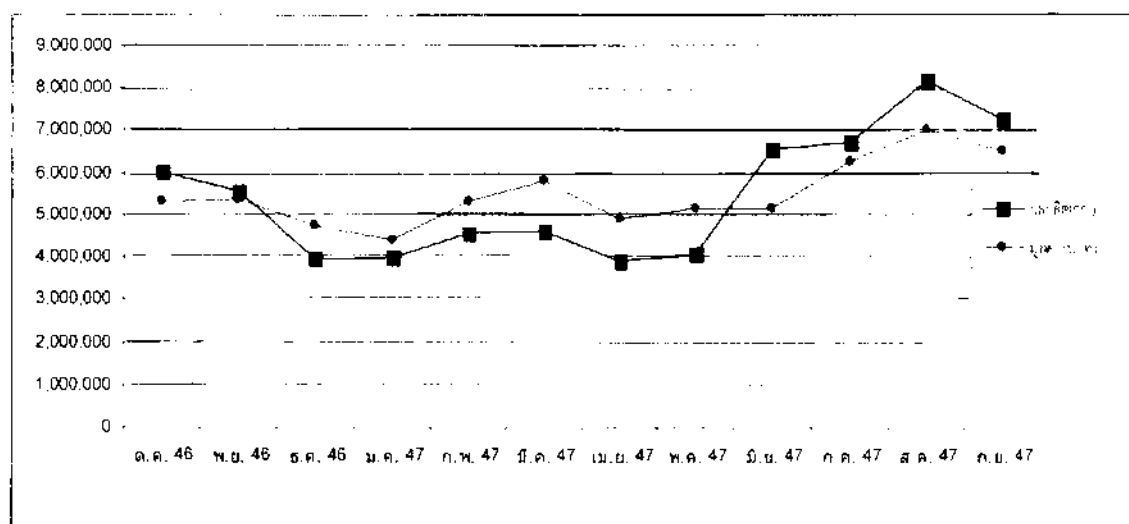
จังหวัด	ผลผลิต (กก.)							มูลค่า (บาท)
	หญ้าสด	หญ้าแห้ง	หญ้าหมัก	ถั่วสด	ถั่วแห้ง	ถั่วหมัก	รวม	
ชัยนาท	5,541,837	513,394	0	12,246	88,223	0	6,155,700	3,968,249
สิงห์บุรี	874,526	317,893	0	0	0	0	1,192,419	997,530
นครสวรรค์	162,000	0	0	0	0	0	162,000	81,000
อุทัยธานี	19,000	63,878	0	0	0	0	82,878	145,234
เพชรบุรี	854,286	0	0	0	0	0	854,286	427,144
พิจิตร	1,878,500	0	118,000	0	0	0	1,996,500	1,411,700
กาฬสินธุ์	136,000	0	0	0	0	0	136,000	136,000
รวม	48,662,313	14,864,072	1,389,761	468,888	106,340	5,000	65,496,374	66,058,193

6) รายได้จากการขายผลผลิต จากตารางที่ 24 เกษตรกรสมาชิกนาห้วยสามารถจำหน่ายผลผลิตเสปียงสัตว์รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 66,058,193 บาท โดยผลิตรายได้มากที่สุดในเดือนสิงหาคม ดังรูปที่C เนื่องจากเป็นช่วงฤดูฝน สมาชิกนาห้วยจะตัดหญ้าสดขายได้มาก ประกอบกับเป็นฤดูทำนา ผู้เลี้ยงโค-กระบือ ไม่มีที่เลี้ยงสัตว์จึงต้องซื้อเสปียงสัตว์จากสมาชิกนาห้วย ถ้าคิดรวมยอดสะสมตั้งแต่เริ่มโครงการคือเดือนมีนาคม 2545 ถึง กันยายน 2547 เกษตรกรขายผลผลิตได้ทั้งหมด 119,602,108 กิโลกรัม คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 188,602,629 บาท และจากการสัมภาษณ์สมาชิกนาห้วยที่จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 25 ราย ที่เปลี่ยนอาชีพจากการปลูกข้าวมาปลูกหญ้าแพงโกล่าขาย พบว่าเกษตรกรมีรายได้ดี ตัดหญ้าขายเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง มีรายได้เฉลี่ย 8,729 บาท/ไร่/ปี มีรายจ่ายจากการลงทุนเฉลี่ย 4,775 บาท/ไร่/ปี คิดเป็นรายได้สุทธิ 3,954 บาท/ไร่/ปี เฉลี่ยมีพื้นที่ปลูกรายละ 16 ไร่ ฉะนั้นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพนาห้วยมีรายได้สุทธิเฉลี่ยรายละ 63,264 บาท/ปี ปัจจุบันเกษตรกรสามารถปลดหนี้สินต่างๆได้หมด มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และกล่าวว่าจะยึดอาชีพปลูกหญ้าขายต่อไป

ตารางที่ 24 แสดงผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสปียงสัตว์กิจกรรมนาห้วยรายเดือน
ปีงบประมาณ 2547

เดือน	ผลผลิต(กก.)	มูลค่า(บาท)
ต.ค. 46	6,040,041	5,305,135
พ.ย. 46	5,582,628	5,374,479
ธ.ค. 46	3,981,324	4,727,626
ม.ค. 47	3,989,095	4,412,353
ก.พ. 47	4,580,921	5,345,927
มี.ค. 47	4,616,349	5,805,162
เม.ย. 47	3,903,932	4,920,018
พ.ค. 47	4,088,852	5,177,562
มิ.ย. 47	6,554,235	5,149,274
ก.ค. 47	6,719,228	6,279,545
ธ.ค. 47	8,176,157	7,035,751
ก.ย. 47	7,263,612	6,525,361
ผลรวม	65,496,374	66,058,193

ภาพที่ 11 แสดงปริมาณผลผลิตและมูลค่าการจำหน่ายเสียบึงสัตว์ของเกษตรกร
กิจกรรมนาหูก้า รายเดือนปีงบประมาณ 2547

7) ยอดเงินทุนหมุนเวียนคงเหลือ ของกลุ่มนาหูก้า เนื่องจากกรมปศุสัตว์มอบเงินอุดหนุนให้กับกลุ่มเกษตรกรเป็นเงินทุนหมุนเวียน สำหรับดำเนินกิจกรรมนาหูก้า ตั้งแต่เริ่มโครงการนาหูก้ากลุ่มละ 434,770 บาท จำนวน 200 กลุ่ม คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 86,954,000 บาท จากการสำรวจข้อมูล ณ.วันที่ 15 กันยายน 2547 พบว่ามีเงินทุนหมุนเวียนคงเหลืออยู่ที่กลุ่มนาหูก้าทั้งสิ้น 60,797,911 บาท โดยมีกลุ่มนาหูก้าที่ยังไม่ผ่านการตรวจสอบบัญชีจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อีก 7 กลุ่มฯ อยู่ในจังหวัด สระแก้ว ขอนแก่น เพชรบูรณ์ และ สุโขทัย

แนวทางการดำเนินงานในอนาคต

เนื่องจากการปลูกหญ้าขายทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงต่อเนื่อง และยังช่วยสนับสนุนเสียบึงสัตว์ให้กับผู้เลี้ยงสัตว์ได้เป็นอย่างมาก ขณะนี้จังหวัดต่างๆได้นำรูปแบบของนาหูก้าไปขยายผลในพื้นที่แล้วหลายแห่งเช่น จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และยโสธร เป็นต้น นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ได้ของบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล(โค 1 ล้านตัว)เพื่อขยายงานกิจกรรมนาหูก้าอีก 100 กลุ่มฯสมาชิก 3,000 ราย พื้นที่ปลูกหญ้า 15,000 ไร่ และจากโครงการ FTA อีก 20 กลุ่มฯ

กิจกรรม
พัฒนาเทคโนโลยีอาหารสัตว์

การพัฒนาเทคโนโลยีอาหารสัตว์

กองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ 8 แห่ง และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์ 21 แห่ง ได้พัฒนาเทคโนโลยีอาหารสัตว์ใน 4 ลักษณะ คือ การพัฒนาเทคโนโลยีอาหารสัตว์ในหน่วยงาน การพัฒนาเทคโนโลยีอาหารสัตว์ร่วมกับเกษตรกร การเผยแพร่เทคโนโลยีอาหารสัตว์ และให้บริการสนับสนุนเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกรผลการดำเนินการปีงบประมาณ 2547 ดังนี้

1. การจัดตั้งหมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์ เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์แบบครบวงจร รวม 33 หมู่บ้าน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรและสอดคล้องกับปัญหาการผลิตสัตว์แต่ละพวก เช่น

- สาธิตการผลิตพืชอาหารสัตว์พันธุ์ใหม่
- สาธิตการจัดการและใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์
- สาธิตการผลิตอาหารข้นสำหรับสุกร สัตว์ปีก โคและกระบือ แพะ แกะ
- สาธิตการผลิตพืชหมักและเมล็ดพันธุ์พืชจำหน่าย

2. สาธิตเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์ เพื่อสาธิตเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ การจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์ การจัดการเพื่อลดต้นทุน รวม 22 เรื่อง รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

3. สาธิตเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงแปลงพืชอาหารสัตว์ เพื่อสาธิตและพัฒนาระบบการผลิต การจัดการ และใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ ให้เพียงพอสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ ตลอดปีในปีงบประมาณ 2547 ดำเนินการ 31 เรื่อง รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3 ได้จัดทำสรุปผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยเพาะเลี้ยง และใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ รวม 11 เรื่อง ตามรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 4

4. สาธิตการผลิตอาหารข้น เพื่อสาธิตการประกอบสูตรอาหารเลี้ยงโคเนื้อ โคนม แพะ เป็ด สุกร โดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และมีการปรับปริมาณการใช้วัตถุดิบในสูตรอาหารให้เหมาะสมกับราคาในแต่ละท้องถิ่น ในปี 47 ดำเนินการรวม 6 เรื่อง

5. สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ เพื่อรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์ หญ้าอาหารสัตว์ ถั่วอาหารสัตว์ และพืชอาหารสัตว์ยืนต้น อาหารสัตว์ในแปลงขนาด 3x4 ตรม. มีการจัดการดูแลพืชอาหารสัตว์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อได้เกษตรกร และประกอบการตัดสินใจในการเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์เหมาะสมกับการเพาะปลูกแต่ละประเภท รวมจำนวนแปลงรวบรวมพันธุ์ทั้งสิ้น 1,160 แปลง

6. สาธิตการใช้เสบียงสัตว์ เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดการและใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์ โคเนื้อ โคนม แพะ แกะ แบบครบวงจร สำหรับเกษตรกร และยังเป็นศูนย์กลางเผยแพร่เทคโนโลยีสู่เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ในแต่ละพื้นที่ต่อไป ในปีงบประมาณ 2547 ดำเนินการรวม 10 เรื่อง

7. สาธิตเทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์ เพื่อสาธิตวิธีการผลิตและให้เกษตรกรร่วมผลิตและสำรวจพืชอาหารสัตว์ในรูปแบบต่าง ๆ มีเกษตรกรเข้าร่วม 999 ราย ซึ่งจะทำให้เกษตรกรเกิดทักษะสามารถผลิตพืชอาหารสัตว์ สำรวจไว้ใช้ในช่วงที่ขาดแคลน เป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารสัตว์เพิ่มผลผลิตและถ่ายทอดการผลิตสัตว์ของเกษตรกร

ตารางที่ 25 หมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน	เรื่อง
1	ศูนย์ฯ ชัยนาท	1	- บ้านหนองโสน ต.วังหมัน อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
2	สถานีฯ สุพรรณบุรี	1	- บ้านหนองตุมโพธิ์สุวรรณ ต.บ้านสระ อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี
3	ศูนย์ฯ สระแก้ว	1	- บ้านคลองหวาย ต.วังใหม่ กิ่ง อ.วังสมบูรณ์ จ.สระแก้ว
4	ศูนย์ฯ นครราชสีมา	1	- บ้านโปร่งดินดำ ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา
5	สถานีฯ ร้อยเอ็ด	1	- บ้านดงสวนผึ้ง ต.น้ำคำ อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด
6	สถานีฯ บุรีรัมย์	1	- บ้านโคกลอย ต.ไทยเจริญ อ.คำ จ.บุรีรัมย์
7	สถานีฯ ยโสธร	1	- บ้านกว้าง ต.เชียงคำ อ.เมือง จ.ยโสธร
8	สถานีฯ ขอนแก่น	2	- บ้านหนองแซง ต.บ้านแฮด กิ่ง อ. บ้านแฮด จ.ขอนแก่น - บ้านนาขาม-พังทวย ต.พังทวย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
9	สถานีฯ มหาสารคาม	2	- บ้านโนนศรีชัยสว่าง ต.ดอนเงิน อ.เวียงชัย จ.มหาสารคาม - บ้านนาจารย์ ต.นาจารย์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์
10	สถานีฯ กาฬสินธุ์	1	- บ้านสร้างแป้น ต.เชียงเพ็ง จ.อุดรธานี
11	สถานีฯ อุดรธานี	1	- บ้านโนนงาม ต.ห้วยส้ม อ.ภูกระดึง จ.เลย
12	สถานีฯ เลย	1	- บ้านโกลแดง ต.โกลแดง อ.นิคมคำสร้อย จ.มุกดาหาร
13	สถานีฯ มุกดาหาร	1	- บ้านนาพิพาน ต.ประโค อ.เมือง จ.หนองคาย
14	สถานีฯ หนองคาย	1	- บ้านเหล่าภูมิ อ.เมือง จ.นครพนม
15	สถานีฯ นครพนม	1	- บ้านทรายทอง ต.ปทุมวาปี อ.สองดาว จ.สกลนคร
16	สถานีฯ สกลนคร	1	- บ้านวอแก้ว ต.วอแก้ว อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง
17	ศูนย์ฯ ลำปาง	1	

ตารางที่ 25 หมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน	เรื่อง
18	สถานีฯ แพร่	2	- บ้านทุ่งไธ้ง ต.ทุ่งไธ้ง อ.เมือง จ.แพร่ - บ้านแม่ยางเปียง อ.ร้องกวาง จ.แพร่
19	สถานีฯ เพชรบูรณ์	1	- บ้านวังพิกุล ต.วังพิกุล อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์
20	สถานีฯ สุโขทัย	1	- บ้านสามเนิน ต.หนองจิก อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย
21	สถานีฯ พิจิตร	2	- บ้านท้ายน้ำ ต.ท้ายน้ำ อ.โพทะเล จ.พิจิตร - บ้านหนองพง ต.ทุ่งใหญ่ อ.โพธิ์ประทับช้าง จ.พิจิตร
22	ศูนย์ฯ เพชรบุรี	1	- บ้านสามพระยา ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
23	สถานีฯ ประจวบคีรีขันธ์	1	- บ้านนิคมอ่าวน้อย อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์
24	ศูนย์ฯ สุราษฎร์ธานี	1	- บ้านอ่างทอง ต.หนองไทร อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
25	สถานีฯ ชุมพร	1	- บ้านทุ่งยง ต.กุด้รัง ต.ท่าแซะ จ.ชุมพร
26	ศูนย์ฯ นราธิวาส	1	- บ้านโต๊ะเหม ม.5 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
27	สถานีฯ สตูล	1	- บ้านกำแพงเพชร ต.กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
28	สถานีฯ ตรัง	1	- บ้านหนองบัว ต.หนองบัว อ.รัษฎา จ.ตรัง
29	สถานีฯ พัทลุง	1	- บ้านเกาะเต่า ต.เกาะเต่า อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง
	รวม	29	

ตารางที่ 26 กิจกรรมสาธิตเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์ (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน	เรื่อง
16	ศูนย์ฯ สุราษฎร์ธานี	1	- ช่วงการตัดที่เหมาะสมของหญ้ากินนีสีม่วง 3 สายพันธุ์ใน จ.สุราษฎร์ธานี
17	สถานีฯ ชุมพร	1	- อัตราปุ๋ยสูตรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพหญ้าพลีแคทุ้ม
18	ศูนย์ฯ นราธิวาส	1	- อัตราการใช้ปุ๋ยเคมีต่อผลผลิตและคุณภาพหญ้าพลีแคทุ้มในชุดดินบ้านทอน
19	สถานีฯ สตูล	1	- การผลิตเสบียงสัตว์โดยใช้หญ้าจิหาเรียว
20	สถานีฯ พัทลุง	1	- การใช้ปุ๋ยคอกจากมูลสุกรเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์
	รวม	22	

ตารางที่ 27 สาธิตเทคโนโลยีการทะเลี่ยมแปลงพืชอาหารสัตว์

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน	เรื่อง
1	ศูนย์ฯ ชัยนาท	1	- การเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ในแปลงหญ้าแพงโกล่า
2	สถานีฯ สุพรรณบุรี	1	- การเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้แบบปล่อยทะเลี่ยมหญ้าแพงโกล่าผสมถั่วลิสงเถา
3	ศูนย์ฯ สระแก้ว	1	- การเลี้ยงลูกโคนมเพศเมียตั้งแต่หย่านมถึงผสมพันธุ์ครั้งแรก
4	ศูนย์ฯ นครราชสีมา	1	- อัตราการเจริญเติบโตโคชาฮิวาล ภายใต้การจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ 2 ชนิด
5	สถานีฯ ร้อยเอ็ด	1	- การจัดการแปลงหญ้ากินนีสีม่วงเลี้ยงโคเนื้อทะเลี่ยมหมุนเวียน
6	สถานีฯ ยโสธร	1	- การเลี้ยงกระบือพื้นเมืองระบบปศุสัตว์อินทรีย์
7	สถานีฯ มหาสารคาม	1	- การใช้แปลงพืชอาหารสัตว์คุณภาพดีเลี้ยงโคนมระยะสาว
8	สถานีฯ กาฬสินธุ์	2	- การจัดการแปลงหญ้ากินนีสีม่วงเพื่อผลิตโคพื้นเมือง - การจัดการแปลงหญ้ากินนีสีม่วง เพื่อผลิตกระบือพื้นเมือง

ตารางที่ 27 สถิติเทคโนโลยีการทะเล็มแปลงพืชอาหารสัตว์ (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน	เรื่อง
9	สถานีฯ มุกดาหาร	1	- การเลี้ยงโคพื้นเมืองปล่อยทะเล็มแปลงหญ้ากินนีสีม่วง
10	สถานีฯ หนองคาย	1	- การเลี้ยงโคเนื้อปล่อยทะเล็มแปลงหญ้าผสมถั่ว
11	สถานีฯ นครพนม	1	- การเลี้ยงโคพื้นเมืองระบบอินทรีย์
12	สถานีฯ สกลนคร	1	- การใช้แปลงหญ้ากินนีสีม่วงเลี้ยงกระบือพื้นเมืองระบบปศุสัตว์อินทรีย์
13	สถานีฯ แพร่	1	- การเลี้ยงโคพื้นเมืองทะเล็มหญ้าแพงโกล่า
14	สถานีฯ เพชรบูรณ์	1	- การเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ทะเล็มหญ้าแพงโกล่า
15	สถานีฯ เพชรบุรี	2	- การเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ปล่อยทะเล็มหญ้ากินนีสีม่วง - การเลี้ยงโคพื้นเมืองสายอีสานทะเล็มหญ้าแพงโกล่า
16	สถานีฯ ประจวบคีรีขันธ์	2	- การเลี้ยงโคเนื้อทะเล็มแปลงหญ้าหมื่นเวียน - การเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ทะเล็มแปลงหญ้าหมื่นเวียน
17	สถานีฯ สุราษฎร์ธานี	3	- การใช้หญ้าซีทาเรียเลี้ยงแพะลูกผสมแบบปล่อยทะเล็ม - การใช้หญ้าซีทาเรียเลี้ยงโคพื้นเมืองลูกผสมแบบปล่อยทะเล็ม - การใช้หญ้าซีทาเรียเลี้ยงโคบราห์มันลูกผสมแบบปล่อยทะเล็ม
18	สถานีฯ ชุมพร	1	- การเลี้ยงโคบราห์มันเพศผู้ทะเล็มหญ้าซีทาเรีย
19	ศูนย์ฯ นราธิวาส	2	- การเลี้ยงแกะเนื้อเพศเมียแบบปล่อยทะเล็มหญ้าชิกแนลเล็อย - การเลี้ยงโคพื้นเมืองเพศเมียแบบปล่อยทะเล็มหญ้าชิกแนลเล็อย
20	สถานีฯ สตูล	2	- การใช้หญ้าพลีแคทูลัมเสริมกระถินเลี้ยงแพะลูกผสม - การใช้หญ้าพลีแคทูลัมเสริมถั่วท่าพระเลี้ยงโคพื้นเมืองสายใต้

ตารางที่ 27 สาธิตเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงแปลงพืชอาหารสัตว์ (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวน	เรื่อง
21	สถานีฯ ตรัง	2	- การใช้ประโยชน์แปลงหญ้าอะตราดัมเลี้ยงแพะ - การใช้ประโยชน์แปลงหญ้าเนเปียร์แควะเลี้ยงโค เนื้อแบบตัดสดให้กิน
22	สถานีฯ พัทลุง	2	- การจัดการแปลงหญ้ารัฐเลี้ยงโคพื้นเมืองสายใต้ โดยการปล่อยแพะเลี้ยง - การใช้หญ้ารัฐเสริมกระถินเลี้ยงแพะ
	รวม	31	

ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์แพะเลี้ยง

ลำดับที่	ระบบจัดการ	พันธุ์พืช อาหารสัตว์	พันธุ์สัตว์	รายละเอียด	ที่มา
1	เพาะเลี้ยง หมุนเวียน	หญ้าแพงโกล่า	โคตาก เพดผู้	- เลี้ยงโคพันธุ์ตาก จำนวน 3 ตัว นน. เริ่มต้นเฉลี่ย 221 กก. ปล่อยแพะเลี้ยงใน แปลงหญ้า พื้นที่รวม 3 ไร่ แบ่ง 3 แปลงย่อย ใช้หญ้าอายุ 30-45 วัน ใช้ ระยะเวลาเพาะเลี้ยง 365 วัน โคมี นน. สุดท้ายเฉลี่ย 434 กก. เพิ่ม นน. โค เฉลี่ย 213 กก. ต่อตัว (เพิ่ม นน. โคได้ 213 กก. ต่อพื้นที่เลี้ยงไร่) คิดเป็น อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 612 กรัม/ ตัว/วัน และสรุปได้ว่า พื้นที่ 1 ไร่ เพียงพอสำหรับเลี้ยงโค 1 ตัว	สอ.สุโขทัย, 2545

ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์ทะเลเลี้ยง (ต่อ)

ลำดับที่	ระบบ จัดการ	พันธุ์พืช อาหารสัตว์	พันธุ์สัตว์	รายละเอียด	ที่มา
2	ทะเลเลี้ยง หมุนเวียน	หญ้าชิกแนล เลื่อย	โค พื้นเมือง สายใต้	- เลี้ยงโคพื้นเมืองภาคใต้เพศผู้ จำนวน 5 ตัว นน. เริ่มต้นเฉลี่ย 75.8 กก. ปล่อยทะเลเลี้ยงในแปลงหญ้า พื้นที่รวม 5 ไร่ แบ่งแปลงหญ้า เป็น 2 ส่วน คือปล่อยทะเลเลี้ยงพื้นที่ 2.5 ไร่ และใช้ผลิตเลปียงสัตว์ พื้นที่ 2.5 ไร่ ระยะเวลาเลี้ยงโค 280 วัน โคมี น้ำหนักสุดท้าย 157.8 กก. เพิ่ม น้ำหนักได้เฉลี่ย 292 กรัม/ตัว/วัน ต้นทุน การผลิตต่อน้ำหนัก 1 กก. เฉลี่ย 27.25 บาท และสรุปได้ว่าพื้นที่ 1 ไร่ เพียงพอสำหรับ เลี้ยงโค 1 ตัว	ศอ.นราธิวาส, 2545
3	ทะเลเลี้ยง หมุนเวียน	หญ้างินนิสี ม่วง ถั่วท่าพระสไต โล	โคตาก เพศผู้	- เลี้ยงโคเพศผู้ จำนวน 2 ตัว นน. เริ่มต้นเฉลี่ย 195 กก. ปล่อยทะเลเลี้ยงใน แปลงหญ้างินนิสีม่วงและถั่วท่า พระสไตโล พื้นที่รวม 4 ไร่ แบ่ง 8 แปลงย่อย ให้สัตว์ทะเลเลี้ยงแปลงละ 5 วัน มีการนำพืชอาหารสัตว์ที่เหลือมา ผลิต หญ้าแห้ง หญ้าหมัก เพื่อใช้เลี้ยง โคในช่วงฤดูแล้ง ใช้เวลาเลี้ยง 350 วัน โคมีน้ำหนักสุดท้ายเฉลี่ย 699 กก. เพิ่มน้ำหนักได้เฉลี่ย 277กก. (เพิ่ม นน.โคได้ 138 กก. ต่อพื้นที่เลี้ยง 1ไร่) คิดเป็นอัตราการผลิตโคเฉลี่ย 793 กรัม/ตัว/วัน และสรุปได้ว่า พื้นที่ 2 ไร่ เพียงพอสำหรับเลี้ยงโค 1 ตัว	สอ.มหาสารคาม, 2545

ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์ทะเลเพิ่ม (ต่อ)

ลำดับที่	ระบบจัดการ	พันธุ์พืชอาหารสัตว์	พันธุ์สัตว์	รายละเอียด	ที่มา
4	ทะเลเพิ่ม หมุนเวียน	หญ่ากินนีสีม่วง ถั่วท่าพระสไตโล	โค พื้นเมือง สายอีสาน	- เลี้ยงโคพื้นเมืองภาคใต้เพศผู้ จำนวน 2 ตัว นน. เริ่มต้นเฉลี่ย 195 กก. ปล่อยทะเลเพิ่มในแปลงหญ่ากินนีสีม่วงและถั่วท่าพระสไตโล พื้นที่ รวม 2 ไร่ แบ่ง 4 แปลงย่อย ให้สัตว์ ทะเลเพิ่มแปลงละ 5 วัน มีการนำพืช อาหารสัตว์ที่เหลือมาผลิตเสบียงสัตว์ และนำมาใช้ในฤดูแล้ง ใช้เวลาเลี้ยง 350 วัน โคมีน้ำหนักสุดท้ายเฉลี่ย 335 กก. (เพิ่มนน.โคได้ 140 กก. ต่อพื้นที่ ผลิต 1 ไร่) คิดเป็นอัตราการ เจริญเติบโต 400 กรัม/ตัว/วัน และ สรุปได้ว่าพื้นที่ 1 ไร่เพียงพอเลี้ยงโค พื้นเมือง 1 ตัว	สอ.มหาสารคาม, 2545
5	ทะเลเพิ่ม หมุนเวียน	หญ่ากินนีสีม่วง	กระบือ	- เลี้ยงกระบือเพศเมีย จำนวน 5 ตัว และเพศผู้ จำนวน 5 ตัว น้ำหนัก เริ่มต้นเฉลี่ย 176.6 กก. ปล่อยทะเล เพิ่มในแปลงหญ่ากินนีสีม่วง พื้นที่ รวม 10 ไร่ แบ่ง 10 แปลงย่อย ให้สัตว์ ทะเลเพิ่มแต่ละแปลงหมุนเวียนกัน ส่วนแปลงที่ไม่ได้ทะเลเพิ่มตัดทำหญ้า แห้ง หญ่ากินนีสีม่วงพบว่าสามารถปล่อย ทะเลเพิ่มได้ 7 เดือน ส่วนอีก 5 เดือน ต้องเลี้ยงด้วยเสบียงสัตว์ ใช้เวลาเลี้ยง 365 วัน โดยกระบือมีน้ำหนักสุดท้าย เฉลี่ย 329.8 กก. (เพิ่มน้ำหนักกระบือ ได้ 153.2กก.ต่อพื้นที่เลี้ยง 1 ไร่) คิด เป็นอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 430 กรัม/ตัว/วัน และสรุปได้ว่า พื้นที่ 1 ไร่ เพียงพอเลี้ยงกระบือ 1 ตัว	สอ. มหาสารคาม 2545

ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์ทะเลเลี้ยง (ต่อ)

ลำดับที่	ระบบ จัดการ	พันธุ์พืช อาหารสัตว์	พันธุ์สัตว์	รายละเอียด	ที่มา
6	ทะเลเลี้ยง หมุนเวียน	หญ้ากีนินสี ม่วง ถั่วไมยรา	โคตาก	- เลี้ยงโคพันธุ์ตากเพศผู้ไม่ตอน จำนวน 3 ตัว นน.เริ่มเลี้ยงเฉลี่ย 431.7 กก. ปล่อยทะเลเลี้ยงแบบ หมุนเวียนในพื้นที่ รวม 6 ไร่ ประกอบด้วยหญ้ากีนินสีม่วง 3 ไร่ และถั่วไมยรา 3 ไร่ ในน้ำแปลงพืช อาหารสัตว์ในฤดูแล้งและนำพืช อาหารสัตว์ที่เหลือจากทะเลเลี้ยงมา ผลิตหญ้าแห้ง หญ้าหมัก ใช้เวลาเลี้ยง 215 วัน โคมีน้ำหนัก ได้ 92.3 กก. ต่อ พื้นที่เลี้ยง 1 ไร่) คิดเป็นอัตราการ เจริญเติบโตเฉลี่ย 859 กรัม/ตัว/วัน และสรุปได้ว่า พื้นที่ 2 ไร่เพียงพอ สำหรับเลี้ยงโคน้ำหนัก 400-600 กก. ได้ 1 ตัว	สอ.เลย, 2545
7	ตัดเกี่ยวให้ กิน	หญ้ารูซี่ ถั่วท่าพระสโต โล	โคกบินทร์ บุรี	- เลี้ยงโคกบินทร์บุรีเพศผู้ จำนวน 3 ตัว นน.เริ่มต้นเฉลี่ย 102 กก. ใช้แปลง พืชอาหารสัตว์ 6 ไร่ ประกอบด้วย หญ้ารูซี่ 4 ไร่ ถั่วท่าพระสโตโล 2 ไร่ ตัดหญ้าและถั่วสดอายุ 30 วัน เลี้ยง โคในฤดูฝน และผลิตเสบียงสัตว์ สำรอง นำมาเลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง ระยะเวลาเลี้ยง 258 วัน พบว่าโคมี น้ำหนักสุดท้ายเฉลี่ย 285 กก. (เพิ่ม น้ำหนักโคได้ 91.5 กก. ตัดพื้นที่เลี้ยง 1 ไร่) คิดเป็นอัตราการเจริญเติบโต เฉลี่ย 709 กรัม/ตัว/วัน อัตราเปลี่ยน อาหารเฉลี่ย 11.28 ดันทุนค่าอาหาร ต่อการเพิ่ม น้ำหนัก 1 กก. เฉลี่ย 12.97 บาท	สอ.พัทลุง, 2545

ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์ทะเลเลี้ยง (ต่อ)

ลำดับที่	ระบบจัดการ	พันธุ์พืชอาหารสัตว์	พันธุ์สัตว์	รายละเอียด	ที่มา
8	ตัดเกี่ยวให้กิน	หญ้าเนเปียร์แคะ	โคกบินทร์บุรี	- เลี้ยงโคกบินทร์บุรีเพศเมีย จำนวน 3 ตัว นน. เริ่มต้นเฉลี่ย 214 กก. ใช้แปลงหญ้าเนเปียร์แคะ 6 ไร่ ตัดเกี่ยวหญ้าอายุ 40 วัน เลี้ยงโคระยะเวลาเลี้ยง 214 วัน พบว่าโคมีน้ำหนักสุดท้ายเฉลี่ย 321 กก. (เพิ่มน้ำหนักได้ 55 กก. ตัดพื้นที่เลี้ยง 1 ไร่) คิดเป็นอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 514 กรัม/ตัว/วัน สรุปได้ว่าพื้นที่ 2 ไร่ เพียงพอ สำหรับเลี้ยงโค 1 ตัว	สอ.ตรัง, 2545
9	ตัดเกี่ยวให้กิน	หญ้างินนิสีม่วง	โคกบินทร์บุรี	- เลี้ยงโคกบินทร์บุรีเพศผู้ จำนวน 3 ตัว นน. เริ่มต้นเฉลี่ย 120.6 กก. ใช้แปลงหญ้างินนิสีม่วง 2.2 ไร่ ตัดหญ้าอายุ 30 วัน เลี้ยงโคในช่วงเดือนมกราคม - กรกฎาคม ส่วนฤดูแล้งใช้เสบียงสัตว์เลี้ยงโคระยะเวลาล้าง 360 วัน พบว่า โคมีน้ำหนักสุดท้าย 389 กก. (เพิ่มน้ำหนักได้ 365 กก. ต่อพื้นที่ เลี้ยง 1 ไร่ กก.) คิดเป็นอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 745 กรัม/ตัว/วัน ต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนัก 1 กก.เฉลี่ย 11.99 บาท	ศอ.สระแก้ว, 2545
10	ลูกโคนม	หญ้ารูซี่ ถั่วท่าพระสโตโล	โคนมลูกผสมโฮลสไตน์ฟรีเซียนอายุ 7 - 60 วัน เพศผู้	- เลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ลูกผสม อายุ 7 - 60 วัน นน.เริ่มต้นเฉลี่ย 573 กก. ให้กินนมเทียมและหญ้าแห้งคุณภาพดี ระยะเวลาเลี้ยง 53 วัน พบว่าโคมีน้ำหนักสุดท้าย 57.3 กก. คิดเป็นอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 526 กรัม/ตัว/วัน โดยต้นทุนค่าอาหารสำหรับเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ ตั้งแต่แรกเกิดถึงหย่านมเฉลี่ย 1,769 บาท/ตัว	สอ.สุราษฎร์ธานี, 2545

ตารางที่ 28 ผลการพัฒนาเทคโนโลยีการปล่อยสัตว์ทะเลเลี้ยง (ต่อ)

ลำดับที่	ระบบจัดการ	พันธุ์พืชอาหารสัตว์	พันธุ์สัตว์	รายละเอียด	ที่มา
11	ลูกโคนม	ถั่วคาวาลเคดแห้ง	โคนม ลูกผสม โฮลสไตน์ รีเซียนอายุ 3 - 93 วัน	- เลี้ยงโคนมลูกผสมโฮลสไตน์ฟรีเซียนเพศเมียตั้งแต่แรกเกิด - หย่านมจำนวน 5 ตัว น้ำหนักเริ่มต้นเฉลี่ย 25.38 กก. ให้โคกินน้ำนมที่รีดจากแม่ โคอัตรา 6, 4 และ 3 กก./ตัว/วัน ในเดือนที่ 1, 2 และ 3 และให้อาหารข้นไม่เกิน 0.5 กก./ตัว/วัน เสริมถั่วคาวาลเคดแห้งให้กินเต็มที่ระยะเวลาเลี้ยง 90 วัน พบว่าโคกินอาหารได้ 1.54% ของน้ำหนักตัว (น้ำหนักดิบ 46.8 กก.) อาหารข้น 28.8 กก. และถั่วคาวาลเคดแห้ง 40.5 กก.) โคมีน้ำหนักหย่านม 83.58 กก. ต้นทุนค่าอาหารเฉลี่ยตัวละ 4,722 บาท	สอ.สุราษฎร์ธานี 2545

กิจกรรมวิจัยกองอาหารสัตว์

ผลการศึกษาวิจัยด้านอาหารสัตว์

การดำเนินงานวิจัยด้านอาหารสัตว์มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารและการจัดการให้อาหารสัตว์ ลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาสูตร และจัดสัดส่วนอาหารให้เหมาะสมในสัตว์แต่ละชนิดและแต่ละพื้นที่ การใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในประเทศที่มีราคาถูกมาใช้เลี้ยงสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกลุ่มวิจัยอาหารสัตว์ได้จัดแบ่งกลุ่มโครงการวิจัยตามทิศทาง แผนงานและหัวข้อวิจัยตามที่สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติกำหนดดังนี้

ทิศทางที่ 2 ทิศทางการวิจัยที่นำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

แผนงาน 1 การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

หัวข้อวิจัยที่ 2 การวิจัยเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพวิธีการผลิตลดต้นทุนและลดการสูญเสีย

โครงการวิจัยที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ 2547

ในปีงบประมาณ 2547 ได้ดำเนินงานโครงการวิจัย โดยเป็นโครงการต่อเนื่อง 3 เรื่อง โครงการใหม่ประกอบด้วยโครงการเดี่ยวรวม 14 เรื่อง ซึ่งอยู่ภายใต้ 2 ชุดโครงการวิจัย ดังนี้

โครงการต่อเนื่อง 3 เรื่อง

1. การใช้หญ้าแพงโกล่าแห้งเลี้ยงโคเนื้อ
2. ขบวนการเมตาบอลิซึมของพลังงานในโตรเจนและน้ำของโคนมสาวพันธุ์ไทยโฮลสไตน์ภายใต้ระดับการให้อาหารและระดับโปรตีนในอาหารที่ต่างกัน
3. ระดับโปรตีนและพลังงานที่เหมาะสมของเปิดเทศสายพันธุ์กบินทร์บุรีช่วงอายุ 12 สัปดาห์ – ไซฟองแรก

โครงการใหม่ ประกอบด้วยโครงการเดี่ยวรวม 14 เรื่อง

ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาการให้อาหารโคนมเพศผู้เพื่อการผลิตเนื้อ

4. การให้อาหารโปรตีนจากถั่วเหลืองทดแทนหางนมผงในสูตรอาหารชั้นลูกโคนมเพศผู้
5. การให้อาหารพลังงานชนิดต่าง ๆ ในสูตรอาหารชั้นลูกโคนมเพศผู้
6. ผลของการให้อาหารหยาดคุณภาพต่างกันร่วมกับอาหารชั้นต่อสมรรถนะการเจริญเติบโตของลูกโคนมเพศผู้ (อายุ 0 – 3 เดือน)
7. การศึกษาเปรียบเทียบน้ำหนักเริ่มต้นและน้ำหนักสิ้นสุดการขุนที่ต่างกันของโคนมเพศผู้ต่อสมรรถนะการผลิตและคุณภาพซาก
8. สมรรถภาพการผลิตโคนมเพศผู้ที่เลี้ยงด้วยหญ้าหมักเป็นอาหารหยาดหลัก
9. ผลของระดับโปรตีนและพลังงานในอาหารต่ออัตราการเจริญเติบโตสำหรับโคนมเพศผู้

ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาการให้อาหารโคพื้นเมืองเพื่อการผลิตเนื้อ

10. การศึกษาต้นทุนการผลิตโคพื้นเมืองภาคอีสานภายใต้การจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ 2 แบบ
11. สมรรถภาพโคพื้นเมืองเพศผู้ภายใต้การเลี้ยงปล่อยและแปลงหญ้ากินนีสีม่วงและแปลงถั่วท่าพระสโตโลในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี
12. ผลของระดับโปรตีนและพลังงานในอาหารต่ออัตราการเจริญเติบโตสำหรับโคพื้นเมืองเพศผู้
13. น้ำหนักที่เริ่มขุนต่อสมรรถนะการเจริญเติบโตและคุณภาพซากของโคพื้นเมืองเพศผู้ในสภาพการเลี้ยงแบบขังคอก
14. ผลของน้ำหนักที่เริ่มปล่อยและเริ่มแปลงหญ้าต่ออัตราการเจริญเติบโตและต้นทุนในการเลี้ยงโคพื้นเมืองเพศผู้หลังหย่านม
15. การศึกษาต้นทุนการผลิตโคขาวลำพูนภายใต้การจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์แบบประณีต 2 แบบ
16. สมรรถภาพโคพื้นเมืองเพศผู้ภายใต้การเลี้ยงปล่อยแบบและแปลงหญ้าแพงโกล่าและแปลงถั่วท่าพระสโตโลในพื้นที่จังหวัดแพร่
17. สมรรถภาพโคพื้นเมืองเพศผู้ภายใต้การเลี้ยงปล่อยและเริ่มแปลงหญ้าซีดาเรียและแปลงถั่วท่าพระสโตโลในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โครงการวิจัยทั้ง 17 เรื่อง ดำเนินงานได้เฉลี่ยตามแผนงานที่กำหนด โดยความก้าวหน้าอยู่ในขั้นตอนดำเนินการทดลอง 14 เรื่อง ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย 2 เรื่อง อนุมัติและเผยแพร่แล้ว 1 เรื่อง

โครงการทดสอบเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2547 ดำเนินงานรวม 10 เรื่องดังนี้

1. การใช้ประโยชน์จากพืชอาหารสัตว์คุณภาพดีในการเลี้ยงลูกโคนมเพศเมีย
2. การทดสอบการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์และการให้อาหารลูกโคนมเพศผู้ระยะแรกเกิดถึงหย่านมและระยะหย่านมถึงน้ำหนักส่งตลาด
3. การทดสอบการจัดการให้อาหารลูกโคนมเพศเมียระยะแรกเกิดถึงผสมพันธุ์ครั้งแรก
4. การศึกษาเบื้องต้นในการเลี้ยงโคขาวลำพูนเพศผู้แบบปล่อยและแปลง
5. การศึกษาเบื้องต้นในการเลี้ยงโคขาวลำพูนเพศเมียเพื่อผลิตลูกแบบปล่อยและแปลง
6. การจัดการแปลงหญ้าได้สวนมะพร้าวใช้เลี้ยงโคนม
7. การทดสอบการจัดการด้านอาหารโคนมเพศเมียในช่วงโครุ่น (อายุ 6 - 12 เดือน)
8. การทดสอบการจัดการด้านอาหารโคนมสาว (อายุ 12 - 18 เดือน)
9. การทดสอบใช้พืชอาหารสัตว์คุณภาพดีและมันเส้นเป็นอาหารหลักขุนโคเนื้อ
10. การประกอบสูตรอาหารและการจัดการอาหารและนกกกระจอกเทศ

โครงการวิจัยที่เผยแพร่และตีพิมพ์ในปี 2547 มีจำนวน 14 เรื่อง ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ในการใช้กากมะเขือเทศเป็นอาหารสัตว์

(7) ผลของการใช้กากมะเขือเทศแห้งระดับต่าง ๆ ในสูตรอาหารสำหรับไก่พื้นเมืองลูกผสมระยะรุ่น

(8) ผลของการใช้กากมะเขือเทศแห้งระดับต่าง ๆ ในสูตรอาหารสำหรับห่านระยะรุ่น-ขุน

ผลการวิจัยพบว่า - กากมะเขือเทศแห้งมีคุณค่าทางโภชนาะ : โปรตีน 23.45% ไขมัน 5.09% เยื่อใย 39.08% โดยน้ำหนักแห้ง ใช้ผสมในสูตรอาหารไก่พื้นเมืองลูกผสมช่วงอายุ 7-14 สัปดาห์ และผสมในสูตรอาหารห่านรุ่นช่วงอายุ 4-14 สัปดาห์ ได้ถึงระดับ 30% ในสูตรอาหาร

2. การใช้ถั่วท่าพระสโตโลเลียงแพะเนื้อ

ผลการวิจัยพบว่า ถั่วท่าพระสโตโลมีคุณค่าทางโภชนาะ, โปรตีน 17.15% ไขมัน 0.85% เยื่อใย 29.42% โดยน้ำหนักแห้ง การใช้ถั่วท่าพระสโตโลแห้งผสมหญ้าชิกแนลเลื่อยแห้งสัดส่วน 1 : 1 โดยน้ำหนักเลี้ยงแพะพื้นเมืองผู้รุ่นอายุ 4-5 เดือน ให้กินเต็มที่เสริมอาหารชั้นโปรตีนประมาณ 16% ในอัตรา 1% ของน้ำหนักตัว ทำให้แพะมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารและต้นทุนค่าอาหารต่อ น้ำหนักเพิ่ม 1 กก. ดีที่สุด

3. ค่าพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ของพืชอาหารสัตว์บางชนิดในไก่พื้นเมืองลูกผสม

ผลการวิจัยพบว่า ค่าพลังงานใช้ประโยชน์ได้โดยประมาณของใบกระถิน ใบกระถินรวมก้าน ใบถั่วไมยรา ใบถั่วท่าพระสโตโล และหญ้าน้ำนมในไก่พื้นเมืองลูกผสม มีค่า 1086, 863, 1436, 774 และ 591 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม ตามลำดับ

4. การเสริมยีสต์มีชีวิตในอาหารไก่ไข่

ผลการวิจัยพบว่า ยีสต์มีชีวิต (*Saccharomyces cerevisiae*) ชื่อทางการค้า ยี-แซด (จำนวน colony 5×10^9 cell ต่อ นน. 1 กรัม) สามารถใช้ผสมในสูตรอาหารไก่ไข่ได้ในระดับ 0.1% โดยน้ำหนัก

5. การใช้ถั่วท่าพระสโตโลแห้งเลี้ยงโคเนื้อ

ผลการวิจัยพบว่า การใช้ถั่วท่าพระสโตโลแห้ง (มีโปรตีน 12.50% วัตถุแห้ง) ร่วมกับหญ้าไรต์แห้ง (8.03% โปรตีน โดยวัตถุแห้ง) เลี้ยงโคเนื้อบราห์มันรุ่นให้ผลสมรรถนะการผลิตไม่แตกต่างกัน แต่การให้หญ้าไรต์อย่างเดียวจะมีต้นทุนค่าอาหารต่ำกว่าการเสริมด้วยถั่ว

6. ผลการใช้ถั่วควาลเคดแห้งในอาหารผสมเสร็จสำหรับเลี้ยงแม่โครีดนม

ผลการวิจัยพบว่า ถั่วควาลเคดแห้งที่มีโปรตีน 12.51%, ยอดโภชนาะย่อยได้ 54.82% เยื่อใย 32.33% โดยน้ำหนักแห้ง สามารถใช้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์บราห์มันขนาดน้ำหนัก 200 กก. ขึ้นไป โดยใช้ร่วมกับหญ้าไรต์แห้ง โดยเสริมอาหารชั้นโปรตีน 16% วันละ 2 กก./ตัว โดยมีการเจริญเติบโตประมาณ 500-600 กรัม/วัน

7. การใช้ถั่วท่าพระสโตโลแห้งเป็นอาหารหยাবเลี้ยงโครีดนม

ผลการวิจัยพบว่า สามารถใช้ตัวทำพระสโตไลแห้ง เป็นแหล่งอาหารหยาบ (โปรตีน 10.72% เยื่อใย 35.5% โดยน้ำหนักแห้ง) ร่วมกับหญ้ากินีสีม่วงแห้ง (โปรตีน 5.38% เยื่อใย 33.19% โดยน้ำหนักแห้ง) โดยมีสัดส่วนตัว : หญ้า เท่ากับ 50 : 50 หรือใช้ตัวมากกว่าหญ้าได้ถึงระดับ 75 : 25

8. การใช้ยอดและใบมันสำปะหลังแห้งในอาหารผสมเสร็จสำหรับโครีดนม

ผลการวิจัยพบว่า ยอดและใบมันสำปะหลังแห้งหลังเก็บเกี่ยวหั่นมัน (โปรตีน 18.78% ไขมัน 6.18%, เยื่อใย 16.20% โดยน้ำหนักแห้ง) สามารถนำมาประกอบสูตรอาหารผสมเสร็จหรือ TMR เลี้ยงโครีดนม (ให้น้ำนมที่ระดับ 14 – 15 กก./ตัว/วัน) ได้อย่างดี โดยสูตรอาหาร TMR มีส่วนประกอบของยอดและใบมันสำปะหลังแห้งอยู่ในอัตรา 20% ในสูตร

9. การใช้ใบตัวทำพระสโตไลในอาหารเปิดเทศสายพันธุ์ทำพระ

ผลการวิจัยพบว่า สามารถใช้ใบตัวทำพระสโตไลแห้ง (โปรตีน 17.94% ไขมัน 1.04%, เยื่อใย 18.45%) ผสมในสูตรอาหารเปิดเทศ (0 – 12 สัปดาห์) ได้สูงถึง 10 % ในสูตรอาหาร

10. การใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มเป็นแหล่งอาหารโปรตีนเลี้ยงไก่ลูกผสมพื้นเมือง

ผลการวิจัยพบว่า สามารถใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์ม (PKC) ประกอบสูตรอาหารเลี้ยงไก่ลูกผสมพื้นเมือง (2 – 16 สัปดาห์) ได้สูงถึงระดับ 30% ในสูตรอาหาร

11. การใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มและกากมะพร้าวในอาหารผสมเสร็จสำหรับโคขุน

ผลการวิจัยพบว่า กากเนื้อในเมล็ดปาล์ม (โปรตีน 15.68%, ไขมัน 5.09%, เยื่อใย 0.95% โดยน้ำหนักแห้ง) กากมะพร้าว (โปรตีน 21.2%, ไขมัน 9.16%, เยื่อใย 9.30% โดยน้ำหนักแห้ง) สามารถนำมาใช้ผสมในสูตรอาหารเลี้ยงโคขุนโดยใช้ร่วมกันในสัดส่วน 1 : 1 หรือใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยระดับการใช้ในสูตรอาหาร ตั้งแต่ 10-23% ในสูตร โดยมีระดับโปรตีนในสูตรอาหารชั้นเท่ากับ 13% โภชนะย่อยได้เท่ากับ 66%

12. การใช้วัตถุดิบพลังงานชนิดต่าง ๆ และกากเนื้อในเมล็ดปาล์มในอาหารผสมสำหรับขุนโค

ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการใช้มันเส้น ข้าวโพดบด ปลายข้าวและรำละเอียดร่วมกับกากเนื้อในเมล็ดปาล์ม ประกอบสูตรอาหารชั้น (มีโปรตีน 14% TDN 71%) เลี้ยงโคเนื้อลูกผสมบาร์ห์มัน (นน. 350 – 500 กิโลกรัม) โดยมีส่วนผสมของกากเนื้อในเมล็ดปาล์มในอัตรา 39-42% ในสูตรอาหาร สามารถใช้เลี้ยงโคขุนร่วมกับหญ้าแห้งคุณภาพต่ำได้ดีโดยโคมีการเจริญเติบโตเฉลี่ย 700-770 กก./วัน

13. การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการให้อาหารในการขุนโค

ผลการวิจัยพบว่า การขุนโคลูกผสมบาร์ห์มัน (นน. 300 – 500 กก.) ด้วยอาหารผสมเสร็จหรือ TMR (ที่มีโปรตีนประมาณ 12% TDN 71% โดยมีส่วนประกอบสูตร ; มันเส้น กากเนื้อในเมล็ดปาล์มใบกระถินแห้ง เป็นวัตถุดิบหลักในสูตร) เปรียบเทียบกับวิธีการเลี้ยงของเกษตรกร (แบบแยกให้ระหว่างอาหารหยาบและอาหารชั้น โดยอาหารหยาบให้เปลือกสับประดหมักเต็มที่ และเสริม

อาหารชั้น โปรตีน 15% วันละ 1% ของน้ำหนักตัว พบว่าสามารถใช้อาหารผสมเสร็จเลี้ยงโคเนื้อได้เป็นอย่างดี

ผลงานวิชาการที่พิมพ์เผยแพร่ มีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

1. การทดสอบเทคโนโลยีการเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้ในสภาพชังคอกในพื้นที่จังหวัดสกลนคร
2. การทดสอบการเสริม Urea Molasses Multinutrient Block (UMMB) แก่โครีดนมในฟาร์มเกษตรกร
3. การใช้หญ้าแพงโกล่าแห้งเลี้ยงโคนมในฟาร์มเกษตรกรจังหวัดชัยนาท
4. ผลการใช้หญ้าหมักหรือหญ้าแห้งเป็นอาหารหยาบเลี้ยงกวารูซุ่
5. การใช้หญ้าแพงโกล่าหมักเลี้ยงโคเนื้อ
6. ระดับโปรตีนที่เหมาะสมในสูตรอาหารไก่วงที่ช่วงอายุต่าง ๆ
7. ผลการใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มระดับสูงในสูตรอาหารต่อสมรรถภาพการเจริญเติบโตและลักษณะซากของเป็ดเทศสายพันธุ์กบินทร์บุรี
8. การใช้พืชอาหารสัตว์คุณภาพดีและมันเส้นเป็นอาหารหลักขุนโคเนื้อพันธุ์ตากและกบินทร์บุรี
9. การเลี้ยงกระบือภายใต้ระบบเพาะเล็มหมุนเวียนในแปลงหญ้ากินนีสีม่วง
10. การจัดการอาหารโคนมเพศเมียระยะหลังคลอดถึงตั้งท้อง
11. การพัฒนาอาหารนกกระจอกเทศ
12. การใช้เศษเหลือและผลพลอยได้จากสับประรดเป็นอาหารสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้อง

หมายเหตุ รายละเอียดผลงานวิจัย และผลงานวิชาการสามารถสืบค้นได้ในเอกสารรายงานผลงานวิจัย กองอาหารสัตว์ประจำปี 2547 และในเอกสารประมวลเรื่อง การประชุมวิชาการปศุสัตว์ ครั้งที่ 19 ประจำปี 2547 กรมปศุสัตว์

ผลการศึกษาวิจัยด้านพืชอาหารสัตว์

การดำเนินงานวิจัยด้านพืชอาหารสัตว์มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์พืชอาหารสัตว์ พร้อมทั้งศึกษาการจัดการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอสำหรับการผลิตสัตว์ในแต่ละสภาพพื้นที่

ในปีงบประมาณ 2547 โครงการวิจัยพืชอาหารสัตว์ ดำเนินการวิจัยตามทิศทางที่ 1 การวิจัยที่นำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม แผนงานที่ 2 การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการเพิ่มมูลค่า ทิศทางการวิจัยที่ 2 การวิจัยเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพวิธีการผลิต ลดต้นทุนและลดการสูญเสีย ซึ่งประกอบด้วยชุดโครงการวิจัย 2 ชุด และงานทดสอบเทคโนโลยี 6 เรื่อง ดังนี้

โครงการวิจัย

1. โครงการวิจัยชุด เรื่อง การวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชอาหารสัตว์แห่งคุณภาพดีสำหรับโคนม ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อยทั้งหมด 16 เรื่อง อยู่ในระหว่างดำเนินการ 13 เรื่อง ดังนี้

1.1 ผลของการเพิ่มความถี่ของการตัดที่มีต่อการเจริญเติบโต ผลผลิต และส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าอาหารสัตว์ 7 ชนิด ในพื้นที่ต่างๆ

1.2 ผลของระดับอุณหภูมิที่มีต่อระยะเวลาในการอบ อัตราการแห้งและคุณภาพของพืชอาหารสัตว์ชนิดต่างๆ

1.3 ผลผลิตและคุณภาพของถั่วคาวาลเคตภายใต้สภาพการเก็บเกี่ยวและระยะพักแปลงแตกต่างกัน

1.4 อัตราปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมอัตราต่างๆ กันที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของถั่วคาวาลเคตในดินร่วนปนทรายชุดดินเรณูและดินร่วนปนเหนียวชุดกำแพงแสน

1.5 การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ในการทำถั่วคาวาลเคตแห้ง

1.6 การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ในการทำถั่วท่าพระสไตโลแห้ง

1.7 การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ในการทำหญ้าขี้แห้ง

1.8 ผลของการให้น้ำปริมาณต่างๆ ที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของถั่วคาวาลเคตในพื้นที่ดินร่วนปนเหนียวบริเวณพื้นที่จังหวัดลำปาง

1.9 ผลของระยะปลูกและระยะตัดที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของถั่วคาวาลเคต

1.10 อิทธิพลของพันธุ์และอายุการตัดที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพของหญ้าแห้ง

1.11 การทดสอบการกินได้ของพืชอาหารสัตว์แห่งคุณภาพดีชนิดต่างๆ ในลูกโคนม

1.12 ผลของการให้น้ำปริมาณต่างๆ กันที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้ากินนีสีม่วงในดินร่วนปนทรายชุดหุบกะพง

1.13 ผลของระยะปลูกและระยะตัดที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของถั่วท่าพระสไตโล ในดินทรายชุดบ้านทอน ดินร่วนปนทรายชุดโคราช และดินร่วนปนทรายชุดหุบกะพง

2. โครงการวิจัยชุดเรื่อง การวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชอาหารสัตว์หมักเพื่อจำหน่าย ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อยทั้งหมด 18 เรื่อง อยู่ในระหว่างดำเนินการ 6 เรื่อง ดังนี้

- 2.1 การศึกษาปริมาณคาร์โบไฮเดรตที่ละลายน้ำได้และความชื้นของพืชอาหารสัตว์ชนิดต่างๆ
- 2.2 การเพิ่มคุณภาพหญ้าแพงโกล่าหมักโดยใช้สารเสริมชนิดต่างๆ
- 2.3 คุณภาพของหญ้าแพงโกล่าผสมถั่วท่าพระสไตโลหมักในสัดส่วนต่างๆ
- 2.4 คุณภาพของหญ้าเนเปียร์ผสมถั่วท่าพระสไตโลหมักในสัดส่วนต่างๆ
- 2.5 การศึกษาคุณภาพพืชหมักของหญ้าอูฐ หญ้าแพงโกล่า ถั่วท่าพระสไตโลและถั่วควาลเคดที่อายุการหมักต่างๆ กัน
- 2.6 การศึกษาคุณภาพและต้นทุนการผลิตของพืชหมักในภาชนะบรรจุชนิดต่างๆ

งานทดสอบเทคโนโลยี

1. ผลของวิธีการใส่ปุ๋ยในโตรเจนในอัตราต่างๆกัน ที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าแพงโกล่าในกลุ่มในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย
2. ผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าแพงโกล่าที่ปลูกด้วยอัตราท่อนพันธุ์ที่แตกต่างกันในพื้นที่ลุ่มบริเวณจังหวัดสุโขทัย
3. ผลของปริมาณน้ำและระยะเวลาการให้น้ำที่มีต่อผลผลิตของหญ้าแพงโกล่า
4. ผลของความสูงในการตัดต้นหญ้าก่อนออกดอกที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราดัม
5. อิทธิพลของระยะปลูกและอัตราท่อนพันธุ์ที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าแพงโกล่าในที่ดอนของจังหวัดสุโขทัย
6. ผลของปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมที่มีต่อผลผลิตและคุณค่าทางอาหารของหญ้าชิก-แนลเลื่อย

ผลงานวิจัยที่เผยแพร่และตีพิมพ์ในปี 2547

ปีงบประมาณ 2547 มีผลงานวิจัยพืชอาหารสัตว์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 13 เรื่อง สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. ผลของปุ๋ยคอกและปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตและคุณค่าทางอาหารของหญ้าซีดาเรียในเขตชลประทาน

ผลการวิจัยพบว่า การปลูกหนุ่ยชาเรียว สายพันธุ์ CPI 15899 ในชุดดินราชบุรี ซึ่งมีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว ควรใส่ปุ๋ยคอก และปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา 2 ตันต่อไร่ต่อปี และ 40 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปีตามลำดับ จะทำให้ได้หนุ่ยที่มีผลผลิตและคุณภาพสูง

2. การเพิ่มคุณภาพแปลงหนุ่ยกินนีสีม่วงโดยใช้ถั่วอาหารสัตว์

ผลการวิจัยพบว่า ผลผลิตหนุ่ยกินนีสีม่วงจากการปลูกแบบเดี่ยวและปลูกแบบผสมถั่วให้ผลผลิตไม่แตกต่างกัน

3. อิทธิพลของการให้น้ำที่มีต่อผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วไมยรา

ผลการวิจัยพบว่า การไม่ให้น้ำและการให้น้ำทุกระบบคือ ให้น้ำทุกๆ 15 30 และ 45 วัน ไม่มีผลทำให้ถั่วไมยราให้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์แตกต่างกัน

4. ผลของอัตราปุ๋ยและระยะเวลาการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหนุ่ยเนเปียร์แคระในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัยพบว่า การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา 20 40 60 และ 80 กิโลกรัมต่อไร่ มีผลทำให้หนุ่ยมีผลผลิตสูงกว่าการไม่ใส่ปุ๋ย ส่วนระยะเวลาการใส่ปุ๋ย พบว่า การแบ่งใส่ทุกครั้งหลังการตัดมีผลทำให้หนุ่ยมีผลผลิตสูงกว่าการแบ่งใส่เพียง 3 ครั้ง

5. ผลของอัตราปุ๋ยและระยะเวลาการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหนุ่ยเนเปียร์แคระในชุดดินเรณู

ผลการวิจัยพบว่า การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา 80 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี โดยการแบ่งใส่ทุกครั้งหลังการตัดมีผลทำให้หนุ่ยมีผลผลิตและคุณภาพสูงสุด

6. ผลของอัตราปุ๋ยและระยะเวลาการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหนุ่ยเนเปียร์แคระในชุดดินหุบกะพง

ผลการวิจัยพบว่า การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา 80 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี โดยการแบ่งใส่ทุกครั้งหลังการตัดมีผลทำให้หนุ่ยมีผลผลิตและคุณภาพสูงสุด

7. การศึกษาวิจัยการจัดการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ดินเสื่อมโทรม ตำบลเขาชะงุ้ม (2) การตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมของพืชอาหารสัตว์ในดินเสื่อมโทรม

ผลการวิจัยพบว่า หนุ่ยอะตราดัมและถั่วคาวาลเคดตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมอัตรา 20 กิโลกรัมของ P_2O_5 และ K_2O ต่อไร่ต่อปี ได้ดี

8. การผลิตเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สีและเกลนเพื่อใช้เป็นพืชอาหารสัตว์ในกลุ่ม (2) อิทธิพลของอัตราปลูกต่อผลผลิตเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สีและเกลน

ผลการวิจัยพบว่า อัตราปลูก 2 3 และ 4 กิโลกรัมต่อไร่ โสนขนมีผลผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่แตกต่างกัน แต่สูงกว่าที่อัตราปลูก 1 กิโลกรัมต่อไร่

9. การผลิตเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สีและเกลนเพื่อใช้เป็นพืชอาหารสัตว์ในกลุ่ม (3) ผลของระยะเวลาการตัดยอดที่มีต่อผลผลิตเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สีและเกลน

ผลการวิจัยพบว่า โสนขนสายพันธุ์สีที่ไม่มีการตัดยอดให้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์สูงกว่าที่มีการตัดยอดที่อายุ 30 45 และ 60 วัน ส่วนโสนขนสายพันธุ์เกลนที่ไม่มีการตัดยอดให้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่แตกต่างกับที่มีการตัดยอดที่อายุ 30 และ 60 วัน

10. การผลิตเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สีและเกลนเพื่อใช้เป็นพืชอาหารสัตว์ในกลุ่ม (4) อายุการเก็บเกี่ยวที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สี

ผลการวิจัยพบว่า การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์โสนขนสายพันธุ์สีด้วยมือโดยการทยอยเก็บฝักแก่ ให้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์สูงกว่าวิธีการตัดต้นที่ 30 วัน หลังเริ่มออกดอกได้ 50 เปอร์เซ็นต์

11. ความถี่ของการตัดที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของกระถิน 4 สายพันธุ์

ผลการวิจัยพบว่า กระถินสายพันธุ์ K584 x K636 มีส่วนที่สัตว์กินได้สูงกว่าสายพันธุ์ *glabrata*, *esculenta* และ *Cunningham* และการตัดทุกๆ 3 และ 4 เดือนมีผลทำให้กระถินมีผลผลิตสูงกว่าการตัดทุกๆ 2 เดือน อย่างไรก็ตาม การตัดทุกๆ 3 เดือน กระถินมีปริมาณโปรตีนสูงสุด

12. ผลของระยะการตัดที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ถั่ววาลเคดในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิจัยพบว่า การตัดถั่วในช่วงต้น กลางและปลายเดือนกรกฎาคมไม่มีผลทำให้ถั่วมีผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดพันธุ์แตกต่างกัน

13. การศึกษาถั่วลิสงเถาเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ 6. ลักษณะการออกดอก ผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ของถั่วลิสงเถา 11 สายพันธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ถั่วลิสงเถาสายพันธุ์ CIAT 18747 ให้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์สูงสุด ส่วนสายพันธุ์ IRFL 3014 ไม่มีผลผลิตเมล็ดเลย

โครงการหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์

โครงการหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ ประเมินคุณค่าทางอาหาร และการนำไปใช้ประโยชน์ ปีงบประมาณ 2547 กองอาหารสัตว์ได้ดำเนินงานทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนี้

1.สำรวจรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง ตลอดจนคุณค่าทางอาหารสัตว์

2.ปรับปรุงและดูแลสวนพรรณพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ นครราชสีมา

3.เผยแพร่ข้อมูลพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง ทางอินเทอร์เน็ต

ในปีงบประมาณ 2547 ได้มีการวิเคราะห์หาข้อมูลด้านคุณค่าทางอาหารสัตว์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง กว่า 60 ชนิด ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงสัตว์ได้ ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 คุณค่าทางอาหารสัตว์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

พืชอาหารสัตว์	CP	EE	CF	Ash	NFE	ADF	NDF	ADL	Ca	P	K	Tannin	DMD	Mimosin
%														
วงศ์ถั่ว														
ถั่วปากอ้า (<i>Rhynchosia minima</i>)	12.14	2.59	29.86	7.18	54.65	38.43	42.50	11.92						
เกล็ดปลาช่อน (<i>Phyllodium pulchellum</i>)	16.70					34.47	41.94		0.84	0.24	1.52	3.74		
แก้วมณีไฉ (<i>Pterobium integrum</i>)	28.68					26.73	34.73		1.34	0.41	2.20	0.49	74.85	0.64
หางครึ่ง (<i>Dunbaria bella</i> Prain)	13.34	2.18	29.14	6.87	48.47	33.38	45.11	9.88						
เขมาเหล็ก (<i>Dendrolobium triangular</i>)	13.50					46.80	49.30		1.97	0.18	1.06		46.47	
ครามเครือ (<i>Indigofera hendecaphylla</i>)	14.45	1.27	25.05	10.90	48.33	32.44	41.66	8.28						
ครามค้อย (<i>Indigofera cassioides</i>)	12.78	1.91		14.22	46.31	34.21	43.47	10.33						
ชุมเห็ดไทย (<i>Senna tora</i>)	13.29	1.69	20.20	14.28	48.54	24.51	36.41	4.45						
ชุมเห็ดเล็ก (<i>Senna occidentalis</i>)	16.82	3.56	16.82	10.04	50.83	19.79	27.88	4.95						
ถบถาบ (<i>Phyllodium kurzianum</i>)	10.48	5.21	37.74	5.94		42.58	54.74	9.53						
ถั่วลาย (ดอกสีขาว) (<i>Centrosema pubescens</i>)	22.42	1.65	28.33	9.36		35.57	51.48	8.87						
ผีเสื้อ (<i>Christia obcordata</i>)	18.52	1.85	28.98	13.10	37.55	35.90	43.94	6.80						
โองเมง (<i>Senna hirsuta</i>)	15.95	6.21	22.08	8.90	46.86	26.27	33.18	4.91						
มะเข้สะเม็ก (<i>Flemingia lineata</i>)	16.21	1.41	28.66	4.77	48.95	34.08	52.33	10.93						
รางจืด (<i>Crotalaria shanica</i>)	22.55	2.74	26.45	6.35	47.62	39.16	46.88	8.15						
ลูกพรุนหมา (<i>Pycnospora lutescens</i>)	14.21	1.55	32.37	9.22	42.65	37.38	49.19	3.95						
สอฝ้ายแดง (<i>Clausema harmandiana</i>)	11.67	3.41	18.49	10.78	55.64	21.56	31.19	5.03						
พลิงิน (<i>Flemingia brevipes</i>)	21.09					33.84	69.03	17.33	0.85					

ตารางที่ 29 คุณค่าทางอาหารสัตว์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง (ต่อ)

พืชอาหารสัตว์	CP	EE	CF	Ash	NFE	ADF	NDF	ADL	Ca	P	K	Tannin	DMD	Mimosin
%														
หางเสือ (<i>Flemingia stictica</i>)	11.28	1.10	31.90	7.27	48.46			14.11						
หิงมะน (<i>Crotalaria pallida</i>)	23.94	2.65	21.01	2.65		38.60	47.67	15.11						
อัญชัน (<i>Clitoria ternatea</i>)	20.89	2.64	28.83	7.27	40.36	36.22	40.29	8.20						
อัญชันป่า (<i>Clitoria macrophylla</i>)	11.63	1.63	33.00	3.27	50.47	38.36	47.36	10.35						
วงศ์หญ้า														
กาบไผ่ (<i>Setaria palmifolia</i>)	13.20					33.30	62.60		1.69	0.38	2.19	0.41	54.10	
ไผ่แมงดา (<i>Oplismenus compositus</i>)	8.42					32.52	59.10		0.42	0.59	1.53			
ไผ่เท็บเล็ก (<i>Eragrostis tenella</i>)	9.35	2.27	29.49	5.94	43.31				0.17	0.16				
ไผ่เท็บหลวง (<i>Panicum notatum</i>)	10.07	2.05	32.09	8.06		45.68	72.16	10.55						
ข้าวนก (<i>Echinochloa colona</i>)	14.57					37.70	63.63	5.98	3.90	0.34			51.02	
ขนุนวม (<i>Chloris dolichostachya</i>)	9.26	1.39	28.32	10.27		38.34	73.43	6.56						
เขียวก (<i>Brachiaria paspaloides</i>)	6.00					40.05	74.30		0.31	0.23	1.98	0.07		0.14
เขม (<i>Phragmites vallatoria</i>)	11.97					34.70	64.40	5.45	0.33	0.23	1.80	0.13		
เขมโตก (<i>Bothriochloa glabra</i>)	9.80					35.80	62.30	4.70	0.25	0.17	1.78		49.73	
เขมโตกเล็ก (<i>Bothriochloa caucasica</i>)	8.14					39.36	69.80	4.58	0.51	0.21	1.26		49.73	
โสมง (<i>Andropogon chinensis</i>)	3.60	1.50	42.30	6.30		58.03	76.20	5.50						
ดอกหาง (<i>Setaria flavidum</i>)	7.38	0.84	28.27	13.54	49.97	36.91	71.08	4.63						
ดอกกง (<i>Thysanolaena latifolia</i>)	10.90	2.70	15.90	5.60					0.10	0.38		1.01		

ตารางที่ 29 คุณค่าทางอาหารสัตว์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง (ต่อ)

พืชอาหารสัตว์	CP	EE	CF	Ash	NFE	ADF	NDF	ADL	Ca	P	K	Tannin	DMD	Mimosin
%														
ตีนนกเล็ก (<i>Digitaria longiflora</i>)	11.70					39.70	68.00		0.24	0.26	3.13	0.14		
นก (<i>Leptochloa panicea</i>)	11.01					30.80	62.21	4.52	0.45	0.39	1.45	0.13	51.02	
นกต้นเขียว (<i>Echinochloa picata</i>)	9.47					31.60	58.63		0.36	0.31	2.34		53.93	
ใบไม้ (<i>Acroceras munroanum</i>)	7.07					33.67	71.35		0.21	0.20	1.45	0.09		
ใบตองขี้ (<i>Hymenachne aurita</i>)	6.17					39.32	74.19		0.26	0.49	2.54	0.05		0.14
ปลัก (<i>Allotetopsis semialata</i>)	8.79	1.72	35.36	11.51		42.44	68.00	5.14						
ไม้ (<i>Apluda mulica</i>)	8.50					37.60	63.10		0.22	0.25	1.35	0.14	53.50	0.35
ไม้ใบเล็ก (<i>Brachiaria setigera</i>)	8.08					43.14	74.02		0.47	0.32	2.17	0.04	42.09	0.04
แฝก (<i>Themeda triandra</i>)	5.38	0.82	32.48	9.15	52.17	36.40	73.86	6.93						
พง (<i>Neyraudia reynaudiana</i>)	6.20	1.00	44.00	4.00	55.10	51.40	78.50	8.80						
พริกพราน (<i>Cymbopogon cambogiensis</i>)	11.10	4.67	18.86						0.35	0.23	1.15	0.10	62.62	
แพรง (<i>Cynodon dactylon</i>)	9.70					31.50	67.70	6.40	0.50	0.12	1.54			
แพรงน้ำ (<i>Pseudoraphis spinescens</i>)	14.27	1.46	19.47	9.17		40.54	64.66	3.25						
แพรงน้ำ (<i>Cynodon arcuatus</i>)	8.88					40.73	76.65		0.37	0.20	1.92	0.14	43.78	
ธูปนกเล็ก (<i>Eustachys tenera</i>)	9.32	3.30	30.14	11.38	45.58	37.33	71.52	6.67						
ตั้งกา (<i>Eragrostis malayana</i>)	13.42					32.78	58.42	4.21	0.55	0.45	2.13	0.11		
ดอยนกระจับ (<i>Cenchrus echinatus</i>)	7.37	0.84	28.27	13.53	49.99	36.91	71.07	4.62						
หญ้า (<i>Eragrostis diplotenoides</i>)	8.55					37.80	70.62	8.59	0.14	0.16	1.53	0.02		

กิจกรรมโครงการพระราชดำริ

โครงการทับทิมสยาม 03

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สระแก้ว

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อการจำหน่าย

ในปีเพาะปลูก 2546/2547 มีเกษตรกรยื่นความจำนงเข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 ราย ปลูกหญ้า รุขี รายละเอียด 2 ไร่ รวมพื้นที่ 100 ไร่ มีเกษตรกร 21 ราย สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์หญ้ารุขีได้จำนวน 528 กิโลกรัม (คิดเป็น 26.4 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมาย) จากพื้นที่เก็บเกี่ยว 25 ไร่ เกษตรกรจำหน่ายเมล็ดพันธุ์หญ้ารุขีให้แก่ ชุมชนผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์แห่งประเทศไทยในราคากิโลกรัมละ 55 บาท เป็นเงิน 29,040 บาท

2. กิจกรรมปรับปรุงแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์เพื่อผลิตเสบียงสัตว์คุณภาพดี สามารถปรับปรุงแปลงหญ้า เลี้ยงสัตว์ จำนวน 350 ไร่ แบ่งเป็น

- หญ้าโรตส์ จำนวน 100 ไร่
- หญ้าอะตราตัม จำนวน 150 ไร่
- หญ้ารุขี จำนวน 50 ไร่
- หว่านถั่วฮามาต้าและถั่วพาระสโตไลโนทำเลเลี้ยงสัตว์ จำนวน 50 ไร่

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกหมู่บ้านทับทิมสยาม 03 ใช้น้ำประปาจากแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน และฤดูแล้ง โดยเกษตรกรบางส่วนเกี่ยวหญ้าสดเพื่อนำไปเลี้ยงโค-กระบือ คิดเป็นเสบียงสัตว์สดที่โค-กระบือ ได้กิน จำนวน 450,000 กิโลกรัม ไม่สามารถทำเสบียงสัตว์ได้เพราะแปลงหญ้าถูกทำลายโดยโค-กระบือ ของ สมาชิกที่มีจำนวนมาก

ปัญหาอุปสรรค

1. เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้ารุขีจำหน่าย ส่วนใหญ่ขาดแคลนแรงงานในการ ดูแลแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ เนื่องจากมีแรงงานภายในครอบครัวจำนวน 2-3 คน แรงงานส่วนใหญ่จะใช้นี้ ในกิจกรรมด้านการรับจ้าง เพื่หารายได้จุนเจือครอบครัว และทำนา เมื่อถึงช่วงกำลังฤดูพืชในแปลงผลิตจึงไม่มีแรงงาน และช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์หญ้ารุขีจะคาบเกี่ยวกับการเกี่ยวข้าว ดังนั้นเกษตรกรจะเกี่ยวข้าวให้แล้วเสร็จก่อนจึงจะเก็บเมล็ดพันธุ์ จึงทำให้เมล็ดพันธุ์หญ้ารุขีร่วงเสียหายเป็นจำนวนมาก

2. จำนวนโค-กระบือของเกษตรกรในหมู่บ้านทับทิมสยาม 03 มีจำนวนประมาณ 760 ตัวซึ่งมีจำนวนมากเกินไป ประกอบกับคณะกรรมการหมู่บ้านไม่สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์จากแปลงหญ้าได้ มีการบุกรุกตัดรั้วลดหนามแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์เพื่อนำโค-กระบือปล่อยในแปลงหญ้า โค-กระบือที่มีจำนวนมาก ทำลายแปลงหญ้าซึ่งต้องทำให้ต้องปรับปรุงและปลูกใหม่ทุกปี

แนวทางดำเนินงานปี 2547/2548

1. ยกเลิกกิจกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้ารุขีเพื่อการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรขาดความสนใจ ดำเนินการมาเป็นเวลา 3 ฤดูแล้วไม่บรรลุเป้าหมาย

2. ปรับปรุงแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์เฉพาะที่มีรั้วล้อมรอบ จำนวน 350 ไร่ ให้สมบูรณ์ แล้วมอบให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างสำนึกว่าเป็นที่สาธารณะประโยชน์ ส่วนรวม เกษตรกรทุกคนเป็นเจ้าของ โดยส่วนราชการเป็นผู้ให้คำแนะนำเท่านั้น

โครงการหับทิมสยาม 05

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สระแก้ว

ผลการดำเนินงาน

1. สาธิตการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์อย่างประณีต โดยร่วมกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมจัดทำแปลงหญ้าสาธิต จำนวน 44 ไร่ ประกอบด้วย

1. ปลูกรุ่นก้านนิ่มม่วง	จำนวน 8 ไร่
2. ปลูกรุ่นอะตราดัม	จำนวน 4 ไร่
3. ปลูกรุ่นรูซีผสมถั่วควาลเคด	จำนวน 22 ไร่

2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สระแก้วร่วมกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ผลิตเลียงสัตว์ในรูปหญ้าหมักเพื่อสำรองไว้ในฤดูขาดแคลน จำนวน 69,500 กิโลกรัม

ปัญหาอุปสรรค

1. เกษตรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการแปลงหญ้า โดยอ้างว่าไม่มีเวลาจะตัดหญ้ามาให้สัตว์กิน จึงปล่อยโคลงและล้มทำลายแปลงหญ้า จึงต้องปรับปรุงและปลูกใหม่ทุกปี
2. เกษตรกรบางรายนำพื้นที่แปลงหญ้าซึ่งมีน้อยอยู่แล้วเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น เช่น หน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งให้ผลตอบแทนรวดเร็วกว่า จึงทำให้ขาดแคลนอาหารหยาบตลอดปี

แนวทางดำเนินงานปี 2547/2548

1. แนะนำให้เกษตรกรจัดการทุ่งโคนมใหม่ โดยตัดโคนมที่ให้ผลผลิตต่ำออกจากฝูง เพื่อให้จำนวนโคนมเหมาะสมกับพื้นที่แปลงพืชอาหารสัตว์
2. เกษตรกรต้องจัดหาพื้นที่สำหรับสร้างแปลงพืชอาหารสัตว์เพิ่มเติม เพื่อเป็นแหล่งอาหาร เพราะแปลงเดิมมีจำนวนน้อย

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินงาน สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สกลนคร และศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น
ผลการดำเนินงาน

ดำเนินงานวิจัย 6 เรื่อง คือ

1. การทดสอบการให้อาหารไก่วงที่ช่วงอายุต่างๆ ในระดับเกษตรกร ดำเนินการได้ 100 % สรุปผลเขียนรายงาน
2. การศึกษาการเลี้ยงและการจัดการด้านอาหารโคนมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร ดำเนินการได้ 100 % รายงานผล
3. การทดสอบการให้อาหารไก่วงพ่อแม่พันธุ์ในสภาพปล่อยแปลงหญ้า ดำเนินการได้ 51% อยู่ระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูล
4. การทดสอบการให้อาหารไก่วงพ่อแม่พันธุ์เลี้ยงปล่อยในสภาพแปลงหญ้า ดำเนินการได้ 51% อยู่ระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูล
5. การเปรียบเทียบพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม ดำเนินการได้ 42% อยู่ระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูล
6. การทดสอบพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับดินชุดโพนพิสัยจังหวัดสกลนคร ดำเนินการได้ 28 % อยู่ระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูล

โครงการผลิตอาหารช้างสำคัญ

หน่วยงานดำเนินงาน สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สกลนคร

ผลการดำเนินงาน

ส่งมอบพืชอาหารสัตว์สำหรับช้างสำคัญ จำนวน 4 เชือก ณ โรงช้างต้น พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 2 รายการ คือ

1. หญ้าอาหารสัตว์(หญ้าอมริชัส หญ้าแพงโกล่า หญ้าซีดาเรีย ข้าวฟ่าง) จำนวน 39,600 กิโลกรัม
2. กลัวย จำนวน 540 ตัน

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรี

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินงานวิจัย 1 เรื่องคือ การจัดการให้อาหารลูกโคนมเพศเมียระยะแรกเกิดถึงผสมพันธุ์ครั้งแรก ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วสรุปผลได้ดังนี้

1. การเลี้ยงลูกโคนมเพศเมียระยะแรกเกิดถึงหย่านมใช้เวลาในการเลี้ยงดู 90 วัน โดยใช้อาหารหย่านคุณภาพดี คือถั่วควาลเคดแห้งและอาหารข้นโปรตีน 20% รวมกับน้ำนมดิบ พบว่าโคมีอัตราการ

เจริญเติบโตเฉลี่ย 647 กรัม/ตัว/วัน มีต้นทุนค่าอาหารเฉลี่ย 4,722.50 บาท/ตัว โดยลูกโคนมเริ่มกินอาหารชั้น และอาหารหย่านเมื่ออายุ 2 สัปดาห์ และเริ่มกินได้แก่ขึ้นเฉลี่ย 1 กก./ตัว/วัน ที่อายุประมาณ 2 เดือน

2. การเลี้ยงโคนมระยะหย่านมาถึงระยะผสมพันธุ์ครั้งแรก ใช้ระยะเวลาประมาณ 14.6 เดือน โดยปล่อยโคนมเพศเมียแปลงหญ้ากินนี้สีม่วง เสริมด้วยเปลือกสับประรดช่วงหญ้าสดมีไม่เพียงพอ และเสริมด้วยอาหารชั้นโปรตีน 16% พบว่าโคนมมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 636.80 กรัม/ตัว/วัน มีน้ำหนักเฉลี่ยเมื่อผสมพันธุ์ครั้งแรก 361.40 กก./ตัว มีต้นทุนค่าอาหารเฉลี่ย 13,464.30 บาท/ตัว และคิดเป็นต้นทุนการเลี้ยงดูตั้งแต่ระยะแรกเกิดถึงผสมพันธุ์ครั้งแรกเฉลี่ย 18,186.84 บาท/ตัว

โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์และกัวยน้ำว่าเลี้ยงช้างต้น "พระเศวตอดุลยเดชพาหนะ"

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรี

ผลการดำเนินงาน

ด้วยสำนักพระราชวังเลขาธิการ ขอความอนุเคราะห์กรมปศุสัตว์ในการเตรียมพืชอาหารสัตว์สำหรับเลี้ยงช้างต้น "พระเศวตอดุลยเดชพาหนะ" ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรีได้ดำเนินการจัดเตรียมพืชอาหารสัตว์ดังนี้

1. แปลงหญ้าอมริช 11.4 ไร่ (ให้ผลผลิตน้ำหนักสด 3-4 ตัน/ไร่) ดำเนินการใส่ปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีพร้อมวางระบบการให้น้ำแบบถาวรด้วยระบบสปริงเกอร์ ซึ่งสามารถตัดใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี สำนักพระราชวังฯ ได้มาดำเนินการตัดหญ้าตั้งแต่วันที่ 10 พฤษภาคม- 30 กันยายน 2547 ได้ผลผลิตรวมทั้งสิ้น 29.2 ตัน
2. แปลงหญ้าแพงโกล่าจำนวน 25.5 ไร่ (ให้ผลผลิตน้ำหนักสด 8-12 ตัน/ไร่) และได้ดำเนินการตัดไปเลี้ยงช้างต้นพระเศวตฯ จากการทดสอบปรากฏว่าชอบกิน
3. แปลงหญ้าบาน่า จำนวน 2 ไร่ (ผลผลิตน้ำหนักสด 6 ตัน/ไร่) สามารถตัดใช้ประโยชน์ได้ประมาณกลางเดือนตุลาคม 2547
4. ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน 2.7 ไร่ ทางศูนย์บริการด้านวิชาการพืชและปัจจัยการผลิตเพชรบุรี จะเป็นผู้ดำเนินการ

โครงการวิจัย (มูลนิธิโครงการหลวง)

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ลำปาง

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินงานวิจัย 1 เรื่องคือ การใช้ถั่วท่าพระสโตไลเลี้ยงสุกรพื้นเมืองบนพื้นที่สูงในประเทศไทย อยู่ระหว่างดำเนินการทดลอง ดำเนินการได้ 78 %

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์สุราษฎร์ธานี

ผลการดำเนินงาน

1. กลุ่มเกษตรกรทำไร่ร้อนพิบูลย์ อำเภอร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้าปลั้ดเพื่อจำหน่าย มีสมาชิก 35 ราย พื้นที่ 70 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ผลิตเมล็ดขายเนื่องจากต้องตัดหญ้าเลี้ยงวัวตัวเอง มีเกษตรกร 2 รายที่ผลิตเมล็ดเพื่อขาย ผลิตเมล็ดได้รวม จำนวน 363 กิโลกรัม ขาย กิโลกรัมละ 120 บาท รวมมีรายได้ 43,560 บาท

2. กลุ่มเกษตรกรทำไร่ทางพูน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปลุกหญ้าหว่ายซื้อเพื่อจำหน่ายมีสมาชิก 60 ราย พื้นที่ 120 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ขายหญ้า เนื่องจากต้องตัดหญ้าเลี้ยงวัวตัวเอง มีเกษตรกร 11 ราย ที่ได้ขายหญ้า โดยขายหญ้าหว่ายซื้อในรูปหญ้าสด ในราคากิโลกรัมละ 2 บาท รวมมีรายได้ 6,950 บาท

3. กลุ่มเกษตรกรทำไร่ป่าระกำ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปลุกหญ้าหว่ายซื้อเพื่อจำหน่าย มีสมาชิก 37 ราย พื้นที่ 74 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ขายหญ้า เนื่องจากต้องตัดหญ้าเลี้ยงวัวตัวเอง มีเกษตรกร 2 ราย ที่ได้ขายหญ้า โดยขายหญ้าหว่ายซื้อในรูปหญ้าสด ในราคากิโลกรัมละ 3 บาท รวมมีรายได้ 4,000 บาท

4. กลุ่มเกษตรกรทำไร่มะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปลุกหญ้าพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย มีสมาชิก 30 ราย พื้นที่ 60 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ขายหญ้า เนื่องจากต้องตัดหญ้าเลี้ยงวัวตัวเอง มีเกษตรกร 5 ราย ที่ได้ขายหญ้า โดยขายหญ้าอะตราดในรูปหญ้าสด ในราคากิโลกรัมละ 2 บาท รวมมีรายได้ 10,000 บาท

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

1) งานค้นคว้าวิจัย

ดำเนินงานวิจัย 4 เรื่อง คือ

1.1 การศึกษาจากปาล์มน้ำมันจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ (6) การใช้ในรูปอาหารผสมเสร็จที่มีระดับโปรตีนต่างกันเลี้ยงแพะเนื้อ ดำเนินการได้ 100% รายงานผล

1.2. การใช้กระถินเป็นอาหารสัตว์ในรูปอาหารผสมเสร็จที่มีระดับโปรตีนต่างกันเลี้ยงแพะนมอายุ 2-3 เดือน ดำเนินการได้ 50 % อยู่ระหว่างดำเนินการเตรียมอาหารที่ใช้ในการทดลองและรวบรวมพันธุ์สัตว์

1.3. การศึกษาโภชนาการที่ย่อยได้ของตัวทำพระสโตไลที่ระดับคุณภาพต่างกัน ดำเนินการได้ 64 %
ดำเนินการเตรียมตัวทำพระแห้งตามอายุการตัดคือ 30,45,60 วัน และอยู่ระหว่างการปรับสัตว์ทดลองให้
คุ้นเคยกับอาหาร เนื่องจากได้รับพันธุ์สัตว์ทดลองล่าช้าจึงต้องปรับแผนการทดลองออกไป

1.4 ผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของพืชตระกูลถั่วยืนต้น 5 ชนิด ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด
ดำเนินการได้ 24 % อยู่ระหว่างดำเนินการทดลอง ดำเนินการไถเตรียมดินสำหรับจัดทำแปลงทดลองและ
เพาะต้นกล้าถั่วที่ใช้ในการทดลองในฤดูแล้งจำนวน 5 ชนิด

2) งานพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ในศูนย์ศึกษาฯ

2.1 สาธิตการจัดการและใช้ประโยชน์แปลงหญ้าชิกแนลเลี้ยงแพะนม ดำเนินการได้ 100 %

2.2 สาธิตเทคโนโลยีการจัดการพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ดินเปรี้ยว ดำเนินการได้ 100 %

2.3 สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ดำเนินการได้ 100 %

3) งานวิเคราะห์อาหารสัตว์

- บริการวิเคราะห์อาหารสัตว์ 259 ตัวอย่าง 1605 ราย

- เตรียมน้ำยามาตรฐาน 605 ลิตร

โครงการพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1 บำรุงรักษาแปลงหญ้าเดิมพื้นที่ 200 ไร่

1.แปลงหญ้าชิกแนลเลี้ยงสำหรับการตัดให้สัตว์กินและการผลิตเสบียงสัตว์(หญ้าแห้ง)พื้นที่ 50 ไร่
เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของโครงการ จำนวน 30 ราย เข้าใช้ประโยชน์จากแปลงหญ้า โดยการตัดหญ้าสดไป
เลี้ยงสัตว์ จำนวน 163,000 กิโลกรัม มูลค่าหญ้าสด (ราคากรมปศุสัตว์ กิโลกรัมละ 0.30 บาท) เป็นเงิน
48,900 บาท ผลิตหญ้าแห้ง 3,000 กิโลกรัม หญ้าหมัก 4,500 กิโลกรัม

2. แปลงสำหรับปล่อยสัตว์เข้าแทะเล็ม พื้นที่ 100 ไร่ แบ่งแปลงเป็นแปลงย่อย 5 แปลง และปล่อย
สัตว์เข้าแทะเล็มแบบหมุนเวียน จำนวนสัตว์ 200 ตัว ปัญหาและอุปสรรค แปลงที่ 2,3 ,4 และ 5 เป็นที่ลุ่มต่ำ
ในช่วงฤดูฝน หรือมีการอัด-ส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรของชลประทานทำให้มีน้ำทะเลลึกไหลเข้าท่วมแปลง
หญ้าจนไม่สามารถปล่อยสัตว์เข้าแทะเล็มได้ จึงควรมีการปรับปรุงแปลงโดยการขุดยกทรง เพื่อให้สามารถ
ปล่อยสัตว์ได้ตลอดปี

กิจกรรมที่ 2 จัดทำแปลงพืชอาหารสัตว์สวนครัว เกษตรกร 37 ราย พื้นที่ 56 ไร่

สร้างแปลงพืชอาหารสัตว์สวนครัวใหม่โดยการขุดยกทรง และปลูกหญ้าชิกแนลเลี้ยง จำนวน 20 ไร่
พร้อมกับปรับปรุงแปลงพืชอาหารสัตว์สวนครัวเดิม พื้นที่ 36 ไร่ และขยายผลการจัดทำแปลงสู่เกษตรกร
หมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน 6 ไร่ รวมทำแปลงหญ้าทั้งหมด 62 ไร่

กิจกรรมที่ 3 สนับสนุนเกษตรกรผลิตหญ้าหมักจำหน่าย

1. เกษตรกรสามารถผลิตหญ้าหมักในกระสอบสานหุ้มพลาสติกใส จำนวน 4,500 กิโลกรัม แต่ช่วงดังกล่าวเกิดโรคปากเท้าเปื่อยระบาดต้องกักไว้ในคอกจำเป็นต้องใช้หญ้าหมักเลี้ยงโคจึงไม่สามารถจำหน่ายได้ แต่ได้วางแผนในการที่จะผลิตหญ้าหมักเพื่อจำหน่ายให้ได้ตามเป้าหมายต่อไป

2. สำหรับการจำหน่ายหญ้าสด จากการตรวจแปลงของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม 10 ราย พบว่ามีจำนวน 5 รายมีการจัดการแปลงที่ดีสามารถจำหน่ายได้ แต่ส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องใช้หญ้าสดในการเลี้ยงโคเนื้อและโคขุนมากกว่า การจำหน่ายจึงทำได้เฉพาะที่มีหญ้าสดเหลือจากการใช้เลี้ยงโคของตัวเองเท่านั้น ปี 2547 สามารถจำหน่ายหญ้าสดได้จำนวน 1,500 กิโลกรัม ขายได้กิโลกรัมละ 1 บาท เป็นเงิน 1,500 บาท

กิจกรรมที่ 4 สาธิตการจัดการและให้อาหารโคขุนโดยใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น

1. โคสาธิตกินอาหารชั้นที่มีโปรตีน 12 เปอร์เซ็นต์ วันละ 1.5 กิโลกรัม และกินหญ้าสดเต็มที่ในระยะเวลา 75 วัน โคเจริญเติบโตวันละ 720 กรัม มีกำไรจากการเลี้ยง 1,677.64 บาท

2. เกษตรกรบ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ และหมู่บ้านใกล้เคียงสามารถเลือกใช้รำละเอียดและปลายข้าวซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการสีข้าว เป็นวัตถุดิบหลักจากการเลี้ยงโคขุน

3. เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีการผสมอาหารต้นทุนต่ำเพื่อเพิ่มกำไรในการขุนโค

4. เกษตรกรเกิดความสนใจและมีการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคขุนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

กิจกรรมที่ 5 สาธิตการใช้ประโยชน์แปลงหญ้าชิกเนลเลี้ยงจำนวนพื้นที่ 10 ไร่ เลี้ยงแพะเนื้อลูกผสม

พื้นเมือง-แองโกลนูเบียน ของโครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ จำนวน 30 ตัว พบว่าสามารถปล่อยแพะเข้าแพะเล็มแปลงหญ้าเป็นเวลา 10 เดือน หยุดพักแปลงในช่วงฤดูแล้ง ให้ผลผลิตน้ำนมแห้ง 2,250 กิโลกรัม/ไร่ และวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีพบว่าหญ้าชิกเนลเลี้ยงตัดที่อายุ 60 วัน มีโปรตีนหยาบ 7.52 เปอร์เซ็นต์ อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 32.16 กรัม/วัน สามารถผลิตลูกได้จำนวน 38 ตัว น้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย 2.5 กิโลกรัม ให้ผลตอบแทนจากการเลี้ยง 36,785 บาท สามารถกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความสนใจและมีการพัฒนาการเลี้ยงแพะเนื้อเป็นอาชีพสร้างรายได้และความมั่นคงแก่ครอบครัวต่อไป

โครงการฟาร์มตัวอย่าง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการปรับปรุงแปลงพืชอาหารสัตว์ชนิดต่างๆ ภายในพื้นที่ฟาร์ม คือ หญ้ารูชี และหญ้าชิกเนลเลี้ยง รวมพื้นที่ทั้งหมด 20 ไร่ และให้คำแนะนำการจัดการด้านอาหารหยาบและอาหารข้นที่ใช้เลี้ยงภายในฟาร์ม

**โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะนม หมู่บ้านบริวารรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
หน่วยงานดำเนินงาน** ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาสได้ช่วยสนับสนุนกลุ่มผู้เลี้ยงแพะในการจัดทำแปลงพืชอาหารสัตว์เพิ่มเติม คือแปลงหญ้ากินนีสีม่วง ที่บ้านเขาดันหยง พื้นที่ 3 ไร่ และดูแลเกี่ยวกับการจัดการด้านอาหารสัตว์ของกลุ่มผู้เลี้ยงแพะนมกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านบริวารรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

**โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านบริเวณรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
หน่วยงานดำเนินงาน** ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานจัดตั้งฟาร์มสาธิตโดยทดลองในฟาร์มของเกษตรกร 1 ราย ในปีงบประมาณ 2547 มีเกษตรกรบริเวณใกล้เคียงและจากที่อื่นสนใจมาศึกษาดูงาน จำนวน 300 คน ปลูกสร้างแปลงพืชอาหารสัตว์ชนิดต่างๆคือ กินนีสีม่วง 3 ไร่ เนเปียร์กระ 2 ไร่ ชิกแนลเลื่อย 5 ไร่ จัดหา/คัดเลือกพันธุ์โคลูกผสมชาโรเลย์ และโคลูกผสมบราห์มัน จำนวน 10 ตัว ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงกำลังเริ่มเข้าขุน ซึ่งเป็นโคชุดที่ 2 การจัดการด้านอาหารชั้น ให้อาหารชั้นซึ่งซื้อจากกลุ่มผู้ผลิตอาหารชั้นจังหวัดนราธิวาส และได้เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมทั้งแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคและการจัดการด้านพืชอาหารสัตว์ทั้งหมดเพื่อไว้ใช้เป็นข้อมูลต่อไป

โครงการฟาร์มโคนมสาธิตสวนจิตรลดา

หน่วยงานดำเนินงาน ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา

โครงการฟาร์มโคนมสาธิตสวนจิตรลดา เป็นฟาร์มสาธิตในด้านการเลี้ยงดู และจัดการฟาร์มโคนม

ผลการดำเนินงาน ปี 2547 กองอาหารสัตว์ได้สนับสนุนเสบียงสัตว์ทั้งหมด 117,600 กิโลกรัม ประกอบด้วย หญ้าแห้ง 84,000 กิโลกรัม ถั่วแห้ง 33,600 กิโลกรัม

โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ

โครงการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อย (Livelihoods and Livestock System Project, LLSP)

โครงการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อย (Livelihoods and Livestock Systems Project, LLSP) เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการFSP เป็นความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์ และ CIAT โดยกองอาหารสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ มี ดร.ชายแสง ไม้แก้ว เป็นผู้ประสานงานโครงการ และคุณกานดา นาคมนี เป็นผู้ดำเนินการ โดยได้รับทุนสนับสนุนจาก ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) โครงการนี้ได้ดำเนินการในประเทศไทย กัมพูชา ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ไทย เวียดนาม และ จีน โดยที่ประเทศไทยจะร่วมโครงการในรูปของผู้ดำเนินการศึกษาวิจัยและฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้กับประเทศสมาชิกผู้ร่วมโครงการ โดยเฉพาะด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์และการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ซึ่งประเทศไทยได้ดำเนินการวิจัย ทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์เป็นการค้าโดยเกษตรกร จนเป็นที่ยอมรับถึงความสำเร็จในการดำเนินการ

ผลการดำเนินโครงการ LLSP ในปี 2547 ได้แก่

1. แปลหนังสือ ชุด การพัฒนาเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์ร่วมกับเกษตรกรรายย่อย เล่มที่ 3 อยู่ในระหว่างจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยเพื่อเผยแพร่
2. จัดฝึกอบรม “การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์” ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรจากประเทศเวียดนาม จำนวน 10 คน ดำเนินการที่สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ระหว่างวันที่ 6-12 ตุลาคม 2546
3. จัดอบรมเรื่อง การจัดการแปลงรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์เพื่อใช้เป็นเชื้อพันธุ์ (Field gene bank) ให้แก่เจ้าหน้าที่จาก NAFRI ประเทศลาว จำนวน 3 คน ระหว่างวันที่ 8-10 ธันวาคม 2546 ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา
4. นางกานดา นาคมนี เดินทางไปให้คำปรึกษาในการทดลองด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ประเทศเวียดนาม ในระหว่างวันที่ 19 กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2547
5. ศึกษาผลของการปลูกหญ้าขจรสีที่มีต่อเกษตรกรนาหญ้าจังหวัดยโสธร
6. การวิจัยทดสอบประเมินพันธุ์พืชอาหารสัตว์ต่างๆ

6.1 ทดสอบประเมินพันธุ์ถั่วสโตไลต์ด้านทานโรคแอนแทรกคโนส ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมาโดยคัดเลือกประเมินพันธุ์ถั่วสโตไลต์ 4 ชนิด ได้แก่ Black seed (จาก CATAS ประเทศจีน) Style CIAT184 และ พันธุ์รวม (composite line) ATF 3308 และ ATF 3309

ผลการทดลองพบว่า ถั่ว stylo ATF3308, ATF 3009 และ Stylo CIAT 184 ให้ผลผลิตพืชอาหารสัตว์และผลผลิตเมล็ดสูงใกล้เคียงกัน และไม่พบการติดเชื้อโรคแอนแทรกซีสในขณะที่ยั่วกรรมสโตโลซึ่งใช้เป็นตัวนำเชื้อติดโรคอย่างรุนแรง และตายหมดทั้งแปลง ส่วนถั่ว Black seed stylo จาก CATAS, จีน ให้ผลผลิตต่ำทั้งทางด้านพืชอาหารสัตว์และเมล็ดพันธุ์

6.2 การคัดเลือกประเมินพันธุ์ถั่วแลบแลบ (*Lablab purpureus*) โดยนำเข้าจาก ILRI จำนวน 20 accessions และ จาก CSIRO จำนวน 25 accessions

ในปี 2544 ทำการประเมินพันธุ์ 14 สายพันธุ์ โดยดูลักษณะต่างๆดังนี้คือ ไม่มีแมลงรบกวนทั้งต้น ใบ และเมล็ด ผลผลิตเมล็ดสูง ผลผลิตด้านพืชอาหารสัตว์สูง ออกดอกช้า การเจริญเติบโตหลังตัดดี ใช้เป็นอาหารสัตว์ในช่วงแล้ง โดยให้กินแบบทะเลี่ยม หรือใช้ทำแห้ง

ในปี 2545 ทำการทดสอบประเมินพันธุ์ต่อ โดยใช้ 9 สายพันธุ์ : L16-88, 14437, 14441, 6930, 76998, 76996, L9-87, 11630 และ 11632 การทดลองที่ 1 ทดสอบผลผลิตด้านพืชอาหารสัตว์ การทดลองที่ 2 ทดสอบผลผลิตเมล็ดพันธุ์

ในปี 2546 ตัด 4 ครั้ง ผลผลิตน้ำหนักแห้งไม่แตกต่างกันทางสถิติ ได้ผลผลิต 2-3 ตันต่อไร่

6.3 การคัดเลือกพันธุ์หญ้าในสกุล *Bracharia* spp. ร่วมกับหญ้าพันธุ์ Mulato

ทำการทดลองต่อเนื่องจากปี 2539 โดยนำสายพันธุ์ *Bracharia* เข้ามาจาก CIAT ประเทศโคลอมเบีย 33 สายพันธุ์ เพื่อคัดเลือกพันธุ์ที่ทนแล้ง และให้มีศักยภาพในการผลิตเมล็ด ในปี 2540 นำเข้ามามาก 18 สายพันธุ์ พบว่า *Bracharia hybrids* (ซึ่งใช้ชื่อเป็นการค้า “มูลาโต”) เป็นพันธุ์หนึ่งที่ผลิตเมล็ดได้และให้ผลผลิตในช่วงแล้งได้ดี จึงได้ทำการทดลองต่อเพื่อหาวิธีการจัดการที่เหมาะสมในการจัดการให้ได้ผลผลิตพืชอาหารสัตว์ และผลผลิตเมล็ดพันธุ์ของหญ้ามูลาโต

ปี 2546-2547 ทำการทดลอง 2 โครงการ คือผลของเวลาการตัดปรับและอัตราปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้ามูลาโต และผลของอัตราปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพพืชอาหารสัตว์ของหญ้ามูลาโต

โครงการอื่น ๆ

โครงการธนาคารโค – กระบือ ปี 2547

หลักการและเหตุผล

โครงการธนาคารโค – กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ เป็นโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการหนึ่งที่กรมปศุสัตว์ได้พระราชทานดำเนินการ เนื่องจากการเสด็จพระราชดำเนินออกตรวจเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว เมื่อปีพุทธศักราช 2522 ทรงทราบว่าราษฎรจำนวนมากขาดแคลนโค – กระบือ มาใช้แรงงานในราคาแพงมากและบางครั้ง เมื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแล้วก็เกือบจะไม่ได้อะไรเลย เพราะต้องจ่ายเป็นค่าเช่าโค – กระบือ ไปเกือบหมด จึงได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งธนาคาร โค – กระบือ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจนให้มีโค – กระบือ ไว้ใช้แรงงานเป็นของตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนทั่วประเทศให้มี โค – กระบือ ไว้ใช้แรงงาน และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเป็นการช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

ธนาคารโค – กระบือ จะได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนให้มีโอกาสได้เป็นเจ้าของโค - กระบือ ใช้แรงงาน

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการธนาคารโค – กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 เห็นชอบให้นำโค – กระบือ ที่มีผู้บริจาคไปกักเลี้ยงไว้ที่ศูนย์/ สถานีพัฒนาอาหารสัตว์ ประมาณ 1 เดือน เพื่อบำรุงเลี้ยงให้มีสภาพสมบูรณ์ กักตรวจโรค ถ่ายพยาธิ ฉีดวัคซีนและผสมพันธุ์ ก่อนนำไปให้เกษตรกร โดยค่าใช้จ่ายอาหารสัตว์ได้รับบริจาคโครงการธนาคารโค – กระบือ นั้น กองอาหารสัตว์ได้คัดเลือกสถานีพัฒนาอาหารสัตว์อุดรธานี และสถานีพัฒนาอาหารสัตว์บุรีรัมย์เข้าร่วมโครงการนี้ โดยปรับปรุงสถานที่ สร้างคอกพักสัตว์ จัดเตรียมแหล่งน้ำ และปรับปรุงแปลงหญ้าเพื่อให้สามารถเลี้ยงโค – กระบือได้ แห่งละ 400 ตัว ตลอดเวลาจนสิ้นสุดโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2546 – กันยายน 2547

งบประมาณ

สถานีพัฒนาอาหารสัตว์อุดรธานี งบประมาณ	116,651.76	บาท
สถานีพัฒนาอาหารสัตว์บุรีรัมย์ งบประมาณ	60,448 .00	บาท

ตารางที่ 30 สรุปผลการปฏิบัติงานการเลี้ยงฟื้นฟูสภาพโค - กระบือ ของธนาคาร - กระบือ
ณ วันที่ 30 กันยายน 2547

สถานี	สัตว์นำเข้าสถานี (ตัว)		สัตว์ตาย (ตัว)		ผลการจัดส่ง (ตัว)				คงเหลือ (ตัว)	
	โค	กระบือ	โค	กระบือ	โค		กระบือ		โค	กระบือ
					จังหวัด	จำนวน	จังหวัด	จำนวน		
อุดรธานี	461	120	6	11	ขอนแก่น	450			5	109
					รวม	450				
บุรีรัมย์	596	194	51	64	มหาสารคาม	53	สุรินทร์	117	0	13
					ชัยภูมิ	330				
					สุรินทร์	71				
					นครราชสีมา	90				
					บุรีรัมย์	1				
					รวม	545	รวม	117		
รวม	1,057	314	57	75		995		117	5	122

การจัดส่งหญ้าแห้งให้สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ (สทป.) ปีงบประมาณ 2547

ดำเนินการจัดหาเสบียงสัตว์คุณภาพดีให้ตามเป้าหมาย รวม 281,220 กก.

พืชอาหารสัตว์คุณภาพดี (ดังตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ผลการจัดส่งหญ้าแห้งให้สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2547

หน่วยงาน สทป.	หน่วยจ่าย กองอาหารสัตว์	แผน (กิโลกรัม)	ผล (กิโลกรัม)
1. ศูนย์ผลิตน้ำเชื้อพ่อโค พันธุ์โครงการหลวง อินทนนท์	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ลำปาง	40,000	40,000
	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์พิจิตร	60,000	60,000
	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์แพร่	40,000	40,000
2. ศูนย์วิจัยการผสมเทียม และเทคโนโลยีชีวภาพ ขอนแก่น	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มหาสารคาม	45,000	45,000
3. ศูนย์วิจัยการผสมเทียม และเทคโนโลยีชีวภาพ สงขลา	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สตูล	25,000	25,000
4. ศูนย์วิจัยการผสมเทียม และเทคโนโลยีชีวภาพ ชลบุรี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ระยอง	5,000	5,000
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการย้ายฝาก ตัวอ่อน (ขับหวาย)	สถานีพัฒนาอาหารสัตว์พิจิตร	66,220	66,220
	รวม	281,220	281,220

งานสารสนเทศ กองอาหารสัตว์

ปีงบประมาณ 2547 กองอาหารสัตว์ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง Homepage ใหม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงเนื้อหาต่างๆของ website ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และในหน้า Homepage มีการเพิ่มเติมหัวข้อดังนี้

- Site Map ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น
- Web Board กระดานสนทนา ในส่วนนี้กองอาหารสัตว์ได้เชื่อมโยงไว้ที่หน้ากรมปศุสัตว์ เพื่อสามารถตอบคำถามที่ผู้สนใจถามเข้ามาได้
- Search Engine เพื่อให้สามารถค้นคว้าหาข้อมูลภายใน website ของกรมปศุสัตว์ได้ และสามารถค้นหาข้อมูลโดย google ได้
- Email Hosting บริการสำหรับบุคลากรที่ใช้ Email ของกรมปศุสัตว์ โดยใช้ Domain name : dld.go.th ซึ่งใช้รับ-ส่ง ข้อมูล ระหว่างกองส่วนกลางและหน่วยงานส่วนภูมิภาค
- สมุดเยี่ยม Electronic หรือ Guestbook บริการสำหรับผู้ที่ติชม-แนะนำ website
- เว็บไซต์หน่วยงานในสังกัดกองอาหารสัตว์ กองอาหารสัตว์ได้ให้ศูนย์ฯ/สถานีฯ ในสังกัดจัดทำเว็บไซต์ขึ้น เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงาน และ ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 มีหน่วยงานที่ได้จัดทำเสร็จแล้ว 8 หน่วยงาน ยังขาดอีก 21 หน่วยงาน ซึ่งจะดำเนินการให้ครบทุกหน่วยงานภายในสิ้นปีงบประมาณ 2548
- แผนที่กองอาหารสัตว์ บริการให้ผู้สนใจมาติดต่อราชการ เดินทางมาได้สะดวกยิ่งขึ้น
- หัวข้อเฉพาะเจ้าหน้าที่กองอาหารสัตว์ ในส่วนนี้เป็นการบริการให้เฉพาะเจ้าหน้าที่กองอาหารสัตว์ ศูนย์ฯ /สถานีฯ เข้าไปใช้ได้เท่านั้น
- บทความ "การใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์"
- เตรียมเสบียงสัตว์ฯ ข้อมูลเผยแพร่การเตรียมเสบียงสัตว์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ
- แฟ้มข่าว เป็นการเก็บรวบรวมข่าวที่เผยแพร่ไปแล้วในหัวข้อ ข่าวประชาสัมพันธ์ เพื่อผู้สนใจสามารถย้อนกลับไปดูข่าวเก่าได้
- ปฏิทินข่าวกองอาหารสัตว์ เป็นกิจกรรมของกองอาหารสัตว์/ศูนย์ฯ/สถานีฯ ที่จะดำเนินการในแต่ละเดือน
- ข่าวประชาสัมพันธ์ ในปีงบประมาณ 2547 กองอาหารสัตว์เผยแพร่ข่าวทั้งหมด 65 เรื่อง

นอกจากนี้แล้ว กองอาหารสัตว์ยังได้ปรับปรุงหัวข้อเดิมเพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลได้ง่าย และสะดวกมากขึ้น ดังนี้

1. พืชอาหารสัตว์ ภายใต้หัวข้อนี้มีส่วนที่ปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา คือ พันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองของประเทศไทย และมีการเพิ่มข้อมูล พันธุ์พืชอาหารสัตว์นำเข้าจากต่างประเทศขึ้นมา
2. อาหารสัตว์ ได้เพิ่มข้อมูล ผู้ผลิตอาหารสัตว์ใช้เอง (อาหารข้น)
3. เอกสารเผยแพร่ ภายใต้หัวข้อนี้ได้ปรับปรุงให้สามารถค้นหาข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้
 - 3.1 เอกสารแนะนำพืชอาหารสัตว์
 - 3.2 เอกสารแนะนำอาหารสัตว์
 - 3.3 รายงานผลงานวิจัย
 - 3.4 คู่มือ/มาตรฐานกองอาหารสัตว์
 - 3.5 แพ้भवทความ/สภาระนารู้ด้านอาหารสัตว์
4. สถิติ ในหัวข้อนี้ แบ่งเป็นหัวข้อตามงานที่กองอาหารสัตว์ได้ทำดังนี้
 - เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์
 - เสบียงสัตว์

รายละเอียดของข้อมูลสามารถ click ดูได้ตามหัวข้อนั้นๆ ณ วันที่ 30 กันยายน 2547 กองอาหารสัตว์ได้จัดทำ ข้อมูลเผยแพร่และไฟล์ Downloads (รวมหน้า Homepage) มีจำนวนทั้งหมด 1,097 หน้า 1,164 ไฟล์ ใช้พื้นที่ทั้งหมด 838 MB(รายละเอียดนี้ไม่รวม website ของศูนย์ฯ/สถานี) กองอาหารสัตว์ได้ใส่ Counter ไว้นับ ตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน มีผู้เข้าชม website กองอาหารสัตว์ จำนวน 76,362 ครั้ง และจากการเรียงลำดับคะแนนผู้เข้าชม (โดย truehits) กองอาหารสัตว์อยู่ในลำดับที่ 1,397 ผู้ที่สนใจสามารถติดต่อกับกองอาหารสัตว์ได้โดย Email Address : nutrition5@dld.go.th